

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Strumieniu
z dnia 2019 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STRUMIEŃ NA LATA 2019 – 2026

Opracowanie: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strumieniu
Grudzień 2018 r.

SPIS TREŚCI:

Wstęp	4
1. PRAWNE UWARUNKOWANIA STRATEGII	
1.1. Podstawa prawna	5
1.2. Zgodność z prawem wspólnotowym, strategiami europejskimi, narodowymi lokalnymi	6
1.2.1. Zgodność strategii z prawem wspólnotowym	6
1.2.2. Zgodność strategii z Europejskim Funduszem Społecznym	6
1.2.3. Zgodność z dokumentami dotyczącymi realizacji polityki społecznej.....	7
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA GMINY STRUMIEŃ	
2.1. Informacje wstępne o gminie.....	8
2.2. Demografia – najważniejsze wskaźniki.....	9
2.3. Edukacja.....	12
2.4. Sytuacja mieszkaniowa.....	15
2.5. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo.....	18
2.5.1. Zdrowie.....	18
2.5.2. Bezpieczeństwo.....	20
2.6. Gospodarka, zatrudnienie, rolnictwo.....	21
2.6.1. Zatrudnienie.....	21
2.6.2. Gospodarka	22
2.6.3. Rolnictwo	23
2.7. Kultura, sport, organizacje pozarządowe	23
3. OBSZAR PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STRUMIEŃ W OKRESIE 2015 – 2017 W UJĘCIU DZIAŁAŃ INSTYTUCJI POMOCY SPOŁECZNEJ	
3.1. Ubóstwo.....	27
3.2. Bezdomność.....	28
3.3. Bezrobocie.....	28
3.4. Niepełnosprawność i długotrwała, ciężka choroba.....	33
3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	37
3.6. Uzależnienia - alkoholizm i narkomania.....	38
3.7. Przemoc w rodzinie.....	40
3.8. Klęska żywiołowa lub ekologiczna oraz zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa.....	42
3.9. Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	44
3.10. Pozostałe problemy społeczne zidentyfikowane na terenie gminy.....	47
3.10.1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	47
3.10.2. Sytuacja osób starszych.....	51
3.10.3. Klasyfikacja problemów społecznych pod względem ich nasilenia.....	52
4. POMOC SPOŁECZNA.....	55
5. ANALIZA SWOT.....	59

6. ANALIZA ANKIET PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY STRUMIEŃ.....	62
7. MISJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	78
8. CELE I PLAN DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH W GMINIE STRUMIEŃ NA LATA 2019-2026.....	79
9. REALIZACJA I MONITOROWANIE STRATEGII.....	87
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII.....	89
Spis tabel i wykresów.....	90

Wstęp

Współczesny model polityki społecznej to polityka społeczna aktywna odchodząca od tradycyjnego modelu pomocy społecznej polegającego na rozdawnictwie zasiłków pieniężnych i w naturze, na rzecz działań aktywizujących klientów pomocy społecznej. Model taki nakłada na jednostki pomocy społecznej obowiązek tworzenia systemu wsparcia, umożliwiającego osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym podjęcie działań mogących przezwyciężyć trudności życiowe, wykorzystanie własnych zasobów w walce ze swoimi problemami. Przy rozwijaniu systemu wsparcia administracja publiczna powinna tworzyć partnerstwo z pozostałymi organizacjami i instytucjami należącymi do różnych sektorów życia społecznego. Samorządy zyskały większe możliwości tworzenia systemu aktywizacji dzięki środkom z Unii Europejskiej. Znacznie wzrosła liczba narzędzi pracy z ludźmi, którymi dysponować może pomoc społeczna. By umieć z nich korzystać skutecznie niezbędne jest ustawiczne uczenie się celem stania się profesjonalistą. Świadczenia finansowe ujęte w ustawie o pomocy społecznej powinny być tylko środkami pomocniczymi przy pracy z rodziną. By skuteczność działań Ośrodków Pomocy Społecznej była większa niezbędne jest dokonanie dokładnej diagnozy środowiska lokalnego, jego mocnych i słabych stron. Rozeznanie w problemach mieszkańców rodzi powszechną akceptację i zaufanie dla działań pomocowych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności. Jest podstawą do realizowania działań profilaktycznych i pomocowych na terenie Gminy.

Obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z najważniejszych zadań własnych nałożonych na jednostki pomocy społecznej przez ustawę o pomocy społecznej – art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. ustawy o pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, której głównym celem jest wyrównanie szans społecznych mieszkańców gminy dzięki efektywnej pracy wszystkich partnerów w obszarze polityki społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, podczas prac nad dokumentem wykorzystano zapisy: Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Strumień na lata 2014 - 2022, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2015-2017, dane z BDL GUS, dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie.

Strategia została przygotowana na lata 2019-2026. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy

strukturalnych Unii Europejskiej i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

1. PRAWNE UWARUNKOWANIA STRATEGII

1.1. Podstawa prawna strategii

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. gminy mają obowiązek stworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych. Niniejsza strategia nawiązuje do rozwiązań innych polskich aktów prawnych, a w szczególności do:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994, ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1952),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 554, ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1828),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 882),

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1392),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1234, ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 180),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450, ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz.60 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2018, poz. 996 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 października 2017 r. o fh (Dz.U. z 2017 r. ,poz. 2203 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1457 ze zm.)

1.2. Zgodność strategii z prawem wspólnotowym, strategiami europejskimi, narodowymi oraz lokalnymi

1.2.1. Zgodność strategii z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe nie ingeruje w rozwiązania systemowe dotyczące pomocy społecznej, które obowiązują w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Należy jednak podkreślić fakt, iż polityka społeczna Unii Europejskiej koordynuje narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnego rynku. Niniejsza strategia jest spójna z polityką społeczną Unii.

1.2.2. Zgodność strategii z Europejskim Funduszem Społecznym

Europejski Fundusz Społeczny jest głównym instrumentem finansowym Unii Europejskiej umożliwiającym wspieranie zatrudnienia, poprawę warunków pracy i wyrównanie szans dla wszystkich obywateli UE poszukujących pracy. Jego działalność polega na inwestowaniu w zasoby ludzkie w Europie – pracowników, młodzież i wszystkich ludzi szukających pracy. Unia Europejska dąży do zwiększenia liczby miejsc pracy i poprawy warunków zatrudnienia oraz rozwoju integracji społecznej. Założenia te są podstawą **strategii Europa 2020** na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu w UE. Wyzwania te są szczególnie istotne w obecnej sytuacji gospodarczej. EFS odgrywa ważną rolę w realizowaniu celów Europy oraz w łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego – przede wszystkim wzrostu bezrobocia i poziomu ubóstwa.

Strategia Europa 2020, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- I. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- II. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii.
- 2. Projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej,
- 3. Projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.
- 4. Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej.
- 5. Projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.
- 6. Projekt „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” celem projektu jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy.
- 7. Projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

1.2.3. Zgodność z dokumentami dotyczącymi realizacji polityki społecznej

- ♦ Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- ♦ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- ♦ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- ♦ Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,

- ♦ Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- ♦ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- ♦ Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Śląskiego 2014-2020,
- ♦ Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych Powiatu Cieszyńskiego na lata 2014-2020,
- ♦ Strategia Rozwoju Miasta Gminy Strumień na lata 2014-2022.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA GMINY STRUMIEŃ

2.1. Informacje wstępne o gminie

Gmina Strumień położona jest na skraju powiatu cieszyńskiego w jego północnej części. Przez terytorium gminy przepływa rzeka Wisła wpadając w Strumieniu do zbiornika goczałkowickiego, z którym gmina bezpośrednio graniczy. Gmina Strumień sąsiaduje z gminami:

- od strony południowej – Hażlach, Dębowiec, Skoczów,
- od zachodniej - Zebrzydowice, Pawłowice,
- od północnej - Pszczyna i Goczałkowice,
- od wschodniej – Chybie.

Gminę tworzą: Miasto Strumień, sołectwo Bąków, sołectwo Zabłocie, sołectwo Zabłocie Solanka, sołectwo Zbytków, sołectwo Pruchna, sołectwo Drogomyśl.

Gmina Strumień zajmuje 5854 ha powierzchni z czego ponad 70% stanowią użytki rolne, 14,7 % przypada na tereny leśne, obszary zabudowane stanowią 13,3 %, pozostałą część stanowią powierzchnie zajęte pod drogi i kolej.

Gęstość zaludnienia na koniec roku 2017 wynosiła 223 osoby/km².

Na jej terenie rozwija się głównie rolnictwo skupiające 3356 ha gruntów ornych. Największe znaczenie mają uprawy roślin okopowych, zbóż i rzepaku. Ponad 800 gospodarstw rolnych dostarcza dobrej jakości produktów rolnych. Gmina nie jest tylko rolniczym regionem, rozwija się tutaj również drobny przemysł oraz liczne mniejsze zakłady pracy. Prywatne firmy działające w gminie przyczyniają się do jej rozwoju gospodarczego. Korzystne położenie gminy w niewielkiej odległości od znanych miejscowości wypoczynkowych w Beskidach sprzyja inwestycjom. Przez gminę przebiegają dwie ważne trasy: międzynarodowa do przejścia granicznego w Cieszynie oraz krajowa Katowice-Ustroń -Wisła. Stwarza to możliwości rozwoju działalności turystycznej, hotelowej, gastronomicznej, a także rekreacyjnej. W tym ostatnim przypadku miasto Strumień może się poszczycić dobrze utrzymanym basenem kąpielowy o wymiarach olimpijskich. Na terenie gminy występują rzadkie pokłady solanki jodowo-borowej oraz borowin, które stwarzają możliwości zagospodarowania tych terenów. Walorem gminy jest także rzeka Wisła oraz liczne stawy i zbiorniki wodne, które dodają nie tylko malowniczości okolicy.

2.2. Demografia – najważniejsze wskaźniki

Na terenie Gminy Strumień zamieszkuje 13040 osób (wg danych Urzędu Miejskiego na dzień 5.07.2018 r.) w tym kobiet 6 557, mężczyzn 6 483.

Według danych GUS na dzień 31.12.2017 r. w latach 2002-2017 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 12,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,7 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego (42,4) a także mieszkańców całej Polski (41,4).

Mieszkańcy gminy Strumień zawarli w 2017 roku **86** małżeństw, co odpowiada 6,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego (4,9) oraz znacznie więcej od wartości dla Polski (5,0). W tym samym okresie odnotowano **1,7** rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. **27,7%** mieszkańców gminy Strumień jest stanu wolnego, **58,4%** żyje w małżeństwie, **4,7%** mieszkańców jest po rozwodzie, a **8,7%** to wdowy/wdowcy.

Zmiany w zasobach ludzkich Gminy Strumień przedstawiają się następująco:

Tabela Nr 1 Liczba ludności Gminy w latach 2015-2017

	Stan na dzień 31.12.2015 r.	Stan na dzień 31.12.2016 r.	Stan na dzień 31.12.2017 r.
Liczba ludności Ogółem	12 879	12 927	13 028
w tym mężczyzn	6 416	6 428	6 474
Kobiet	6 463	6 499	6 554

Dane: Urząd Miejski w Strumieniu z dnia 3.01.2018 r.

Porównując te liczby z danymi, uzyskanymi na potrzeby poprzedniej strategii (stan na koniec 2010 r. wynosił 12410 osób) stwierdza się, że znacznie wzrosła liczba ludności w naszej gminie. O korzystnej sytuacji demograficznej Gminy Strumień świadczą korzystne wskaźniki związane przyrostem naturalnym oraz migracjami.

Tabela Nr 2 Ruch naturalny ludności w latach 2015-2017

	Stan na dzień 31.12 2015 r.		Stan na dzień 31.12.2016 r.		Stan na dzień 31.12.2017 r.	
		saldo		saldo		Saldo
urodzenia	153	22	150	26	169	46
zgony	131		124		123	
zameldowania	153	35	137	8	147	52
wymeldowania	118		129		95	

Źródło: Urząd Miejski w Strumieniu z dnia 03.01.2018 r. oraz BDL GUS

Dodatknie saldo utrzymuje się zarówno w przyroście naturalnym jak i migracji ludności Gminy Strumień.

Ważny aspekt sytuacji demograficznej Gminy przedstawia analiza liczebności grup wiekowych pod względem produkcyjnym. Wiek przedprodukcyjny określony jest przedziałem 0-17 lat, wiek produkcyjny przedziałem 18 – 59 lat dla kobiet oraz 18-64 lat dla mężczyzn. Wiek poprodukcyjny charakteryzuje osoby uprawnione do świadczeń emerytalnych tj. kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni w wieku 65 lat i więcej.

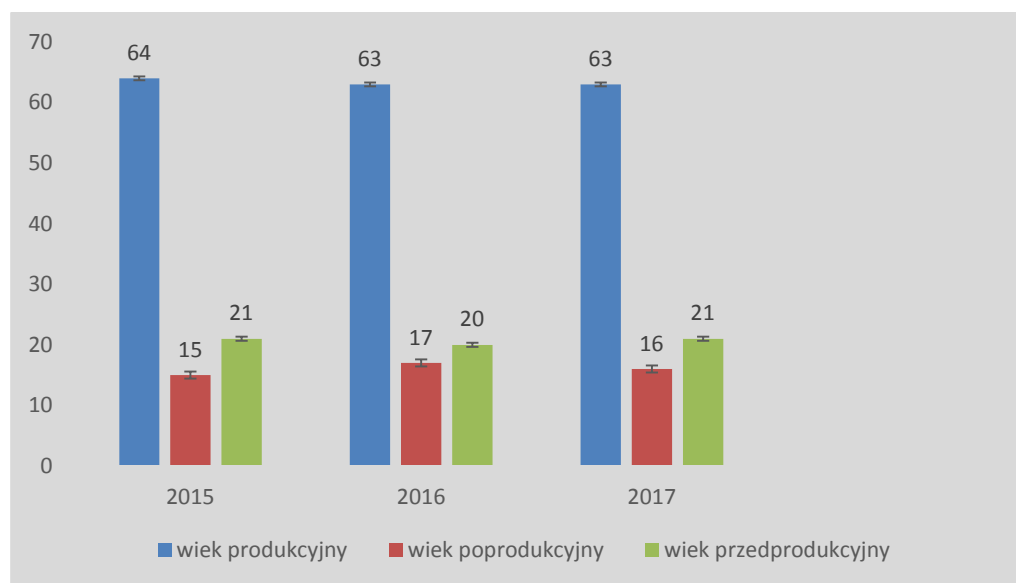
Rozkład liczebności osób w tych kategoriach prezentują tabela i wykres zamieszczone poniżej.

Tabela Nr 3 Struktura ludności Gminy Strumień według wieku produkcyjnego

	Wiek przedprodukcyjny			Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny		
Lata	Liczba osób			Liczba osób			Liczba osób		
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2015	1236	1426	2662	3911	4391	8302	1316	599	1915
2016	1188	1366	2554	3853	4350	8203	1458	712	2170
2017	1274	1470	2744	3867	4340	8207	1413	664	2077

Źródło: Urząd Miejski w Strumieniu z dnia 03.01.2018 r.

Wykres 1 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Strumień w % w latach 2015-2017

Zdecydowana większość mieszkańców plasuje się w przedziałach zaliczanych do wieku produkcyjnego, mniej liczne w całej populacji są grupy w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym. Jak pokazują dane zamieszczone na wykresie populacja najmłodszych mieszkańców Gminy Strumień stale się zwiększa. Taki obraz sytuacji demograficznej może świadczyć o pojawiającej się tendencji wzrostowej wśród mieszkańców Gminy będących w wieku przedprodukcyjnym. Liczebność tej grupy wykazując tendencję wzrostową na przestrzeni ostatnich lat może stanowić istotny potencjał rozwojowy Gminy. Jest to ważna część społeczności lokalnej, która wchodząc w wiek aktywności zawodowej przyczynia się do przyszłego rozwoju i rozwiązywania ewentualnych problemów społeczności lokalnych. Grupa określana mianem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – to osoby pozostające na wyłącznym utrzymaniu rodziców/opiekunów, nie mające wpływu na wytwarzanie dóbr, produkcję czy generowanie dochodów podatkowych.

Nieco inaczej kształtuje się obraz liczebności mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym, w wieku pełnej aktywności zawodowej. Poszczególne roczniki mieszkańców w tej grupie są dość liczne, ale widoczna jest tendencja spadkowa. W grupie mieszkańców zaliczanych do wieku produkcyjnego obserwuje się spadek liczebności proporcjonalny wśród obydwu płci.

Pomimo faktu, iż jest to najliczniej występująca w strukturze mieszkańców grupa, to na niej ciąży obowiązek zapewnienia dochodów pozostałym grupom mieszkańców. Tej grupie przypisano obowiązek zapewnienia źródeł utrzymania najmłodszym oraz zapewnienia usług umożliwiających godną starość osobom odchodzącym z obszaru aktywności zawodowej i społecznej, w tym seniorom i osobom niepełnosprawnym.

2.3. Edukacja

Na podstawie danych GUS z dnia 31.12.2016 r., **3350** mieszkańców Gminy Strumień jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata, w tym 1567 kobiet oraz 1783 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku **14,2%** ludności posiada wykształcenie wyższe, **2,4%** wykształcenie policealne, **9,6%** średnie ogólnokształcące, a **20,5%** średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się **30,3%** mieszkańców gminy Strumień, gimnazjalnym **5,4%**, natomiast **16,7%** podstawowym ukończonym, **0,9%** mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa śląskiego mieszkańcy Gminy Strumień mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Strumień największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (23,7%) oraz średnie zawodowe (20,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (37,5%) oraz średnie zawodowe (20,8%).

W Gminie Strumień działają placówki oświatowe, oferujące kształcenie na różnych etapach edukacji, poczynając od przedszkola a kończąc na szkole podstawowej i klasach dotychczasowego gimnazjum, które to klasy w związku z reformą oświaty będą funkcjonować do 31 sierpnia 2019 r.

W roku szkolnym 2017/18 na terenie Gminy Strumień działało:

- 5 publicznych szkół podstawowych, w tym 1 samodzielna, 2 funkcjonujące w strukturze zespołów szkolno-przedszkolnych, 2 funkcjonujące w strukturze zespołów szkół,
- 6 publicznych przedszkoli, w tym: 2 samodzielne, 2 funkcjonujące w strukturze zespołów szkolno-przedszkolnych, 2 funkcjonujące w strukturze zespołów szkół.

Ponadto na terenie gminy funkcjonowała:

- 1 niepubliczna szkoła podstawowa,
- 3 niepubliczne przedszkola (w tym jedno, które nie realizowało działalności, jednak wpisane było do ewidencji szkół i przedszkoli niepublicznych).

Tabela nr 4 Wykaz szkół wraz z liczbą uczniów i oddziałów (wg stanu Systemu Informacji Oświatowej na dzień 30.09.2017 r.)

Lp.	Nazwa Szkoły		Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1.	Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Bąkowie		143	7
2.	Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zabłociu		84	6
3.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Śląskich w Strumieniu	Szkoła Podstawowa	411	23
		Klasy dotychczasowego gimnazjum	177	10
5.	Zespół Szkół w Drogomyślu	Szkoła Podstawowa	41	2
		Klasy dotychczasowego gimnazjum	185	8
6.	Zespół Szkół w Pruchnej	Szkoła Podstawowa	40	2
		Klasy dotychczasowego	177	9

		gimnazjum		
7.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Odyseja” w Strumieniu		47	4
Razem uczniów			1303	71

Źródło: Referat Edukacji Urzędu Miejskiego w Strumieniu

Następna tabela przedstawia wykaz placówek wychowania przedszkolnego.

Tabela Nr 5 Wykaz przedszkoli wraz z liczbą uczniów i oddziałów(wg stanu Systemu Informacji oświatowej na dzień 30.09.2017 r.)

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
1. Przedszkole przy Zespole Szkół w Pruchnej	67	3
2. Przedszkole przy Zespole Szkół w Drogomyślu	88	4
3. Przedszkole w Zbytkowie	50	2
4. Przedszkole przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Bąkowie	68	3
5. Przedszkole przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zabłociu	25	1
6. Przedszkole w Strumieniu	156	7
7. Niepubliczne Przedszkole Twórcze „ToTu” w Strumieniu	35	2
8. Niepubliczne Przedszkole „Kubusiowa Kraina” w Pruchnej	64	4
Razem	553	26

Źródło: Referat Edukacji Urzędu Miejskiego w Strumieniu

W październiku 2017 r. rozpoczął działalność Klub Dziecięcy „Cogito” w Strumieniu – placówka opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat. W kwietniu 2018 r. jednostka ta została przekształcona w żłobek „Cogito” w Strumieniu, w którym profesjonalną opiekę może znaleźć 34 dzieci. Organizacja pracy z dziećmi dostosowana jest do ich wieku i etapu rozwojowego, stąd podział na dwie małe grupy - pierwsza grupa od 6 miesięcy do 1,5 roku, druga grupa od 1,5 roku do 3lat, tak aby każde dziecko czuło się wyjątkowo i rozwijało się we własnym tempie, wspomagane dydaktycznie i motorycznie przez wykwalifikowany personel. Obecnie ze żłobka korzysta 30 dzieci w tym 15 dzieci pochodzących z naszej Gminy.

W szkołach Gminy Strumień wdrażana jest idea nauczania zintegrowanego- w oddziałach ogólnodostępnych uczą się również dzieci niepełnosprawne. W Szkole Podstawowej im. Powstańców Śląskich z Klasami dotychczasowego Gimnazjum utworzone były specjalne oddziały dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym. W roku szkolnym 2017/2018 w Szkole Podstawowej działały 3 takie oddziały, w których naukę pobierało 15 uczniów. Natomiast na poziomie klas gimnazjalnych były 2 oddziały dla 9 uczniów niepełnosprawnych.

Dla dzieci i uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego Gmina Strumień, zgodnie z obowiązującymi przepisami, organizuje bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu do najbliższego przedszkola/szkoły lub zwraca się koszty przejazdu dziecka/ucznia oraz jego opiekuna do przedszkola/szkoły na zasadach określonych w umowie zawartej z rodzicami, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice. W roku szkolnym 2017/2018 z tej formy pomocy skorzystało 38 uczniów.

Porównując dane liczbowe ujęte w poprzedniej strategii, stwierdza się znaczny wzrost liczby uczniów i dzieci oraz oddziałów w placówkach oświatowych (w roku szkolnym 2010/11 liczba uczniów wynosiła 1273, a dzieci w przedszkolach 372). Zwiększyła się także sieć placówek oferujących edukację najmłodszej populacji mieszkańców naszej gminy. Utworzone zostały niepubliczne przedszkola oraz szkoła – Niepubliczne Przedszkole Twórcze „To Tu” w Strumieniu, Niepubliczne Przedszkole „Kubusiowa Kraina” w Pruchnej, Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Odyseja” w Strumieniu.

Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoły wypełniają też funkcje opiekuńcze w świetlicach szkolnych, funkcje rozwoju kultury w bibliotekach szkolnych oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach szkolnych. We wszystkich szkołach po dokonaniu diagnozy o rozeznaniu potrzeb uczniów organizowane są zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy w nauce, to jest: zajęcia pozalekcyjne w kołach zainteresowań, zajęcia wyrównawcze, rewalidacyjne. Uczniowie w zależności od potrzeb objęci są opieką pedagoga, logopedy, psychologa i pielęgniarki.

W placówkach szkolnych na terenie Gminy Strumień są realizowane programy profilaktyczne między innymi przez Komisariat Policji w Strumieniu i Straż Pożarną. Szkoły i przedszkola, dla których organem prowadzącym jest Gmina Strumień są na bieżąco remontowane i modernizowane, a także wyposażone w sprzęt audiowizualny. Zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego, do dyspozycji uczniów są także stołówki, w których prowadzone jest dożywianie.

W 2017 roku w Szkole Podstawowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Bąkowie dzięki pozyskaniu dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, została oddana do użytku zielona pracownia, wyposażona w nowe meble, stół ekspozycyjny do wykonywania ćwiczeń, pomoce dydaktyczne – tablice multimedialne, preparaty, urządzenia do przeprowadzania doświadczeń, projektor, laptop. Uczniowie mogą przekonać się, jak nowoczesna technologia wspiera przeprowadzenie zajęć przyrodniczych. Pracownia kolorystycznie nawiązuje do kolorów słońca i trawy.

W każdej placówce oświatowej Gminy Strumień corocznie opracowywany jest program wychowawczo-profilaktyczny, w którym są zawarte działania zmierzające do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji, talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie. Obszar zadań jaki program obejmuje dotyczy edukacji zdrowotnej, kształtowania postaw społecznych, kultury (wartości, normy, wzorce zachowań), profilaktyka zachowań ryzykownych.

2.4. Sytuacja mieszkaniowa

W gminie Strumień podstawę mieszkalnictwa stanowi tradycyjne budownictwo jednorodzinne będące własnością osób prywatnych. Zasoby mieszkaniowe zwiększają się z roku na rok, zarówno pod względem liczby budynków jak i pomieszczeń (izb) oraz powierzchni użytkowej. Niewielki odsetek stanowi budownictwo wielomieszkaniowe. W mieście Strumień tego typu zasób mieszkaniowy stanowi Spółdzielnia Mieszkaniowa oraz Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej natomiast w miejscowości Pruchna i Drogomyśl Wspólnota Mieszkaniowa posiada mieszkania, które były w zasobie zlikwidowanego PGR, lokale przeszły na własność najemców. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2017 roku w Gminie Strumień oddano do użytku 44 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 3,34 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa śląskiego (2,69) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (4,64). Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Strumień na koniec 2017 roku to:

- 4003 nieruchomości,
- 2376 budynków mieszkalnych.

Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 307 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego (384) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (371). W 2016 roku 84,1% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 15,9% na sprzedaż lub wynajem.

Liczba mieszkań w gminie systematycznie się zwiększa, wśród nowo oddanych mieszkań nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy, które wynoszą 168 mieszkań.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6 Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2015-2017

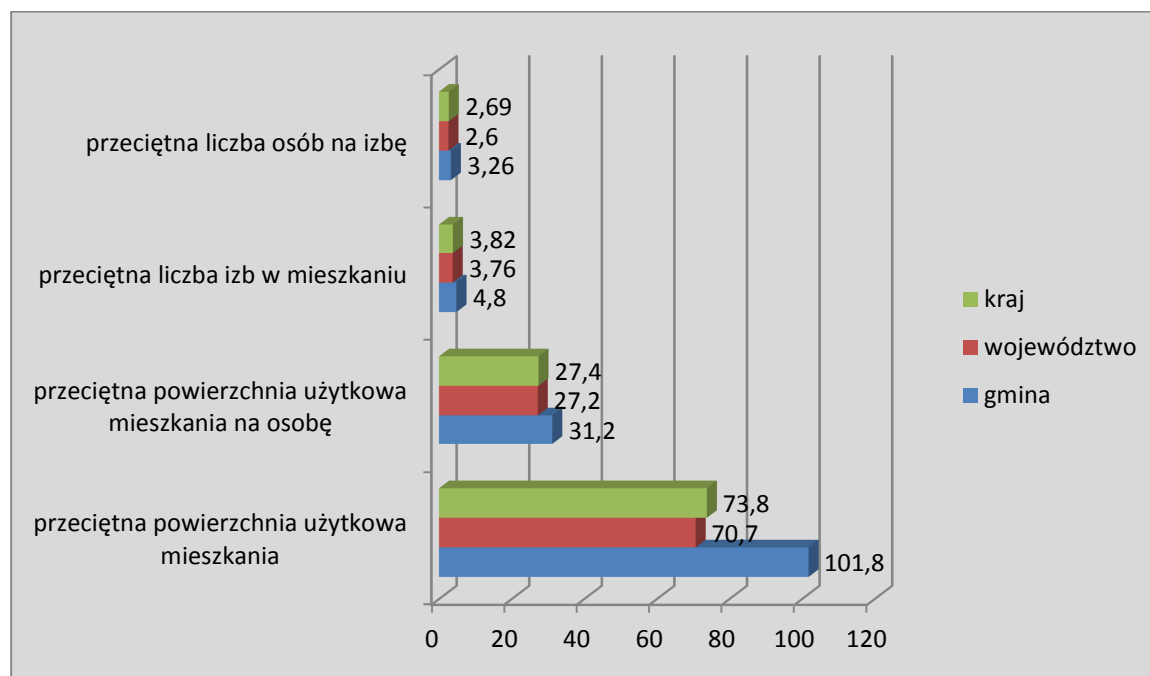
	Liczba - rok 2015	Liczba - rok 2016	Liczba - rok 2017
Budynki mieszkalne ogółem	2323	2351	2376
Liczba mieszkań ogółem	3920	3969	4003
Nowe mieszkania oddane do użytku	52	36	44

Źródło: BDL GUS i Urząd Miejski w Strumieniu

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 101,80 m², w którym przeciętnie znajduje się niecałe 5 izb (4,8). Jeśli chodzi o powierzchnię użytkową

mieszkania na osobę wynosi ona 31,20 m², a przeciętna liczba osób na mieszkanie wynosiła 3,26. Sytuacja mieszkaniowa naszej gminy w tym zakresie porównując dane w skali województwa i kraju jest pod każdym względem lepsza, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 2 Użytkowanie mieszkań w Gminie Strumień

Biorąc po uwagę wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2016 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu - 98,48%, ustępu spłukiwanego- 95,45 %, łazienki - 94,30% , centralnego ogrzewania - 89,75%, jednocześnie mieszkań podłączonych do sieci gazowej było 62,60%.

Z danych Urzędu Gminy w Strumieniu wynika, że w latach 2015-2017 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy pozostawała na podobnym poziomie 168 w tym jest 16 mieszkań socjalnych. W latach 2015-2017 złożono 81wniosków na mieszkanie komunalne (2015 - 54, 2016 - 12, 2017 - 15).

Jak pokazują dane statystyczne przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Strumień wynosi ponad 100 m², przeciętne mieszkanie ma ponad 4 pomieszczenia (izby), na jedno mieszkanie przypadają średnio 3 osoby. Standard mieszkań jest dość wysoki, o czym świadczy liczba mieszkań oraz ich wyposażenie w podstawowe media, co pozwala ocenić sytuację mieszkaniową gminy jako dobrą.

Wyższy standard mieszkań to lepsza jakość życia mieszkańców, a poprawiająca się sytuacja ekonomiczna mieszkańców pozwala osiągać wyższy standard mieszkań, bowiem pozwala na inwestowanie i utrzymanie mieszkań w lepszym stanie technicznym. Podsumowując opis ogólnej sytuacji mieszkaniowej Gminy Strumień można by stwierdzić, że wskaźniki świadczące o dobrej kondycji mieszkalnictwa powodują, iż posiadane zasoby są wystarczające na obecne potrzeby mieszkańców.

Tymczasem analiza innych wskaźników pokazuje, że nie wszyscy mieszkańcy znajdują się w dobrej sytuacji mieszkaniowej, nie wszyscy mają zapewniony dostęp do lokali mieszkalnych, nie wszyscy mają taki standard mieszkań jaki odpowiadałby ich oczekiwaniom. Z „Oceny zasobów pomocy społecznej” oraz dokumentacji odzwierciedlającej poziom wsparcia finansowego w formie dodatków mieszkaniowych wynika, że pewien odsetek mieszkańców ma problemy z utrzymaniem lokalu mieszkalnego, świadczyć o tym może liczba mieszkań zadłużonych w zasobach komunalnych gminy (2015 - 33 lokale, 2016 – 20 lokali, 2017 – 22 lokale). Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy, realizowane przez Urząd Miejski w Strumieniu.

Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 7 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne w Gminie Strumień w okresie 2015-2017

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatek mieszkaniowy i energetyczny	111 w tym: 22 dodatek energetyczny	99 w tym: 21 dodatek energetyczny	78 w tym: 16 dodatek energetyczny
Kwota świadczeń w złotych	210 513	176 004	153 245
Liczba gospodarstw domowych, mieszkających w prywatnych mieszkaniach którym przyznano dodatek	0	0	0

Źródło: Urząd Miejski w Strumieniu

Problem z utrzymaniem mieszkania i koniecznością wsparcia dodatkiem mieszkaniowym dotyczy w największym stopniu mieszkańców mieszkań komunalnych, a w najmniejszym stopniu mieszkańców mieszkań prywatnych. Problem mieszkalnictwa jest ważny nie tylko dla mieszkańców, ale też dla władz Gminy, wymaga podejmowania różnego rodzaju decyzji związanych z inwestowaniem w zasoby mieszkaniowe, pociąga za sobą skutki finansowe w związku z wypłatą dodatków mieszkaniowych, wymaga nakładów na remonty i pozyskiwanie nowych lokali mieszkalnych.

2.5. Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo

2.5.1. Zdrowie

Zdrowie jest jedną z najważniejszych rzeczy w naszym życiu. Kiedy mamy dobre samopoczucie, nie odczuwamy bólu i jesteśmy sprawni fizycznie chętniej podejmujemy wszelkie działania. Człowiek zdrowy z większą ochotą podejmuje pracę i uczestniczy w życiu społecznym, jest szczęśliwszy. Aby utrzymać w dobrej kondycji zdrowie swoich mieszkańców, na terenie Gminy Strumień funkcjonują placówki oferujące usługi w zakresie podstawowej i specjalistycznej pomocy lekarskiej, czy rehabilitacji.

Tabela nr 8 Podmioty lecznicze realizujące podstawową opiekę zdrowotną na terenie Gminy Strumień

Nazwa	Poradnie	Oferta
NZOZ METUS Strumień, ul. 1 maja 18	- lekarza rodzinnego - ginekologiczna - rehabilitacyjna -opieka długoterminowa	Przychodnia zatrudnia 6 lekarzy, 8 pielęgniarek i 1 położną. Pobierane są materiały do badań laboratoryjnych. W przychodni wykonuje się USG, EKG, zabiegi rehabilitacyjne. Pacjenci mogą również korzystać z usług gabinetu zabiegowego. Przychodnia opiekuje się ponadto przewlekłe chorymi w ich domach.
NZOZ OLMED ul. Ks. Londzina 44, Strumień	- podstawowa opieka zdrowotna. Działają tu także następujące prywatne gabinety lekarskie: - gabinet urologiczny - gabinet ginekologiczny - gabinet EEG - gabinet internistyczny - pracownia ultrasonografii	Przychodnia zatrudnia lekarza pediatrę, medycyny rodzinnej i ogólnej oraz specjalistów chorób wewnętrznych i diabetologów. Pracują tu trzy pielęgniarki. W przychodni pobierane są materiały do badań laboratoryjnych, wykonywane jest USG i EKG. Ponadto prowadzona jest opieka pielęgniarska środowiskowa i rodzinna.
NZOZ PROMED - ul. Oblaski 2, Drogomyśl - ul. Główna 78, Pruchna	- lekarza rodzinnego - dziecięca	W obu przychodniach pracuje w sumie sześciu lekarzy. Zatrudnione są również trzy pielęgniarki i położna. W przychodni pobierane są

		materiały do badań laboratoryjnych, wykonywane jest EKG, spirometria oraz szczepienia. Ponadto prowadzone jest leczenie w domu pacjenta.
Prywatny gabinet okulistycki lek. okulista Magdalena Prudel – ul. 1 Maja 2, Strumień	specjalista chorób oczu	Badanie wzroku i korekta
Prywatny gabinet neurologiczny lek. med. Tadeusz Nagibauer – ul. Brzozowa 4, Zbytków	specjalista neurolog, psychiatra	
Prywatny gabinet lekarski lek. med. Piotr Olechowski ul. Górnicza 17, Zbytków	specjalista chirurg	
Prywatne Centrum Stomatologii lek. Małgorzata Rybicka wraz z zespołem lekarzy ul. Ks. Brzuski 4, Strumień	stomatologia	
Zakład Stomatologiczny lek. stomatologii Barbara i Jacek Stefańscy ul. Pocztowa 18a, Strumień	stomatologia	
Prywatny Zakład Stomatologiczny „Stomatologia Srokosz” ul. Łuczkiewicza 7, Strumień	stomatologia	
Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Dentica” ul. Oblaski 2, Drogomyśl	stomatologia	
Zakład Optyczny OPTYK, Adam Greń, Strumień, ul. 1 Maja 2	okulistyka	
Apteka ESKULAP, Strumień, ul. Ks. Londzina 1		
Apteka Melisa, Strumień, ul. 1 Maja 13		
Punkt apteczny, Pruchna, ul. Główna 68		

Punkt apteczny, Drogomyśl, ul. Oblaski 10		
Zespół Ratownictwa Medycznego Pogotowie Ratunkowe ul. 1 Maja 17 43-246 Strumień		
Medicus s.c. Strumień, ul. Poczтовая 7 – prywatne centrum wielospecjalistyczne	Rehabilitacja, endokrynologia dermatologia, laryngologia, ginekologia	

Źródło: Urząd Miejski w Strumieniu

Według danych GUS na dzień 31.12.2017 r. w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej odnotowano w 2017 roku 69 517 porad zrealizowanych przez wymienione placówki z Gminy Strumień.

Ponadto w gminie podejmowane są działania w zakresie pogłębienia wiedzy na temat profilaktyki zdrowotnej, głównie w placówkach oświatowych między innymi dofinansowane zostały poniżej wymienione:

- działania prozdrowotne prowadzone w placówkach oświatowych tj: konkursy plastyczne, kulinarne, scenki rodzajowe, teatryki - w 2015 r. kwota na ten cel wyniosła 2 498,99 zł, w 2016 r. wydatkowano 2 374,92 zł a w 2017 roku 2975,86 zł,
- prelekcje prozdrowotne:
 - w 2015 roku „zdrowa skóra” dla uczniów gimnazjów na kwotę 700,00 zł,
 - w 2016 roku dla rodziców w zakresie żywienia dzieci w wieku szkolnym na kwotę 500,00 zł,
- współorganizacja badań mammograficznych dla kobiet w ramach NFZ – dwa razy w roku organizowany jest przyjazd Mammobusu do Gminy Strumień w ramach współpracy z NZOZ Przychodnią Akademicką w Cieszynie.

2.5.2. Bezpieczeństwo

Za ochronę mieszkańców gminy Strumień oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na jej terenie odpowiada Komisariat Policji w Strumieniu.

W roku 2017 według danych GUS na dzień 31.XII.2017 r. w Gminie Strumień stwierdzono szacunkowo 272 przestępstwa.

Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 20,70 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla całego województwa śląskiego (24,55) oraz nieznacznie większa od średniej dla całej Polski (19,62).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem w Gminie Strumień wynosi 80,90 % i jest nieznacznie większy od wskaźnika dla województwa śląskiego (78%) oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski (72%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 12,17 (wykrywalność 72%) oraz o charakterze kryminalnym – 9,59 (wykrywalność 67%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze

gospodarczym – 8,54 (91%), drogowe – 1,92 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu – 0,46 (92%).

Dane szczegółowe na temat popełnionych przestępstw w Gminie Strumień w okresie 2015-2017 wg danych Komisariatu Policji w Strumieniu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9 Przestępczość w Gminie Strumień

Kategoria Przestępstwa	Liczba przestępstw 2015	Liczba przestępstw 2016	Liczba przestępstw 2017
Kradzież	20	25	10
Kradzież z włamaniem	35	11	5
Bójki i pobicia	2	2	1
Uszkodzenia mienia	12	8	2
Oszustwa i fałszerstwa	12	23	12
Rozboje	0	0	0
Groźby karalne	4	5	2
Przestępstwa z udziałem nieletnich	2	0	0

Źródło danych: Komisariat Policji w Strumieniu

Nad bezpieczeństwem mieszkańców miasta i gminy czuwa również Ochotnicza Straż Pożarna w Strumieniu, Drogomyślu, Pruchnej, Bąkowie, Zbytkowie i Zabłociu, która przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych.

2.6. Gospodarka, zatrudnienie, rolnictwo

2.6.1. Zatrudnienie

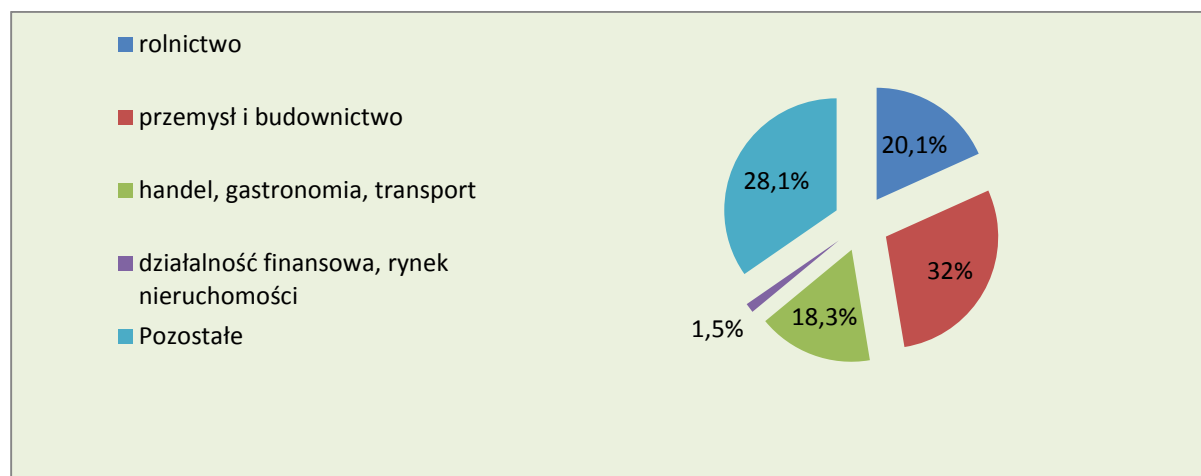
W gminie Strumień według danych GUS na dzień 31.12.2017 roku liczba pracujących ogółem wynosiła 2015 osób w tym 1153 mężczyzn i 862 kobiet. W poprzednich latach 2015 r. liczba pracujących wynosiła 2062 (w tym M - 1121, K - 941), w 2016 r. ogółem pracujących - 2055 (w tym M - 1168, K - 887).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Strumień (Źródło: GUS, 31.12.2016 r.) wynosiło 3 566 PLN i było mniejsze od przeciętnego wynagrodzenia w województwie śląskim (4 295 PLN) a także od krajowego (4 291 PLN).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Strumień 2309 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 976 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy (źródło: GUS na dzień 31.12.2017 r.).

Poniższa tabela przedstawia procentowy udział pracujących wg sektorów ekonomicznych w Gminie Strumień.

Wykres nr 3 Pracujący wg sektorów ekonomicznych w gminie Strumień

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 31.12.2016 r.

2.6.2. Gospodarka

Na podstawie danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej udostępnionych przez Urząd Miejski w Strumieniu w Gminie Strumień na dzień 30.06.2018 r. zarejestrowanych jest 696 podmiotów gospodarki narodowej. Największą grupę stanowią podmioty działające w:

Sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 189,
Sekcji F – Budownictwo – 113,
Sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe – 98,
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa – 50,
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa – 46,
Sekcja H – Transport, Gospodarka magazynowa – 44.

Natomiast według wpisów działalności gospodarczej dla głównego miejsca wykonywania działalności stan ten wynosił 1168 w tym status wpisu:

- aktywny- 629,
- działalność nie rozpoczęta – 3,
- działalność prowadzona w formie spółki/spółek cywilnych – 21,
- wykreślony- 439,
- zawieszony – 76.

W okresie 2015-2017 odnotowano nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w Gminie Strumień.

Tabela nr 10 Nowe podmioty gospodarki narodowej w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Podmioty			
Liczba ogółem	98	94	73
W tym:			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	5	5	3
Przemysł i budownictwo	27	21	22
Pozostała działalność	66	68	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDLGUS

W Gminie Strumień jednym z największych zakładów pracy, w którym zatrudnienie znalazło ponad 700 pracowników jest Zakład Wyrobów Metalowych „Strumet” w Strumieniu.

2.6.3. Rolnictwo

Gleby na obszarze Gminy charakteryzują się znaczną przydatnością dla rolnictwa. Przeważają tu zdecydowanie gleby średnio żyzne, należące do III oraz IV klasy bonitacji. Z tego też względu rolnictwo jest ważnym elementem jej gospodarki. Największą powierzchnię gruntów rolnych zajmują zasiewy zbożami, prawie 83%. Znaczną powierzchnię zajmują również uprawy kukurydzy oraz uprawy przemysłowe. W zakresie hodowli zwierząt na terenie gminy dominuje hodowla trzody chlewnej (26,4% całości hodowli w powiecie) oraz drobiu - 10,6%. Według danych Urzędu Miejskiego (referat podatków i opłat) na terenie gminy Strumień na dzień 31.12.2017 r. liczba gospodarstw rolnych wynosiła 890.

2.7. Kultura, sport, organizacje pozarządowe

Instytucją prowadzącą działalność kulturalną w Gminie Strumień jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który współpracuje z różnymi organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy. Głównym celem działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury jest rozpoznawanie i rozbudzanie potrzeb kulturalnych środowiska, kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze, prowadzenie różnorodnych form edukacji kulturalnej odbywającej się na terenie całej gminy oraz wyrównywanie szans w dostępie do kultury również za pośrednictwem wchodzących w jego skład siedmiu świetlic środowiskowych. Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury należy m.in. organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę, opieka nad amatorskim ruchem artystycznym i twórczością ludową oraz wspieranie i koordynacja lokalnych inicjatyw kulturalnych. Zadaniem jednostki jest także organizowanie spektakli, koncertów, festiwali, wystaw, odczytów, imprez artystycznych, rozrywkowych, turystycznych i sportowych. Jedną z wielu imprez organizowanych przez tą jednostkę w ciągu całego roku jest Staromiejska Wiosna.

Do podstawowych placówek usługowych z zakresu kultury zaliczamy również 4 placówki biblioteczne i filie biblioteczne, których księgozbiór obejmuje 49537 woluminów. Placówki te są rozlokowane na terenie całej Gminy zarówno w obszarze miejskim, jak i wiejskim. W budynku Ośrodka mieści się sala widowiskowa, w której znajduje się 150 standardowych miejsc dla widzów.

W ramach Ośrodka działają różne grupy artystyczne skupiające osoby w różnym wieku.

Do takich grup należą:

Robotyka LEGO,

Plastyczna „paleta”,

Plastyczno-teatralna OKO,

Rytmika,

Taniec nowoczesny,

Formacja STREET DANCE,

Gimnastyka korekcyjna,

JU-JITSU,

KICK BOXING,

Sekcja instrumentalna,

Grupa fotograficzna,

ZUMBA dla dorosłych,

Aktywna przestrzeń,

Rękodzieło artystyczne Iglą i nitką,

Amatorska Grupa Twórcza Strumień,

Zespół Regionalny Strumień,

Chór Towarzystwa Śpiewaczego LUTNIA,

Macierz Ziemi Cieszyńskiej,

Stowarzyszenie SFArt,

Zespół 8 lat w Tybecie.

Według danych GUS z 2017 r. grupy artystyczne skupiały około 370 osób, zaś imprez zorganizowanych było 97, w których uczestniczyło 12 108 osób.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela Nr 11 Wykaz placówek kulturalnych

Lp.	Nazwa
1.	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Strumieniu
2.	Biblioteka Miejska w Strumieniu
3.	Biblioteka Miejska w Strumieniu – Filia w Pruchnej
4.	Biblioteka Miejska w Strumieniu – Filia w Drogomyślu
5.	Biblioteka Miejska w Strumieniu – Filia
6.	Świetlica środowiskowa w Strumieniu
7.	Świetlica środowiskowa w Pruchnej
8.	Świetlica środowiskowa w Drogomyślu
9.	Świetlica środowiskowa w Bąkowie
10.	Świetlica środowiskowa w Zabłociu
11.	Świetlica środowiskowa w Zbytkowie

Źródło: MGOK w Strumieniu

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, na którą składają się hala sportowa, boiska sportowe i wielofunkcyjne, kort tenisowy i basen. W każdym sołectwie są dostępne place zabaw dla najmłodszych, a dla starszych place rekreacyjne z urządzeniami do ćwiczeń. Według danych GUS z 31.12.2016 r. w gminie Strumień działało 5 klubów sportowych zrzeszających około 255 członków. Zarejestrowano 428 osób ćwiczących (mężczyźni: 403, kobiety:25), młodzież do lat 18 – 240 (chłopcy: 227, dziewczęta: 13).

W gminie odbywa się wiele imprez sportowo-rekreacyjnych. Wśród ważniejszych wymienić należy: turnieje piłki nożnej, siatkowej, piłki plażowej, szachowe, tenisa ziemnego, stołowego, badmintona, rajdy rowerowe.

Ponadto osoby zainteresowane turystyką pieszą i rowerową mogą korzystać z terenów leśnych i tras rowerowych w tym:

- trasa rowerowa główna, subtrasa nr 9N : Strumień -Jastrzębie Zdrój, prowadząca przez centrum zabytkowe Strumienia, gdzie łączy się z subtrasą nr 122 C,
- trasa rowerowa drugorzędna, subtrasa nr 122 C: Strumień – Zabłocie – Chybie - Jaworze,
- lokalne trasy rowerowe.

Na terenie Gminy Strumień zarejestrowanych jest 35 organizacji pozarządowych działających w obszarze sportu, rekreacji, turystyki, profilaktyki uzależnień , pomocy.

Tabela Nr 12 Wykaz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Strumień

LP.	Nazwa i adres
1.	Akcja Katolicka w Strumieniu ul. 1 Maja 9 Strumień
2.	Akcja Katolicka w Drogomyślu pl. Dobrego Pasterza 2 Drogomyśl
3.	Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia” im. Jana Orszulika ul. Młyńska 14 Strumień
4.	Klub Ekologiczny „EKO” ul. Wiejska 1 Drogomyśl
5.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Bąkowianie” ul. Główna 62 Bąków
6.	Stowarzyszenie Miłośników Drogomyśla „Droga Myśl” ul. Modrzewiowa 47 Drogomyśl
7.	Stowarzyszenie Miłośników Zbytkowa ul. Wyzwolenia 49
8.	Macierz Ziemi Cieszyńskiej Koło w Strumieniu ul. Młyńska 14, Strumień
9.	Macierz Ziemi Cieszyńskiej Koło w Drogomyślu ul. Wiejska 59 Drogomyśl
10.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów ul. Księdza Londzina 58 Strumień
11.	Stowarzyszenie Form Artystycznych SFART ul. Młyńska 14, Strumień
12.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne ul. Londzina 58 Strumień
13.	Stowarzyszenie „Żyj Godnie” o/Strumień ul. Powstańców Śl. 15 Strumień
14.	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Strumień-Chybie ul. Londzina 58 Strumień
15.	LKS „Zryw” ul. Żniwna 10 Bąków
16.	LKS „Błyskawica” ul. Modrzewiowa 5 Drogomyśl

17.	LKS „99 Pruchna” ul. Główna 60 Pruchna
18.	LKS „Wisła” w Strumieniu ul. Brodeckiego 26 Strumień
19.	LKS „Orzeł” ul. Rolna 18 Zabłocie
20.	Oddział Zarządu Miejsko – Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Strumieniu ul. Ks. Londzina 58 Strumień
21.	Ochotnicza Straż Pożarna Bąków ul. Osiedlowa 1
22.	Ochotnicza Straż Pożarna Drogomyśl ul. Wiejska 17
23.	Ochotnicza Straż Pożarna Strumień ul. 1 Maja 17
24.	Ochotnicza Straż Pożarna Pruchna ul. Główna 53
25.	Ochotnicza Straż Pożarna Zabłocie ul. Bielska 24
26.	Ochotnicza Straż Pożarna Zbytków ul. Wyzwolenia 52
27.	Koło Gospodyń Wiejskich w Bąkowie
28.	Koło Gospodyń Wiejskich w Drogomyślu ul. Pocztowa 3, 43-424 Drogomyśl
29.	Koło Gospodyń Wiejskich w Pruchnej ul. Główna 53, 43-523 Pruchna
30.	Koło Gospodyń Wiejskich w Strumieniu
31.	Koło Gospodyń Wiejskich w Zabłocie , ul. Rolna 18 43-246 Zabłocie
32.	Koło Gospodyń Wiejskich w Zbytkowie ul. Wyzwolenia 49 Zbytków
33.	Beskidzki Związek Pszczelarski "BARTNIK" w Bielsku Białej Koło Pszczelarzy w Strumieniu ul. Strażacka 8, Pruchna
34.	Towarzystwo Motoryzacyjne "Zabytek" ul. Mikołaja Brodeckiego 7 a, 43-246 Strumień
35.	Fundacja "LEVEL SPORT" ul. Osiedlowa 4 D/5, Strumień

Źródło: Urząd Miejski w Strumieniu

Gmina Strumień aktywnie ustanawia i rozwija kontakty partnerskie zarówno na szczeblu lokalnym jak i międzynarodowym. W ramach współpracy polsko-słowackiej powstała Galeria pod Ratuszem, która jest miejscem wystaw, wernisaży i spotkań. W 2017 r. zaprezentowanych zostało 6 wystaw, które odwiedziło ponad 1 500 osób. Wernisaże otwierające każdą wystawę cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców i turystów, tam prezentowane są dzieła miejscowych twórców.

Gmina corocznie przekazuje wsparcie finansowe na działalność organizacji pozarządowych, a także opracowywany jest Program Współpracy Gminy Strumień z Organizacjami Pozarządowymi, którego celem jest zaspakajanie potrzeb mieszkańców oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą, a Organizacjami Pozarządowymi.

3. OBSZAR PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STRUMIEŃ W OKRESIE 2015 – 2017 W UJĘCIU DZIAŁAŃ INSTYTUCJI POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1. Ubóstwo

Problem ubóstwa można określać w sposób absolutny lub względny. W podejściu absolutnym ubogie są te gospodarstwa domowe, te osoby, które nie mają możliwości zaspokojenia potrzeb uznanych w danych warunkach za podstawowe. W tym ujęciu można wyróżnić dwa znaczenia terminu ubóstwo absolutne – węższe i szersze. Ubóstwo absolutne w węższym znaczeniu oznacza stan niezaspokojenia minimalnych biologicznych potrzeb organizmu ludzkiego. Natomiast ubóstwo absolutne w znaczeniu szerszym to stan niezaspokojenia potrzeb uznanych w danym społeczeństwie i w danym czasie za minimalne. W podejściu względnym (relatywnym) ubóstwo rozważane jest jako forma nierówności, nadmiernego dystansu między poziomem życia poszczególnych grup ludności:

- ubogie są te osoby, te rodziny, których poziom życia jest znacznie niższy niż pozostałych członków danego społeczeństwa.

Ubóstwo traktowane jest jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej, jednakże nie jest samoistną przesłanką uzasadniającą przyznanie świadczenia pieniężnego ani świadczenia niepieniężnego. Pojęcie ubóstwa ma charakter względny, to co dla jednych jest ubóstwem, dla innych może uchodzić za dostatek. Mając powyższe na względzie potrzebna jest ocena i sprecyzowanie tego pojęcia. Ustawa o pomocy społecznej czyni to określając w art. 8 kryterium dochodowe. Wyróżnia przy tym jego rodzaje: kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej (634 zł), kryterium dochodowe na osobę w rodzinie (514 zł) – obowiązujące od października 2015 r.

Od 1 października 2018 r. obowiązują nowe kryteria dochodowe:

701 zł dla osoby samotnie gospodarującej,

528 zł na osobę w rodzinie.

Tabela Nr 13 Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa w latach 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy	167	165	143
Liczba osób w tych rodzinach	457	446	401

Źródło: Opracowanie własne MOPS Strumień

3.2. Bezdomność

Problem bezdomności na terenie naszej Gminy występuje sporadycznie. Najczęściej zgłaszane były osoby bezdomne posiadające ostatnie zameldowanie na terenie gminy Strumień, a przebywające w różnych placówkach na terenie kraju, których obejmowano pomocą finansową, rzeczową oraz pracą socjalną. W gminie nie ma placówek zapewniających osobom bezdomnym schronienie. Osoby takie mogą być kierowane do placówek działających poza jej terenem.

Na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzone jest schronisko dla bezdomnych w Centrum Edukacji Socjalnej prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy „Być Razem” w Cieszynie.

3.3. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o „promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn.zm) bezrobotny, oznacza osobę, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1 i 2 lit. a-g lub lit. i, j, l, lub cudzoziemca - członka rodziny obywatela polskiego, niezatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego Powiatowym Urzędzie Pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- 1) ukończyła 18 rok życia;
- 2) nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn;
- 3) aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie została skierowana na szkolenie przez PUP;
- 4) jest zameldowana lub pozostaje w Polsce legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatele UE).

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Strumień wynosiło w 2017 roku 4,1% (5,3% wśród kobiet i 3,1% wśród mężczyzn).

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Strumień w latach 2015-2017 przedstawia się następująco:

2015 – 7 %, (woj. Śląskie – 8,2 %, kraj – 9,7 %),
2016 – 5,3 %, (woj. Śląskie – 6,6%, kraj – 8,2 %),
2017 – 4,1 %, (woj. Śląskie – 5,2%, kraj – 6,6 %).

(Źródło GUS na dzień 31.12.2017 r.)

Sytuację na rynku pracy ilustrują tabele zbiorcze dotyczące zmian na rynku pracy na terenie Gminy Strumień z uwzględnieniem wykształcenia i wieku.

Tabela Nr 14 Sytuacja na rynku pracy w Gminie Strumień w okresie 2015-2017

Osoby zarejestrowane jako osoby bezrobotne	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Ogółem			
w tym:	360	283	221
kobiety	195	163	133
osoby niepełnosprawne	22	24	17
osoby z prawem do zasiłku	38	46	35

Źródło: Dane PUP Cieszyn na dzień 30.06.2018

Jak wynika z tabeli w roku 2015 liczba osób bezrobotnych w Gminie Strumień kształtowała się na poziomie 360 osób, w następnych latach systematycznie ulegała zmniejszaniu się. Na koniec 2017 roku 221 osób pozostawało w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie jako osoby bezrobotne.

Następna tabela odzwierciedla osoby bezrobotne pod względem wykształcenia.

Tabela Nr 15 Liczba osób bezrobotnych z Gminy Strumień w podziale ze względu na wykształcenie w okresie 2015-2017

Rok	2015			2016			2017		
Wykształceni e:	Liczba ogółem	kobiety	%	Liczba ogółem	Kobiety	%	Liczba ogółem	Kobiety	%
Wyższe	39	31	79	28	20	70,1	27	20	74
Policealne, średnie zawodowe	70	42	60	59	39	66,1	53	37	69,8
Średnie ogólnokształ cące	40	28	70	23	16	69,5	18	15	83,3
Zasadnicze zawodowe	97	45	50	81	49	60	53	28	52,8
Gimnazjalne i poniżej	114	49	42	92	39	42,3	70	33	47,1
Razem	360	195	54	283	163	57	221	133	60

Źródło: PUP Cieszyn stan na 30.06.2018 r.

Z powyższej tabeli wynika, że najliczniejszą grupę bezrobotnych na przestrzeni lat 2015-2017 generowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym lub niższym, najmniej osób bezrobotnych to osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym. Natomiast jeśli chodzi o grupę kobiet im wyższe wykształcenie tym wyższy odsetek w stosunku do mężczyzn.

Tabela Nr 16 Liczba osób bezrobotnych w podziale ze względu na wiek w Gminie Strumień

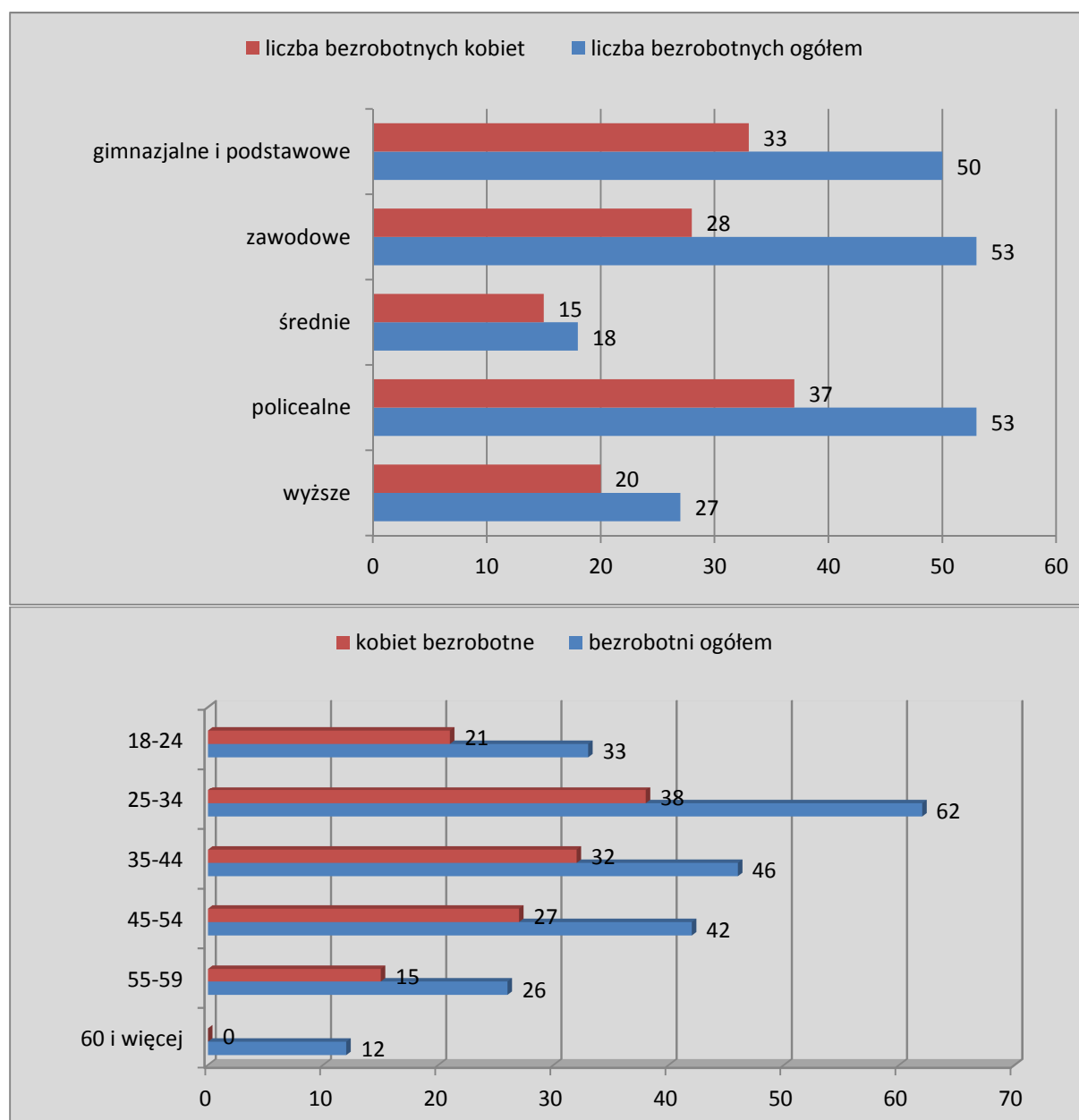
Rok	2015			2016			2017		
Wiek	Liczba ogółem	w tym kobiety	kobiety w stosunku do mężczyzn %	Liczba ogółem	w tym kobiety	kobiety w stosunku do mężczyzn %	Liczba ogółem	w tym kobiety	kobiety w stosunku do mężczyzn %
18-24	66	36	54	50	30	60	33	21	63
25-34	85	53	62	65	43	66	62	38	61
35-44	84	52	61	57	36	63	46	32	69
45-54	70	29	41	59	31	52	42	27	64
55-59	41	24	58	32	19	59	26	15	57
60-64	14	1	7	20	4	2	12	0	0
Razem	360	195	54,1	283	163	57,5	221	133	60,1

Źródło: PUP Cieszyn stan na 30.06.2018 r.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że najliczniejsze grupy bezrobotnych na przestrzeni lat 2015-2017 to osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata, i 35-44 w tym najwięcej bezrobotnych to kobiety ponad 60%.

W powyższej analizie nie zostały uwzględnione osoby bezrobotne, które nie zarejestrowały się w urzędzie pracy, dlatego należy wziąć pod uwagę fakt, że brak danych o wszystkich osobach niepracujących zawodowo znacznie zniekształca obraz tego zjawiska na terenie gminy, gdyż zapewne ich liczba jest znacznie większa niż pokazują powyższe statystyki.

Wykres nr 4 i 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie na koniec 2017 r. wg wykształcenia i wieku

Opracowanie własne na podstawie danych PUP Cieszyn

Problem bezrobocia pociąga za sobą niekorzystne zmiany takie jak uzależnienie od pomocy społecznej, życie w ubóstwie, obniża jakość życia rodzin. Brak pracy wpływa negatywnie na poziom aktywności życiowej, powoduje zmniejszenie poczucia własnej wartości oraz inne niekorzystne zmiany osobowości, a także obciąża budżet gminy którego część jest wydatkowana na zasiłki. Nawet poprawa sytuacji na rynku pracy nie jest w stanie zwiększyć szans na znalezienie pracy części osób bezrobotnych ponieważ uniemożliwia to ich postawa wobec rynku pracy, bezradność wobec jego wymagań i zasad, a także poczucie niskiej wartości oraz niskie lub niepożądane aktualnie przez pracodawców kwalifikacje.

Tabela Nr 17 Rodziny korzystające z pomocy MOPS Strumień z powodu bezrobocia w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy	142	131	103
Liczba osób w tych rodzinach	397	357	286

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

W przypadku bezrobocia, jako powodu zwracania się o pomoc finansową, można stwierdzić, że corocznie spadała liczba rodzin objętych wsparciem.

Od 2008 do 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mógł rozwijać system aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo poprzez korzystanie ze środków UE. Wszelkie działania w projektach realizowanych przez ośrodek są zgodne z właściwymi politykami i zasadami wspólnotowymi jak:

- równość szans (wyrównywanie szans na rynku pracy, promowanie partnerskiego wzorca podziału ról społecznych i zawodowych),
- rozwój lokalny (zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego i wzrost poziomu wykształcenia),
- innowacyjność (aktywna integracja) - rozwój społeczeństwa informacyjnego (doskonalenie kwalifikacji i doskonalenie umiejętności dla potrzeb rynku pracy). Projekty te mają charakter aktywizacyjny, zakładają zmiany (poprawę statusu społecznego osób bezrobotnych objętych projektem).

Projekty były zgodne z celem strategicznym nr 6 Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020, który wykluczenie społeczne traktuje jako istotny problem społeczny i kładzie nacisk na przeciwdziałanie temu zjawisku. Podejmowane działania wynikały z wojewódzkiej, powiatowej oraz gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz innych dokumentów regulujących lokalną politykę społeczną.

W ostatnim okresie tj. w latach 2016 - 2017, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strumieniu realizował w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie, projekt EFS pod nazwą „Aktywny powiat cieszyński - program aktywizacji społeczno-zawodowej w obszarze pomocy społecznej”, który był skierowany do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo oraz niepełnosprawnych. Do projektu zgłoszonych było 67 osób, 54 osoby ukończyły różnego rodzaju kursy i szkolenia. Uczestnicy projektu brali udział w następujących szkoleniach i kursach: kurs cukiernika, kosmetyczki, prawa jazdy kat. B i C, spawacza, magazyniera z obsługą wózka widłowego, komputerowy, obsługi kasy fiskalnej, masażu oraz szkolenia w ramach treningu kompetencji i umiejętności społecznych. Dostępne było także wsparcie psychologa, doradcy zawodowego oraz asystenta rodziny. Sukcesem projektu było znalezienie pracy przez 6 beneficjentów.

3.4. Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba

Niepełnosprawność to wszelkie ograniczenia lub wynikający z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób, lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka. Natomiast osoba niepełnosprawna, to człowiek niemogący samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia, indywidualnego bądź społecznego, wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych lub psychicznych. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. poz. 776) - niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy. Osoby niepełnosprawne są statystycznie gorzej wykształcone, przejawiają mniejszą aktywność zawodową, a w konsekwencji częściej narażone są na ubóstwo i wykluczenie społeczne. Jednym z problemów osób niepełnosprawnych jest występowanie w ich środowisku znacznego bezrobocia.

Głównymi problemami związanymi z bezrobociem niepełnosprawnych są:

- niższa atrakcyjność osoby niepełnosprawnej na rynku pracy,
- niedobór stanowisk pracy dla osób z niektórymi schorzeniami,
- niskie wykształcenie i kwalifikacje.

Z niepełnosprawnością może wiązać się problem ciężkiej choroby, czyli stan złego samopoczucia, którego nie można powiązać z krótkotrwałym uwarunkowaniem psychologicznym ale z dolegliwością wynikającą z poważnych zmian i zaburzeń organicznych. Choroby możemy podzielić na somatyczne oraz zaburzenia psychiczne w zależności od struktur w jakich zachodzą zmiany.

Niepełnosprawność lub długotrwała i ciężka choroba członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację. Dlatego też rodziny takie często zwracają się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej w Strumieniu.

Poniższe tabele odzwierciedlają wzrost liczby osób którym przyznano pomoc z tych powodów.

Tabela nr 18 Rodziny korzystające z pomocy MOPS Strumień z powodu niepełnosprawności w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy	117	122	131
Liczba osób w tych rodzinach	239	247	285

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

Tabela nr 19 Rodziny korzystające z pomocy MOPS Strumień z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy	161	165	170
Liczba osób w tych rodzinach	352	357	365

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

Niepełnosprawność i długotrwała choroba są częstym powodem przyznawania pomocy rodzinom, które nie są w stanie sprostać potrzebom wynikłym z ciężkiej sytuacji w jakiej się znaleźli.

Do głównych form wsparcia należy:

I. Pomoc materialna:

- zasiłek stały wraz ze składką na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku osób niepełnosprawnych mających orzeczony umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności,
- zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby,
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe na zaspokojenie potrzeb wskazanych we wniosku.

II. Pomoc w naturze:

- opał w przypadku osób, co do których istnieje obawa, że wydadzą zasiłek w formie pieniężnej niezgodnie z przeznaczeniem,
- pomoc w postaci pokrywania kosztów wyżywienia w przedszkolu, szkole podstawowej, gimnazjum oraz szkole ponadgimnazjalnej dla dzieci z rodzin osób niepełnosprawnych lub rodzin w których występuje długotrwała choroba.

III. Pomoc usługowa:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które odbywają się w miejscu zamieszkania osoby chorej i prowadzone są przez osobę z odpowiednimi, potwierdzonymi formalnie kwalifikacjami i mają na celu umożliwienie osobie chorej pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Aktualnie z takiej formy wsparcia korzysta 1 rodzina,
- usługi opiekuńcze, które obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

IV. Praca socjalna

Jeśli chodzi o pracę socjalną na rzecz osób niepełnosprawnych, pracownicy socjalni biorą udział w wyszukiwaniu ofert pracy skierowanych bezpośrednio do osób

z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. Ponadto w ramach pracy socjalnej tej grupie klientów udzielana jest pomoc w dopełnieniu formalności związanych z uzyskaniem orzeczenia o niepełnosprawności, pomoc w uzyskaniu świadczenia ZUS lub KRUS, pomoc w ubieganiu się o świadczenia typu pobyt w sanatorium lub wyjazd na turnus rehabilitacyjny oraz pomoc w uzyskaniu dofinansowania ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych i technicznych oraz w komunikowaniu się. Ponad to pomaga się także przy współpracy pracowników ochrony zdrowia w uzyskaniu dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

V. Inne formy wsparcia

Na terenie Gminy Strumień prowadzony jest przez Powiatowy Dom Pomocy Społecznej „FENIKS” w Skoczowie Warsztat Terapii Zajęciowej w Drogomyślu gdzie kompleksową rehabilitacją objętych jest 70 osób niepełnosprawnych z powiatu cieszyńskiego. Rehabilitacja ma na celu poprawę zaradności i aktywności osobistej, sprawności psychofizycznej oraz aktywizacji zawodowej uczestników warsztatów.

Uczestnicy Warsztatu mogą nabywać umiejętności poprzez zajęcia w specjalistycznych pracowniach – witrażu, krawiectwa, techniki, plastyki, ceramiki, gospodarstwa domowego, ogrodnictwa, multimediiów, różnorodnych technik artystycznych. Oprócz tego jest prowadzona rehabilitacja ruchowa, udzielana pomoc psychologiczna. Uczestnicy biorą udział w wielu zajęciach uspołeczniających, integracyjnych oraz sportowo-rekreacyjnych. MOPS w Strumieniu ściśle współpracuje z kierownictwem Warsztatów, z naszej gminy w 2017 roku z zajęć Warsztatu korzystało 9 osób niepełnosprawnych.

Możliwość udziału osób z zaburzeniami psychicznymi w Dziennym Ośrodku Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Cieszynie. Ośrodek świadczy dla swoich uczestników usługi w ramach indywidualnych i grupowych treningów samoobsługi i umiejętności społecznych w celu rozwinięcia, wzmocnienia aktywności społecznej i samodzielności życiowej oraz poprawy funkcjonowania w życiu społecznym. Nasz Ośrodek wydał skierowanie dla 2 osób.

Dom Pomocy Społecznej w Strumieniu, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr De Notre Dame przystosowany jest dla niepełnosprawnych chłopców. Dzieci objęte są opieką lekarsko-pielęgniarską, prowadzona jest rehabilitacja ruchowa, fizykoterapia, kinezyterapia, hydroterapia, terapia zajęciowa, zajęcia rewalidacyjne. Obecnie w DPS umieszczonych jest 73 pensjonariuszy. Przebywające tam dzieci realizują obowiązek szkolny w utworzonym specjalnym oddziale przy Szkole Podstawowej w Strumieniu: do szkoły podstawowej uczęszcza 16 dzieci, a do klas gimnazjalnych 5, dwoje dzieci realizuje program nauki w zakresie szkoły podstawowej w Zespole Placówek Rewalidacyjno-Wychowawczych w Cieszynie, 7 chłopców kontynuuje naukę w szkole ponadgimnazjalnej w ramach przysposobienia do zawodu w tym samym Zespole.

Przy Parafii Ewangelicko – Augsburskiej w Drogomyślu działa Stacja Diakonijna, która zajmuje się wypożyczaniem sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych oraz chorych. Punkt oferuje między innymi: łóżka i materace przeciwodleżynowe, wózki inwalidzkie, balkoniki, rowery rehabilitacyjne, kule,

tzew. krzesła sanitarne, i nasadki sanitarne na wanny. Ponadto Punkt ten zajmuje się zbiórką odzieży dla osób ubogich.

Niepełnosprawni podopieczni Ośrodka są informowani o aktualnych programach, które oferuje PFRON przy Starostwie Powiatowym w Cieszynie. W zakresie rehabilitacji społecznej dofinansowane są wyjazdy osób niepełnosprawnych na czternastodniowe turnusy rehabilitacyjne. Ponadto niepełnosprawni korzystają z innych programów między innymi takich jak: Pilotażowy Program Aktywny Samorząd 2016, 2017, 2018, Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III, Dofinansowanie kosztów szkolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu.

Ponadto osobom niepełnosprawnym oraz chorym i ich rodzinom są przyznawane świadczenia wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych:

- **zasiłek pielęgnacyjny** - dla osób z orzeczeniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności (kwota zasiłku 153 zł, od listopada 2018 r. – 184,42 zł),

- **świadczenie pielęgnacyjne** - przysługujące wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością powstałą do 18 roku życia lub do 25 roku życia – w przypadku, gdy dziecko było w trakcie nauki. Świadczenie przysługuje w z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (kwota do wypłaty od 2018 r. – 1 477 zł). Świadczenie nie wymaga ustalenia kryteriów dochodowych.

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** - dla osób, na których ciąży obowiązek alimentacyjny (od stycznia 2015 r. także małżonkom), rezygnujących z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do samodzielnej egzystencji (orzeczenie ZUS). Wymagane jest kryterium dochodowe -764 zł na osobę (kwota świadczenia - 520 zł, od listopada 2018 r. - 620 zł) – dotyczy opiekunów dorosłych osób z niepełnosprawnością,

- **zasiłek dla opiekuna** – otrzymuje osoba, która na wskutek nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2013 r. utraciła prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Nie jest wymagane kryterium dochodowe (kwota świadczenia - 520 zł, od listopada 2018 r. – 620 zł). Decyzje o w/w świadczeniach wydaje dział świadczeń rodzinnych.

Tabela Nr 20 Świadczenia wypłacone dla osób z niepełnosprawnością w okresie 2015-2017

Rok		2015	2016	2017
Liczba świadczeń				
Zasiłek pielęgnacyjny	osoby niepełnosprawne ogółem	3520	3410	3330
	w tym dla niepełnosprawnego dziecka do lat 16	1007	1047	1091
Świadczenie pielęgnacyjne		315	353	365
Specjalny zasiłek opiekuńczy		32	33	58
Zasiłek dla opiekuna		230	175	140
Razem kwota świadczeń w złotych		1 048 367	1 087 170	1 122 726

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień – dział świadczeń rodzinnych

3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Współczesne badania socjologiczne wskazują na różnorodne przeobrażenia rodziny, zarówno ze względu na jej rolę, jako podstawowej grupy odniesienia, jak i w pełnionych przez nią funkcjach. Poszanowania dla praw innego człowieka, kultury, moralności, postaw prospołecznych oraz inicjatywy jednostka ludzka uczy się w kręgu najbliższej rodziny. To w tym środowisku przebiega proces socjalizacji i wychowania poprzez przekaz stereotypów i wzorów działań społecznych. Rodzina objęta kryzysem nie postrzega wszelkich zmian zachodzących w jej otoczeniu społeczno-kulturowym, głównie koncentruje się na zagrożeniach związanych z bezrobociem, utratą społecznych przywilejów, trudnych wymagań indywidualnej aktywności społecznej, wymuszających nierzadko radykalne przeobrażenia własnej osobowości.

Wzrost niepewności i niepokoju o przyszłość rodziny powoduje narastanie stanów nerwowości, zniechęcenia i stresów u członków rodziny. Destabilizuje to współżycie w rodzinie, osłabia poczucie bezpieczeństwa, które trwale niezaspokajane wiedzie do kształtowania się neurotycznej osobowości i postaw aspołecznych. Rodzina taka staje się środowiskiem stymulującym jednostki o cechach niedojrzałych, czy wręcz niepożądanych dla życia społecznego, skoncentrowana jest tylko na zaspokajaniu potrzeb podstawowych, biologicznych. Taka sytuacja sprzyja rozwojowi jednostek uzależnionych od warunków zewnętrznych, bezradności z sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób. W rodzinach, w których stwierdza się problem opiekuńczo-wychowawczy lub bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego podejmowane są działania ze strony pracownika socjalnego. Jedną z form pomocy takiej rodzinie jest przydzielenie przez pracownika socjalnego asystenta rodziny, którego obowiązkiem jest wsparcie i nauka członków rodziny wykonywania zadań wynikających z pełnionych ról społecznych. W MOPS Strumień od 2013 roku zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który zajmuje się rodzinami skierowanymi przez pracowników socjalnych a także przez sąd rodzinny. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka w rodzinie, sprawę kieruje się do sądu rodzinnego celem uzyskania dodatkowego wsparcia w postaci nadzoru kuratora, który sprawuje nadzór nad rodziną, udziela pomocy w wychowaniu małoletnich dzieci. Dopiero gdy to zawodzi podejmuje się kroki w celu umieszczenia dzieci w opiece zastępczej: rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka, państwowy dom dziecka.

Tabela Nr 21 Rodziny objęte wsparciem MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin, którym przyznano pomoc finansową	128	119	106
Liczba rodzin, którym przyznano asystenta rodziny	16	20	17

Źródło: Opracowanie własne MOPS Strumień

3.6. Uzależnienia - alkoholizm i narkomania

Uzależnienie od alkoholu i narkotyków należą do coraz powszechniejszych problemów otaczającej nas rzeczywistości i są problemami wielowymiarowymi, niezależnie od ogólnych skutków społecznych. Zażywanie środków psychoaktywnych wywołuje wiele różnych problemów rodzinnych, społecznych, a także zdrowotnych. Uzależnienia od alkoholu i narkotyków są niepokojącym zjawiskiem, które dotyczy wszystkich grup społecznych, bez względu na region, płeć, wiek, wykształcenie i status finansowy. Dlatego też alkoholizm lub narkomania są przesłankami wprowadzonymi do unormowań prawnych z zakresu pomocy społecznej. Przesłanki te w odbiorze społecznym budzą liczne zastrzeżenia i są z reguły niewłaściwie oceniane, lecz przez medycynę traktowane jako choroba. Jednak, żeby przesłanka ta została spełniona osoba ubiegająca się o świadczenie z pomocy społecznej lub członek jej rodziny powinien leczyć się w otwartej lub zamkniętej placówce służby zdrowia bądź w placówce prowadzonej przez stowarzyszenia lub związek wyznaniowy, a stopień uzależnienia musi ocenić lekarz. Odmowa podjęcia leczenia odwykowego stanowi podstawę do odmowy świadczenia z pomocy społecznej. Jednocześnie osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy oraz zakłócają spokój i porządek publiczny kieruje się na badanie przez lekarza biegłego w celu oceny jego stopnia uzależnienia oraz wskazanie rodzaju zakładu leczniczego. Uprawnienia do kierowania takich osób na badania posiada Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strumieniu.

Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.

Aby zgłosić osobę nadużywającą alkoholu do MKRPA, należy złożyć pismo/wniosek, w którym osoba prywatna, bądź instytucja zawiera informacje dotyczące problemu alkoholowego, w szczególności wskazuje co najmniej jedną przesłankę, wynikającą z art. 24 ustawy, który stanowi cyt.: „Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy, albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego”.

Złożenie pisma/wniosku rozpoczyna procedurę kierowania osób uzależnionych, będących mieszkańcami gminy Strumień na leczenie odwykowe.

MKRPA wyznacza termin pierwszej rozmowy do 45 dni od daty zgłoszenia i wysyła zaproszenia na rozmowę. Rozmowy z osobami zgłoszonymi prowadzą członkowie MKRPA, którzy posiadają przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Podczas rozmowy osoba jest motywowana do zmiany postępowania, w tym do zgłoszenia się do podmiotu leczniczego, celem zdiagnozowania i ewentualnego podjęcia leczenia odwykowego. Wspólnie z osobą tworzony jest plan pomocy. Osobie zaproszonej przedstawiona zostaje dodatkowo propozycja miejsc pomocy na terenie Gminy. Niedopełnienie powyższego obowiązku lub przerwanie leczenia powoduje, że MKRPA kieruje osobę na badanie przez biegłych, a następnie kieruje wniosek do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W przypadku stwierdzenia braku przesłanek lub niewystępowania uzależnienia od alkoholu, zmiany miejsca zamieszkania (inna gmina), ciężkiej lub długotrwałej choroby niepozwalającej na podjęcie leczenia, bądź zgonu osoby zgłoszonej sprawa jest umarzana.

Tabela 22 Nr Liczba wniosków, które wpłynęły do MKRPA w Strumieniu w okresie 2015-2017

Lp.	Rok	Liczba wniosków	Uwagi
1.	2015	24	1 wniosek został wycofany, 1 wniosek skierowano do sądu
2.	2016	22	3 wnioski skierowano do sądu
3.	2017	29	7 wniosków skierowano do sądu

Źródło: Informacja pozyskana od MKRPA w Strumieniu

Jak wynika z tabeli w gminie zwiększa się ilość osób, które wymagają pomocy w rozwiązaniu problemu uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Jeśli chodzi o konieczność przymusowego leczenia także z każdym rokiem wzrasta liczba wniosków kierowanych o sąd.

Osobom uzależnionym i członkom ich rodzin udziela się pomocy prawnej, psychologicznej w działających na terenie Gminy Strumień bezpłatnych punktach informacyjno-konsultacyjnych, w których poradę znajdą nie tylko osoby uzależnione od alkoholu czy narkotyków, ale też hazardziści i zmagające się z innymi typami uzależnień. Są to punkty uruchomione w Urzędzie Miejskim w Strumieniu i w siedzibie MOPS w Strumieniu. Działa również grupa AA, członkowie grupy spotykają się w salkach parafii św. Barbary w Strumieniu, gdzie prowadzone są mitingi zamknięte i otwarte.

Tabela Nr 23 Rodziny korzystające z pomocy MOPS w Strumieniu z powodu problemu alkoholowego w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin	15	16	19
Liczba osób w tych rodzinach	31	31	40

Źródło: Opracowanie własne MOPS Strumień

Obszar działań wobec osób z problemem uzależnień od alkoholu wymaga współpracy wielu podmiotów, podejmowania działań interwencyjnych prowadzących do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz leczenia odwykowego w przypadkach stwierdzonej choroby alkoholowej. Ponieważ liczba osób z problemem uzależnień wykazuje tendencję wzrostową niezbędne jest też podejmowanie działań w zakresie promowania postaw prozdrowotnych, zmiany kultury spożywania napojów alkoholowych, aktywnego spędzania wolnego czasu oraz innych czynników, które wpłyną na zmianę postaw preferujących nadmierne spożywanie alkoholu.

3.7. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy, jest to zamierzone wykorzystujące przewagę siły działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Natomiast według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - „**Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą**”.

Zgodnie z tą ustawą do zadań gminy należy opracowanie i realizowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemoc w rodzinie, zapewnienie osobom doświadczającym przemocy miejsc w ośrodkach wsparcia, utworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W Gminie Strumień w dniu 23 maja 2011 r. został powołany przez Burmistrza Strumienia **Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Zespół składa się z 13 członków z pośród przedstawicieli:

- pomocy społecznej,
- oświaty,
- policji,

- ochrony zdrowia,
 - komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- oraz
- kuratorów sądowych,
 - prokuratora.

Podstawowym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację w tym zakresie, wsparcie osób doznających przemocy poprzez stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy oraz oddziaływanie ukierunkowane na sprawców przemocy w rodzinie. Podjęcie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą odbywa się na podstawie procedury „Niebieska Karta”. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Wszczęcie tej procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą. Dalsze działania podejmuje przewodniczący Zespołu, do którego wpływają karty poprzez powoływanie grup roboczych. Kolejnymi czynnościami w procedurze są:

- zaproszenie na posiedzenie grupy osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - wezwanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
- Członkowie grup roboczych opracowują i realizują plan pomocy dla danej rodziny, monitorują sytuację w tej rodzinie. Po zrealizowaniu planu pomocy oraz stwierdzeniu, że przemoc ustała lub w przypadku rozstrzygnięcia o braku przesłanek do prowadzenia procedury, następuje jej zakończenie.

Tabela nr 24 Działania MZI w Strumieniu i grup roboczych w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba NK, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	25	28	29
Liczba posiedzeń MZI	4	5	4
Liczba posiedzeń grup roboczych	98	61	128

Źródło: MOPS Strumień, Sprawozdania Zespół Interdyscyplinarny

Dla rodzin i osób doznających przemocy w rodzinie udostępniona jest bezpłatna pomoc psychologiczna, prawna i socjalna w działającym przy MOPS w Strumieniu Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym. Rodziny kieruje się także do Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Cieszynie gdzie oprócz poradnictwa psychologicznego,

prawnego mogą skorzystać z terapii rodzinnej. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia związanego z przemocą w rodzinie realizowany jest bezpłatny pobyt w Hostelu „Przeciw Przemocy-Wyrównać Szanse” w Cieszynie. Wsparcia udzielane są także w placówkach oświatowych przez pedagogów szkolnych i psychologów szkolnych biorących udział w planie pomocy rodzinie doświadczającej przemocy.

Opracowany został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 w Gminie Strumień.

Tabela Nr 25 Rodziny korzystające z pomocy MOPS w Strumieniu z powodu przemocy w rodzinie w okresie 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin	5	8	6
Liczba osób w tych rodzinach	13	38	25

Źródło: Opracowanie własne MOPS Strumień

3.8. Klęska żywiołowa lub ekologiczna oraz zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa

Przepisy Ustawy o pomocy społecznej nie regulują pojęć zdarzenia losowego, klęski żywiołowej i klęski ekologicznej. Po wyjaśnienie powyższych zjawisk należy sięgnąć do innych źródeł.

Zdarzeniem losowym jest splot nieoczekiwane występujących wydarzeń, które negatywnie wpływają na stan psychiczny lub fizyczny osoby. Zdarzeniem losowym jest także sytuacja, kiedy jedna osoba doznała pewnej szkody na skutek działań wykonanych przez drugą osobę. Zdarzenia losowe mogą być spowodowane nie tylko działaniem sił przyrody ale również działaniami ludzi, pod warunkiem jednak, że zachowane są przesłanki „losowości” tzn. musi to być zdarzenie nieprzewidywalne, niezależnie od woli człowieka i nie do uniknięcia mimo zachowania należytej staranności”.

Natomiast pojęcie klęski żywiołowej i ekologicznej reguluje ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 333):

Klęska żywiołowa - rozumie się przez to katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem (art. 3 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy).

Katastrofa naturalna - rozumie się przez to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych

temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu (art. 3 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy).

Awaria techniczna - rozumie się przez to gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości (art. 3 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy). Katastrofę naturalną lub awarię techniczną mogą wywołać również zdarzenia w cyberprzestrzeni oraz działania o charakterze terrorystycznym.

Cyberprzestrzeń - rozumie się przez to przestrzeń przetwarzania i wymiany informacji tworzoną przez systemy teleinformatyczne, określone w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235), wraz z powiązaniami pomiędzy nimi oraz relacjami z użytkownikami (art. 3 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy). Klęską żywiołową jest zjawisko naturalne, działanie sił natury, które powoduje szkody na określonym terenie, mogą nią być na przykład ulewne deszcze prowadzące do powodzi, wysokie temperatury powietrza powodujące suszę, silne wiatry wywołujące huragany, trąby powietrzne.

Klęska ekologiczna to trwałe uszkodzenie dużego obszaru przyrodniczego, które ma negatywny wpływ na zdrowie lub życie człowieka. Powstałych uszkodzeń nie można cofnąć. Przykładem klęski ekologicznej może być rozwój pasożytów na terenie upraw warzyw, kwaśne deszcze powodujące zniszczenie lasów. Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość udzielenia pomocy osobom, które doznały szkód ze względu na powyższe zjawiska. Osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, można przyznać zasiłek celowy. Świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Osoba lub rodzina powinna zgłosić się do Ośrodka Pomocy Społecznej w celu złożenia wniosku. Do podania należy dołączyć dokument potwierdzający fakt zaistnienia zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej; w przypadku pożaru może być nim np. zaświadczenie straży pożarnej o podjętej przez nią interwencji. Należy zaznaczyć, że samo wystąpienie w życiu rodziny lub osoby jednego z wymienionych zjawisk nie jest wystarczającą przesłanką do udzielenia pomocy. Gdy zdarzenie nie spowodowało żadnych szkód, strat lub zniszczenia, bądź szkody są minimalne, a wnioskodawca posiada zasoby i możliwości wystarczające do pokonania trudnej sytuacji, organ może rozważyć rozpatrzenie wniosku pod kątem nieudzielenia pomocy społecznej. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 24.06.2015 r. określił zasady pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej:

1. Zasiłek celowy do 6 000 zł – przeznaczony dla rodziny lub osoby samotnie gospodarującej, które poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, podstawowym wyposażeniu gospodarstwa domowego) i znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w której nie mogą zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych w oparciu o posiadane własne środki.

2. Zasiłek celowy do 20 000 zł – przeznaczony na remont albo odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, który został zniszczony lub uszkodzony w wyniku powodzi, podtopień, intensywnych opadów atmosferycznych, silnych wiatrów, wyładowań atmosferycznych lub osunięć ziemi zwanych dalej „zdarzeniem klęskowym”.

3. Zasiłek celowy do 100 000 zł – przysługuje na odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego z możliwością odtworzenia tego budynku w innym miejscu lub o innych wymiarach, zakupu budynku/lokalu wraz gruntem na którym jest posadowiony albo zakupu działki budowlanej. Pomoc może być przyznana, jeżeli budynek mieszkalny posiada decyzję o nakazie rozbiórki oraz szkody zostały oszacowane przez osobę posiadającą uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości.

W okresie 2015-2017 MOPS Strumień nie udzielił pomocy finansowej ze względu na klęskę żywiołową, ekologiczną i zdarzenie losowe.

3.9. Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności

Kwestia wielodzietności i ochrony macierzyństwa pojawia się w ustawie o pomocy społecznej w art. 7 w kontekście potrzeby jej ochrony (pkt 8) i jest jednym z powodów udzielania wsparcia. Wsparcie to jest priorytetem współczesnych społeczności lokalnych w dobie zmniejszającej się dzietności rodzin. Bezpośrednia polityka rodzinna jest skuteczniejsza, gdy ma charakter lokalny; duża w tym rola samorządów, które prowadzą lokalną politykę rodzinną, bezpośrednio adresowaną do rodzin, opartą na wcześniejszym rozpoznaniu potrzeb i problemów rodzin na danym terenie, co pomaga w tworzeniu warunków pozwalających usunąć przyczyny ich powstawania i dostosowywanie rozwiązań odpowiadających konkretnym sytuacjom i problemom. Czym jest ochrona macierzyństwa? Według Encyklopedii PWN, ochrona macierzyństwa jest „całością szczególnych uprawnień, które przysługują pracującej kobiecie w okresie ciąży, porodu i wychowania małego dziecka”.

Ochrona macierzyństwa od dawna była dla ludzi najistotniejsza. Pierwsze akty prawne wydano w Polsce najpierw w 1919 później w 1920 i 1924 roku. Po wojnie szczególnie nacisk kładziono na ochronę macierzyństwa. Kodeks pracy w 1974 roku wprowadził uprawnienia, które przysługiwały kobiecie pracującej. Przepisy prawa pracy przewidywały zapewnienie m.in. trwałości stosunku pracy w okresie ciąży, urlopu macierzyńskiego, urlopu wychowawczego oraz zakaz zatrudniania kobiet w ciąży przy pracach uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia. Rolą pracownika socjalnego powinno być uświadamianie kobiet o ich prawach, zachęcanie ich do walczenia z nieuczciwymi pracodawcami oraz informowanie o systemie wsparcia. Udzielane rodzinom wsparcie ma na celu wzmacnianie roli i funkcji rodziny, pomoc w rozwiązywaniu trudnych życiowych problemów oraz zapobieganie niekorzystnym zjawiskom powodującym trudności rozwojowe dzieci i młodzieży szczególnie w rodzinach wielodzietnych.

Nie ulega wątpliwości, że działania socjalne dla funkcjonowania rodzin wielodzietnych są niezbędne i można je podzielić na cztery grupy:

- 1) przyznawanie świadczeń zgodnie z ustawowymi możliwościami jednostek pomocy społecznej;
- 2) praca socjalna z rodziną;
- 3) praca socjalna w środowisku, nakierowana na pobudzanie sił środowiska do wspierania żyjących w nim rodzin wielodzietnych;
- 4) integrowanie działań służb społecznych, instytucji i organizacji mogących wpływać na poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych i jej poszczególnych członków.

W ostatnich latach pojawiło się wiele programów rządowych mających na celu wsparcie finansowe rodzin w tym ochronę macierzyństwa między innymi są to:

- wydłużony okres płatnego urlopu macierzyńskiego (52 tygodnie),
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (1 000 zł),
- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami z tytułu:
 - 1) wychowywania w rodzinie wielodzietnej;
 - 2) urodzenia dziecka;
 - 3) opieki na dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
 - 4) samotnego wychowywania dziecka;
 - 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
 - 6) rozpoczęcia roku szkolnego;
 - 7) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- świadczenie rodzicielskie dla osób wychowujących dziecko do 1 roku życia,
- świadczenie wychowawcze „500+”.

Inną formą pomocy dla rodzin wielodzietnych jest **Karta Dużej Rodziny**, jest to system zniżek dla tych rodzin. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Według danych Urzędu Miejskiego wydanych zostało od 2014 roku do czerwca 2018 r. w sumie 1023 karty dla 203 rodzin.

Najwięcej wydano w 2014 roku kiedy zaczęła obowiązywać ustawa – 414 kart (81 rodzin), 2015 – 262 karty (51 rodzin), 2016 – 142 karty (27 rodzin), 2017 – 110 kart (25 rodzin).

W gminie Strumień z roku na rok odnotowuje się większą liczbę rodzin posiadających dzieci szczególnie rodzin z 2 dzieci i 3 dzieci. Nieznacznie wzrosła liczba rodzin posiadających 4 i więcej dzieci.

Tabela Nr 26 Wykaz rodzin z dziećmi w Gminie Strumień w okresie 2015-2017

	Liczba rodzin z 1 dzieckiem	Liczba rodzin z 2 dzieci	Liczba rodzin z 3 dzieci	Liczba rodzin z 4 dzieci	Liczba rodzin z 5 dzieci	Liczba rodzin z 6 i więcej dzieci
2015	1049	684	114	16	5	2
2016	1022	687	117	18	4	2
2017	979	717	120	19	3	3

Źródło: Urząd Miejski w Strumieniu

Rodziny z problemem wielodzietności i potrzeby ochrony macierzyństwa mogą liczyć również na wsparcie w formie zasiłków celowych, finansowania obiadów w stołówkach szkolnych i przedszkolnych.

Tabela Nr 27 Rodziny które korzystały z pomocy MOPS w Strumieniu w okresie 2015-2017 z powodu ochrony macierzyństwa

	Rok 2015	Rok2016	Rok 2017
Liczba rodzin	87	85	81

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

Tabela nr 28 Rodziny które korzystały z pomocy MOPS w Strumieniu w okresie 2015-2017 z powodu wielodzietności

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Liczba rodzin	30	22	23

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

3.10. Pozostałe problemy społeczne zidentyfikowane na terenie Gminy

3.10.1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Na mocy art. 3 ust. 1 w/w ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi, o czym stanowi art. 3 ust. 2 ustawy.

Wsparcie to, polega między innymi na analizie sytuacji rodziny, określeniu przyczyn jej kryzysu oraz na wzmocnieniu jej roli, tj. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, a także na pomocy w integracji rodziny i przeciwdziałaniu jej marginalizacji czy degradacji.

Wspieranie rodziny jest prowadzone poprzez pracę z rodziną oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, przy czym zawsze udzielane jest za zgodą rodziny i wiąże się z aktywnym jej udziałem. Zgodnie z zapisami art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej otrzyma informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w tej rodzinie, następnie analizuje jej sytuację i jeżeli zachodzi taka konieczność, występuje do ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Asystentura rodziny należy do gminnych instrumentów wspierających rodziny potrzebujące pomocy przy wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Osoba pełniąca rolę asystenta rodziny ma za zadanie, przy współpracy z gminą (m.in. pracownikami socjalnymi, organizacjami pozarządowymi, zespołami interdyscyplinarnymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się sprawami dzieci i rodziny), udzielać pomocy rodzinom, które jej potrzebują. Do funkcji asystenta rodziny zalicza się: funkcję wsparcia psychiczno-diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco-aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zgodnie z art. 29 Ustawy rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać również objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy z asystentem rodziny pomaga jej w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny, przy czym rodzina ta musi uzyskać pozytywną opinię ośrodka pomocy społecznej, wydaną na podstawie rodzinnego wywiadu

środowiskowego. Wójt może również upoważnić dyrektora/kierownika ośrodka pomocy społecznej do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania z nią umowy określającej zasady zwrotu kosztów związanych z udzieleniem pomocy.

Funkcję rodziny wspierającej mogą pełnić osoby z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem sądu.

Pieczą zastępczą

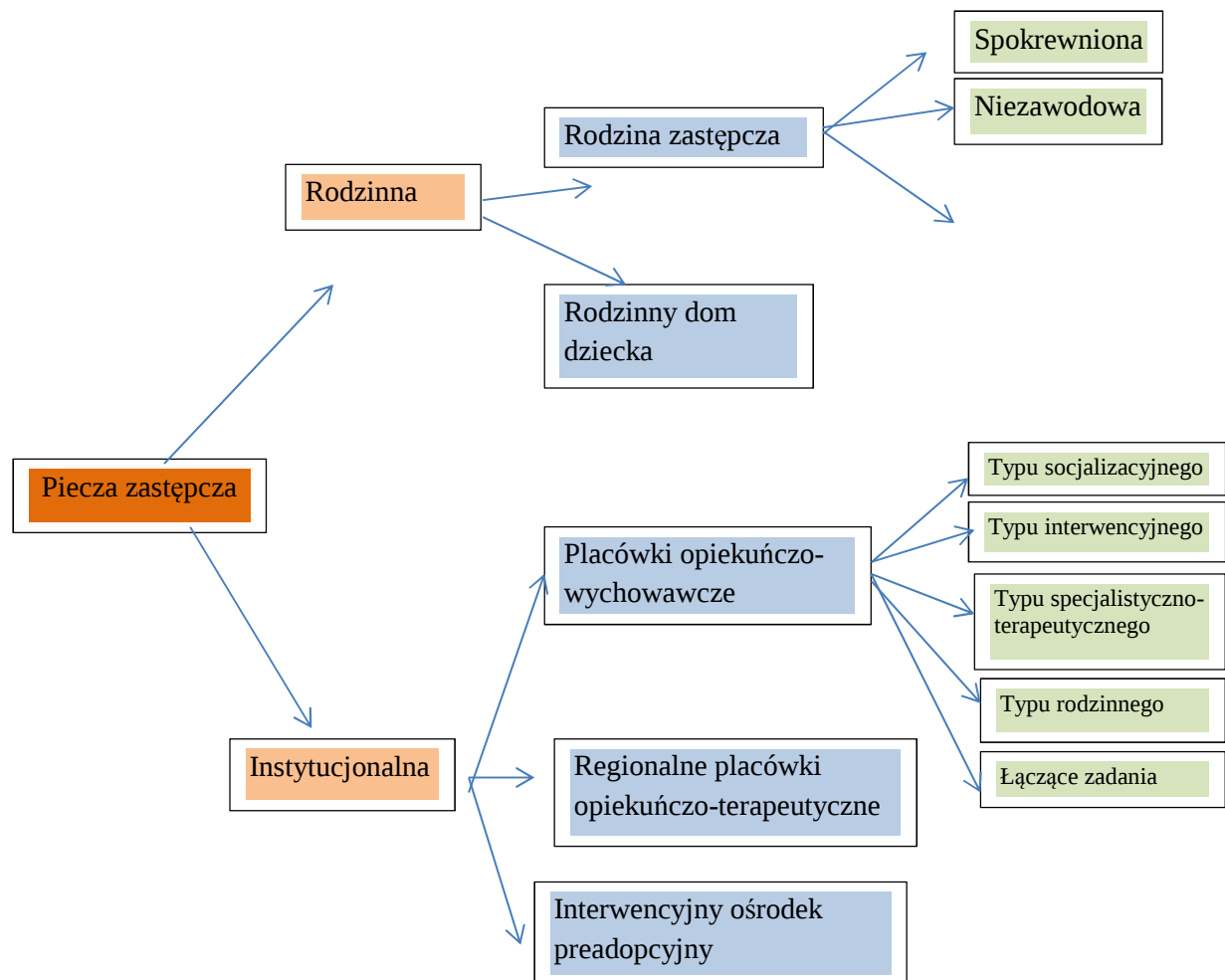
Pieczą zastępczą to zespół osób, instytucji oraz działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności ich sprawowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku takiej możliwości, opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Jej organizatorem jest powiat. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, albo w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję/Straż Graniczną, albo na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art.12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub w przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Ponadto ustawa z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy w art. 112 wprowadziła zapis, który stanowi, iż umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Oznacza to, że do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej może dojść jedynie wówczas, gdy uprzednio stosowane inne środki przewidziane w art. 109 § 2 pkt 1-4 kodeksu rodzinnego i opiekuńskiego oraz formy pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka, chyba, że konieczność niezwłocznego zapewnienia dziecku pieczy zastępczej wynika z poważnego zagrożenia dobra dziecka, w szczególności zagrożenia jego życia lub zdrowia. Ponadto w art. 112 § 2 ustawy z dnia 25 lutego 1954 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy wprowadzono zapis, iż umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wbrew woli rodziców wyłącznie z powodu ubóstwa nie jest dopuszczalne. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia przez nie pełnoletności lub do 25 roku życia, w przypadku spełnienia warunków, o których mowa w Ustawie (art. 37).

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- traktuje dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowe,
- zapewnia dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,

- zapewnia kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewnia rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokaja jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewnia ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Schemat: Formy pieczy zastępczej w Polsce

W gminie Strumień pieczę zastępczą przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 29 Rodziny zastępcze funkcjonujące w Gminie Strumień w okresie 2015-2017

Gmina Strumień		2015	2016	2017
Rodziny zastępcze	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	3	3	3
	Liczba rodzin niezawodowych	0	0	0
	Liczba rodzin zawodowych w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinny Dom Dziecka	Liczba placówek	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie

MOPS Strumień realizował zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając asystenta rodziny. Podejmuje on działania skierowane zarówno do rodziców, jak i dzieci z rodzin objętych opieką, zajmując się m.in. pedagogizacją rodziców dotyczącą prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, działaniami na rzecz odbudowy więzi rodzinnych oraz poradnictwem i treningami w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela nr 30 Wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny MOPS Strumień

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych wsparciem	16	20	17

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

Tabela Nr 31 Wykaz dzieci objętych pieczę zastępczą z Gminy Strumień w okresie 2015-2017

Liczba dzieci umieszczonych w:	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Rodzina zastępcza spokrewniona	1	2	2
Rodzina zastępcza niezawodowa	3	4	4
Rodzina zastępcza zawodowa w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinny Dom Dziecka	0	0	0
Placówka Opiekuńczo-wychowawcza	1	1	5
Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna	0	0	0
Interwencyjny Ośrodek preadopcyjny	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie

Gmina ponosiła odpłatność za pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. W latach 2015-2017 wydatki na ten cel wyniosły 21 169 zł.

3.10.2. Sytuacja osób starszych

Obecne procesy demograficzne obserwowane w Polsce oraz Gminie Strumień wskazują wyraźnie na starzenie się społeczeństwa, tj. wzrost udziału osób starszych w populacji. Przyczyną w/w procesów jest znaczny postęp gospodarczy, społeczny i medyczny, który daje możliwość długiego życia w coraz większym komforcie i bezpieczeństwie. Fakt ten ma wpływ na wiele dziedzin, m. in. na gospodarkę, strukturę społeczną, czy relacje międzypokoleniowe. Proces ten przybiera na sile, a konsekwencje, jakie za sobą pociąga, stają się coraz bardziej wyraziste. Rosnąca z roku na rok liczba osób starszych sprawia, że są oni szczególną grupą, której problemy należy postrzegać w kategoriach problemów społecznych, ponieważ nie starość jako taka, lecz skutki starzenia się zawsze pociągają za sobą konieczność zapewnienia różnorodnego wsparcia tym osobom. Wymagane jest dostosowanie do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych. Często są to osoby samotne, które wymagają specjalistycznej opieki i wsparcia, dlatego należy skupić uwagę na zapewnieniu realizacji potrzeb tej grupy społeczności.

Ministerstwo Rodziny, uwzględniając zmiany demograficzne zachodzące w polskim społeczeństwie wychodzi naprzeciw, tworząc programy skierowane dla seniorów mające na celu zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym osób w wieku poprodukcyjnym. Seniorzy, jeżeli zdrowie im pozwala, chcą być aktywni, także emeryturze. Działania polegają na stworzeniu osobom starszym warunków do aktywnego i satysfakcjonującego życia po zakończeniu aktywności zawodowej. Jednym z najważniejszych działań realizowanych w ramach polityki senioralnej jest Program Wieloletni „Senior+” skierowany do jednostek samorządu terytorialnego. Jego celem jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę sieci Dziennych Domów „Senior+”, i Klubów „Senior+”. W systemie wsparcia dla seniorów, pamiętać należy, że nie każdy senior cieszy się dobrym zdrowiem, jest samodzielny i aktywny. Dla tych osób ważną rolę pełnią usługi opiekuńcze w środowisku zamieszkania oraz usługi całodobowe w domach pomocy społecznej.

Liczbę osób starszych korzystających pomocy prezentuje zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 32 Liczba rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą

Rok	Liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych	Liczba rodzin, korzystających z pomocy finansowej	Liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej
2015	7	39	16
2016	9	45	18
2017	9	47	18

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

W pierwszej połowie 2018 r. nastąpił znaczny wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze dla osób starszych, na dzień 30 czerwca 2018 r. z tej formy korzystało 16 rodzin.

Dane pokazują, że grupa osób w przedziale poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej, to tylko niewielka grupa przedstawicieli lokalnej społeczności wymagająca wsparcia ale wskaźniki pokazują wzrost osób starszych wymagających wsparcia.

3.10.2. Klasyfikacja problemów społecznych pod względem ich nasilenia

Natężenie problemów społecznych zidentyfikować można na podstawie dostępnych statystyk, głównie sprawozdań z udzielonej różnorodnej pomocy rodzinom doświadczającym poszczególnych problemów w Gminie Strumień.

Tabela Nr 33 Natężenie problemów społecznych na obszarze Gminy Strumień zidentyfikowane na podstawie liczby rodzin objętych wsparciem w latach 2015-2017

Rok			
Liczba rodzin z problemem	2015	2016	2017
Długotrwała choroba	161	165	170
Ubóstwo	167	165	143
Niepełnosprawność	117	122	131
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	128	119	106
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	117	107	104
Bezrobocie	142	131	103
Alkoholizm	15	16	19
Przemoc w rodzinie	5	8	6
Problemy adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	8	6	4
Bezdomność	5	5	4

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

Analiza natężenia problemów społecznych Gminy Strumień pozwala stwierdzić, że jednym z dotkliwiej odczuwanych problemów jest **długotrwała choroba**. Wydatki związane z leczeniem pochłaniają sporą część zasobów finansowych osób i rodzin i zmuszają do ubiegania się o wsparcie finansowe i socjalne Ośrodka Pomocy Społecznej. Rozwiązywanie problemów zdrowotnych jest w wielu wypadkach zależne od wsparcia oferowanego przez pomoc społeczną. W przypadku osób samotnych taka pomoc jest jedyną możliwością poprawy stanu zdrowia lub zmniejszenia odczuwanych dolegliwości. Następnym problemem jest trudna sytuacja finansowa związana z brakiem wystarczających środków do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych. Zjawisko to definiowane jest jako **ubóstwo**. Problem ten należy traktować priorytetowo bowiem ma to wpływ na jakość życia mieszkańców i możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego. Na przestrzenie trzech ostatnich lat problem ten przyjmuje tendencję malejącą.

Poziom natężenia problemów społecznych nie pozostawia żadnych wątpliwości dla stwierdzenia, że w parze z długotrwałą chorobą pozostaje problem **niepełnosprawności** pewnej grupy mieszkańców, powodująca znaczące ograniczenie w pełnieniu ról społecznych. Skutki niepełnosprawności utrudniają codzienne funkcjonowanie, zatrudnienie, zarabkowanie. Problemy osób niepełnosprawnych, a ściślej ich rozwiązywanie wymagają sporych nakładów finansowych, zwłaszcza na likwidację barier społecznych, komunikacyjnych, rehabilitację oraz przystosowanie do nowej sytuacji życiowej w związku z istotnymi ograniczeniami. Ograniczanie skutków niepełnosprawności to jeden z ważniejszych priorytetów w działaniach samorządu oraz szeroko rozumianego środowiska lokalnego.

Na mapie problemów społecznych Gminy w następnej kolejności widoczna jest **bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego**. Bezzradność i niewydolność wychowawcza generują z kolei inne problemy dotyczące szczególnie dzieci i młodzież w okresie dorastania. Przejawia się to brakiem zaspokajania potrzeb dzieci, brakiem zainteresowania postępami dzieci w nauce, nieprzygotowaniem dzieci do zajęć szkolnych itp. Problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziców są często przyczyną zaburzeń rozwojowych dzieci, sprzyjają tworzeniu się nieformalnych grup rówieśniczych, naruszaniu powszechnie obowiązujących norm i wartości, a nawet wchodzeniu w konflikt z prawem. Zaniedbania opiekuńcze powodujące konieczność umieszczania dzieci w systemie pieczy zastępczej. Liczebność rodzin niezaradnych, wychowujących dzieci wymaga licznych działań interwencyjnych podejmowanych przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pedagogów szkolnych, kuratorów społecznych i innych służb działających na rzecz wzmocnienia rodziny. Znaczenie roli i funkcji rodziny dla prawidłowego wychowania przyszłych pokoleń czyni zasadnym podejmowanie dalszych zadań związanych z promowaniem prawidłowych postaw rodzicielskich i utrwalaniem właściwych postaw wychowawczych.

W analizie statystyki szóste miejsce wśród problemów Gminy zajmuje **bezrobocie**, które pozostaje w pewnej korelacji z problemem ubóstwa. Brak zatrudnienia to zwykle brak dochodów, brak dochodów to trudności w zaspokajaniu życiowych potrzeb oraz ograniczenie możliwości inwestowania w edukację lub podwyższanie kwalifikacji niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Pozytywnym jest

fakt, że problem bezrobocia wykazuje tendencję malejącą, ale mimo wszystko powoduje konieczność podejmowania różnorodnych form aktywizacji osób pozostających bez pracy oraz tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy i rozwoju przedsiębiorczości.

Jedno z miejsc w hierarchii problemów Gminy Strumień zajmuje także **potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności**. Problem ten, nie jest postrzegany w kategoriach typowego problemu społecznego, ale w trosce o zapewnienie jak najlepszych warunków dla rozwoju dzieci wychowujących się w liczniejszych rodzinach, traktowany jest jako zagadnienie wymagające zwiększonego zainteresowania zarówno władz samorządowych jak i instytucji odpowiedzialnych za organizację systemu kompleksowego wspierania rodzin. Liczby rodzin wielodzietnych i wychowujących dzieci w okresie ochrony macierzyństwa będących klientami pomocy społecznej, w tym klientami świadczeń finansowych, wykazują tendencję spadkową, co świadczy o coraz lepszej kondycji rodzin oraz większej skuteczności wsparcia rodzin w systemie wsparcia społecznego.

W Gminie Strumień widoczny jest też problem **nadużywania alkoholu**. Skutki tej przypadłości społecznej widoczne są zarówno w działaniach pomocy społecznej jak i w pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która corocznie prowadzi wiele spraw osób z uzależnieniami. Problem uzależnień od alkoholu przyjmuje tendencję rosnącą mimo działań profilaktycznych, edukacyjnych i zaangażowania różnych instytucji pomocowych. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu widoczne są w postawach rodzicielskich, zachowaniu społecznym, uszczuplają budżet domowy, powodują też inne zagrożenia np. większe prawdopodobieństwo schorzeń somatycznych, wypadków, niepełnosprawności, bezrobocia.

Z problemem uzależnień wiąże się często - choć nie we wszystkich przypadkach **przemoc w rodzinach**. Prowadzone statystyki pokazują, że problem jest dopiero rozpoznawany. Szczegółowe zbadanie problemu przemocy wymaga dalszej obserwacji oraz działań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które prowadzone są z zastosowaniem procedury „Niebieskie Karty”.

W dalszej kolejności analizy statystyki pojawia się problem **adaptacji w środowisku po odbyciu kary pozbawienia wolności**. Dotyczy on nielicznych przypadków, ale podobnie jak bezdomność czy uzależnienia stanowi dość istotną dolegliwość społeczną, a lekceważony może sprzyjać wtórnym naruszeniom prawa i zagrożeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

Na końcu tej tabeli odzwierciedlającej analizę problemów społecznych jest **bezdomność**. Problem jest bardzo trudny do rozwiązania i przeciwdziałania temu zjawisku. Dość często osoby bezdomne to także osoby z problemem uzależnień, co sprawia, że nie zawsze chcą podejmować współpracę w kierunku wychodzenia z bezdomności. Nie jednokrotnie nie poddają się rygorom stawianym przez instytucje oferujące schronienie, np. utrzymanie abstynencji czy podjęcie zatrudnienia. Problem bezdomności wymaga wielu kosztownych działań oraz współpracy licznych podmiotów środowiska lokalnego.

Wspomnieć także należy o pozostałym problemie zidentyfikowanym w Gminie Strumień jakim jest **starzenie się społeczeństwa**. Na poziomie analiz statystycznych

problem ten można analizować zarówno przez pryzmat świadczeń udzielanych najstarszym mieszkańcom, w tym usług opiekuńczych oraz usług o charakterze instytucjonalnym (skierowanie do domu pomocy społecznej) jak i prognoz demograficznych, które wskazują wyraźną tendencję wzrostową populacji osób wchodzących w wiek senioralny. Wzrost liczebności grup wchodzących w wiek senioralny pociąga za sobą konieczność przygotowania się do organizowania i zapewnienia mieszkańcom Gminy Strumień zróżnicowanych usług społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych, wspomagających osoby starsze, samotne i niepełnosprawne. Gmina nie posiada własnej infrastruktury pomocowej w postaci domów pomocy społecznej dla osób starszych, mieszkań chronionych, domów dziennego wsparcia. Brak tego typu placówek na terenie gminy powoduje, iż mieszkańcy wymagający tego typu wsparcia instytucjonalnego umieszczani są w domach pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosi praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie.

4. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z art. 2 ustawy o pomocy społecznej „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”. Ustawa ta określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą obowiązek zapewnienia realizacji zadań spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

Podstawową i najważniejszą jednostką pomocy społecznej działającą w imieniu samorządu terytorialnego jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Do podstawowych zadań pomocy społecznej, które ustawodawca określił w art. 15 ustawy o pomocy społecznej należą:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- praca socjalna,
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W ustawie zadania gminy podzielone są na zadania własne o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Pomoc społeczna „wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka” (art. 3.1).

Prawo do pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę nie przekracza (obowiązujące od X.2015 r. do IX.2018 r.):

- osobie samotnie gospodarującej – 634 zł, (od X.2018 r. – 701 zł),
- osobie w rodzinie – 514 zł, (od X.2018 r. – 528 zł).

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy;
- 12) trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Należy zaznaczyć, że samo ubóstwo nie jest podstawą do przyznania świadczeń. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Strumień odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Siedziba Ośrodka mieści się w Strumieniu przy ul. 1 Maja 18. Zatrudnionych jest 6 pracowników socjalnych, na jednego pracownika przypada 2173 mieszkańców gminy (zgodnie z art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców). Obszar działań pracowników socjalnych podzielony jest na 5 rejonów, zatrudniony jest także na pełny etat asystent rodziny. W MOPS funkcjonuje także dział świadczeń rodzinnych, obsługiwany przez 3 pracowników administracyjnych. Obsługą finansową zajmuje się 3 pracowników z działu księgowo-administracyjnego. Pieczę nad działaniem Ośrodka sprawuje kierownik.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez MOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy.

Dane szczegółowe w tym zakresie w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 34 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MOPS w latach 2015-2017

Formy świadczeń		Liczba osób			Liczba świadczeń		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Pieniężne	Zasilek stały	20	26	29	206	285	253
	Zasilek okresowy	124	97	77	595	480	335
	Zasilek celowy	638	582	614	519	431	447
	w tym: Zasilek celowy w ramach programu pomoc państwa w dożywianiu	404	379	383	1754	1706	1662
Niepieniężne	Posiłek	197	175	135	20861	20332	15669
	w tym: przyznany w ramach programu Pomoc Państwa w zakresie dożywiania	197	175	135	20861	20332	15669
	Schronienie	2	0	2	6	0	2
	Ubranie	0	0	0	0	0	0
	Sprawienie pogrzebu	1	1	0	1	1	0
	Odpłatność gminy za pobyt w DPS	16	18	18	174	177	188
Usługi	Usługi opiekuńcze	10	16	13	2563	2713	3315
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	2	1	888	792	768
	Praca socjalna	172	160	137	468	430	355
	Interwencja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
	Kontrakt socjalny	54	35	32	x	x	x
	Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny	16	20	17	x	x	x
Wspieranie rodziny	Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	0	0	21 169 zł	x	x	x

Źródło: opracowanie własne MOPS Strumień

Z danych statystycznych dot. osób korzystających z pomocy społecznej wynika, iż spada liczba osób korzystających z niektórych rodzajów świadczeń pomocy

społecznej (świadczenia pieniężne, niepieniężne, praca socjalna, dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach). Zwiększyła się natomiast liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, wzrosły koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych.

Tabela nr 35 Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie Strumień w latach 2016-2017

Rodzaje wydatków	Wydatki w zł rok 2016	Wydatki w zł rok 2017
Ogółem	12 017 456,83	14 508 245,51
1. Świadczenie wychowawcze w tym koszty obsługi	6 309 355,91 123 712,61	8 678 516,22 128 237,52
2. Świadczenia rodzinne w tym koszty obsługi	3 267 239,01 216 698,95	3 406 411,49 226 487,74
3. Składki zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	14 629,15	13 684,43
4. Usługi opiekuńcze ogółem w tym usługi specjalistyczne	61 576,00 18 216,00	66 304,00 17 664,00
5. Przemoc w rodzinie	20 180,04	21 019,53
6. Koszty za DPS	433 123,07	452 266,69
7. Zasiłki celowe, okresowe, celowe specjalne	557 370,75	377 475,29
8. Zasiłek stały	106 074,61	92 567,94
9. Rodziny zastępcze i działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych- rodziny zastępcze	1 733,35 0	6 373,98 14 795,43
10. Stypendia - pomoc materialna dla uczniów	72 978,77	77 483,58
11. Asystent rodziny	48 178,30	53 289,36
12. Pomoc państwa w zakresie dożywiania	297 373,09	296 757,50
13. Dofinansowanie obsługi świadczeń rodzinnych	49 344,98	0
14. Składki zdrowotne dla uczestników projektu	0	7 519,37
15. Koszty związane z działalnością MOPS	778 299,80	717 813,62

W latach 2016-2017 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były znacznie wyższe niż w 2015 roku. Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze.

W analizowanym okresie systematycznie zwiększały się środki finansowe przeznaczone m.in. na: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, usługi opiekuńcze, świadczenia rodzinne, utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej, koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, a także pomoc materialną dla uczniów (stypendia). Zmniejszały się natomiast kwoty wydatkowane m.in. na zasiłki stałe, okresowe, celowe.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z głównych i podstawowych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

SZANSE - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się podstawą rozwoju oraz zmniejsza skutki występujących negatywnych zjawisk.

ZAGROŻENIA - to wszystkie zjawiska zewnętrzne które należy traktować jako bariery i utrudnienia dla rozwoju społeczności lokalnej i gminy. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu działań na rzecz społeczności lokalnej.

MOCNE STRONY - to atuty wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).

SŁABE STRONY – wynikają z ograniczonych zasobów i niedostatecznych uwarunkowań wewnętrznych. Dotyczą całości lub części gminy, wszystkich aspektów jej funkcjonowania bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT, takim jak unikanie zagrożeń, wykorzystywanie szans, wzmacnianie słabych stron oraz opieranie się na mocnych stronach. Na podstawie opisu sytuacji społecznej oraz zasobów gminy można wskazać mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia pojawiające się w rozwiązywaniu problemów społecznych. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Mocne strony w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	Słabe stron w zakresie rozwiązywania problemów społecznych
gmina nastawiona aktywnie i skutecznie na pozyskiwanie środków zewnętrznych	brak mieszkań chronionych

• dobre rozeznanie środowiska	• brak placówek dziennego wsparcia dla osób w podeszłym wieku, samotnych, niepełnosprawnych
• wykwalifikowane kadry pomocy społecznej	• brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne
• zmniejszająca się skala ubóstwa i bezrobocia	• trudności z dojazdem do pracy z powodu niewystarczająco rozwiniętej komunikacji
• wystarczająca w stosunku do potrzeb sieć opieki przedszkolnej, świetlic szkolnych, środowiskowych placów zabaw	• brak połączeń kolejowych
• funkcjonowanie karty dużej rodziny	• niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych
• aktywność różnorodnych organizacji pozarządowych	• koncentracja w jednym miejscu na terenie gminy osób dotkniętych problemem alkoholowym
• aktywna promocja miasta i gminy, jej walorów przyrodniczych- rozwój funkcji rekreacyjnych	• nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych biorąc pod uwagę wyposażenie w instalację techniczno-sanitarną
• przyjazna zabudowa gminy – budownictwo jednorodzinne, osiedla mieszkalne o umiarkowanej wielkości	• niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień do pomocy terapeutycznej (dojazd do innej miejscowości)
• stosunkowo niewielka przestępczość na terenie Gminy Strumień	• niedostateczny dostęp osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia lub kontynuowania terapii uzależnień
• malejąca liczba osób korzystających ze świadczeń finansowych pomocy społecznej	• brak działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki na osobami starszymi
• szeroka oferta MGOK i świetlic środowiskowych	• brak budownictwa poszerzającego zasób mieszkalnictwa komunalnego
• dodatnie saldo w przyroście naturalnym i migracji ludności	• niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych
• możliwość zapewnienia umieszczenia w Ośrodku Wsparcia osób pokrzywdzonych w związku ze	• za mała edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki społecznej i niedostatki polityki informacyjnej

stosowaniem przemocy w rodzinie	w tym zakresie
• rozszerzająca się oferta nowych dyscyplin sportowych i turystycznych	• brak programów profilaktycznych w zakresie zdrowia dla mieszkańców
• rozwijająca się na terenie gminy infrastruktura rekreacyjna	• niski poziom dostępności środowiskowych usług pielęgniarских – słaby rozwój systemu opieki środowiskowej
• upowszechnianie wiedzy na temat procesu starzenia się i jego konsekwencji	• długi okres oczekiwania na miejsce w zakładzie opiekuńczo-leczniczym (ponad rok)
• prowadzenie działań aktywizujących dla osób bezrobotnych (prace społecznie-użyteczne, szkolenia prowadzone przez PUP)	

Szanse w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	Zagrożenia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych
• rozwój technologii informatycznych otwierający nowe możliwości kontaktów między władzami lokalnymi, a mieszkańcami	• zjawisko nielegalnego zatrudnienia, niechęć osób oficjalnie bezrobotnych do podjęcia legalnego zatrudnienia
• wzrost znaczenia wykształcenia i jego poziomu wśród osób pozostających bez pracy	• starzenie się społeczności wzrost liczby osób starszych wymagających wsparcia w związku z obniżeniem sprawności fizycznej i psychicznej
• promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy	• bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej
• wdrażanie rozwiązań oferowanych w ramach programów krajowych np.: „Program 500+”, „Mieszkanie +”, „Senior +”, 300+	• coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych
• niewielkie natężenie problemów społecznych na terenie Gminy, co może wpłynąć na szybsze ich rozwiązanie lub minimalizowanie negatywnych skutków przez działania profilaktyczne	• długi okres oczekiwania na leczenie odwykowe
• pozyskiwanie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy	• rozluźnienie więzi rodzinnych
• rosnąca liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych	• migracja zarobkowa osób młodych i wykształconych do większych miast

• działania na rzecz polepszania sytuacji seniora w gminie - plan utworzenia klubu seniora	• konieczność ponoszenia kosztu opieki instytucjonalnej świadczonej dla osób starszych (umieszczenie w DPS), co znacząco obciąża budżet Gminy (częściowa odpłatność lub zwolnienie z niej członków rodziny)
• działania profilaktyczne- planowanie zorganizowania konferencji dla osób starszych na temat przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych	• rosnące zapotrzebowanie na wsparcie asystentów rodziny
• niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	• zwiększająca się skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodziny
• niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w Ośrodku Wsparcia	• stereotyp wizerunku pomocy społecznej
• zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny	• niewywiązywanie się rodziców ze swych zadań opiekuńczo-wychowawczych
• możliwość wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez dostęp do stypendiów,	• słabe wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
• wykorzystanie walorów turystycznych i rekreacyjnych gminy,	• niewystarczający zakres świadczeń medycznych dla mieszkańców gminy
• działania na rzecz polepszania sytuacji rodzin wielodzietnych w gminie - karta dużej rodziny	

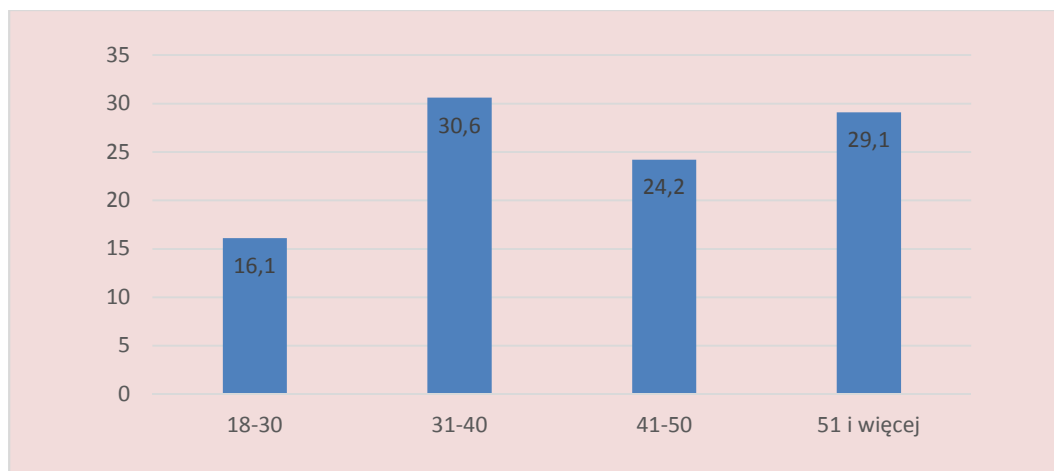
Wymieniony powyżej katalog mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń ma bardzo szeroki zakres. Odnosi się do wielu obszarów, choć nie wyczerpuje wszystkich możliwości, wskazuje jedynie najważniejsze obszary, które należy wziąć pod uwagę i które mogą mieć istotny wpływ na planowanie i realizację celów strategicznych. Analiza posłuży także do zdefiniowania założeń i określenia kierunków działań strategicznych.

6. ANALIZA ANKIET PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY STRUMIEŃ

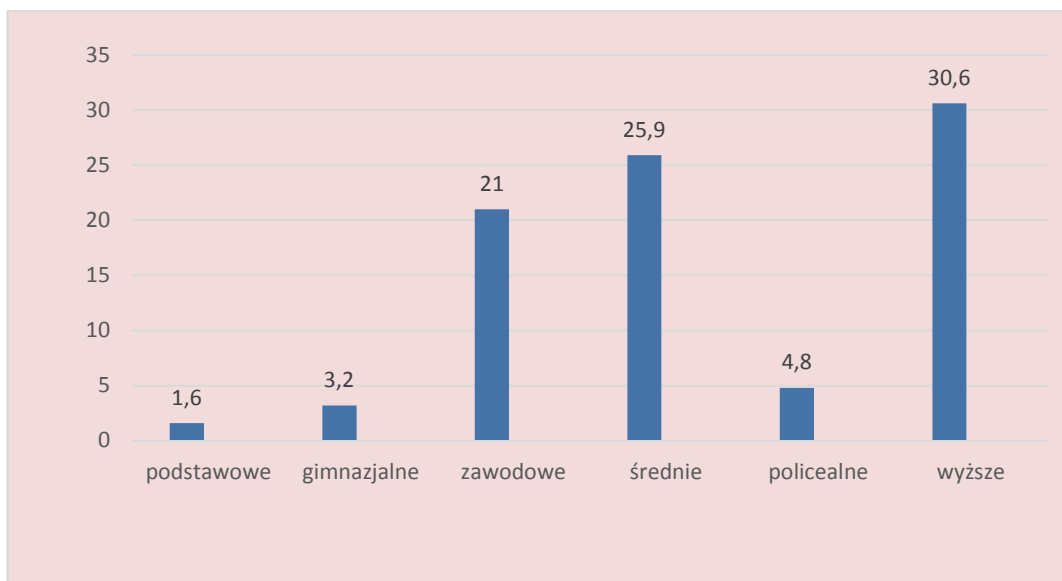
W celu opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Strumień zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców gminy.

Ankieta poruszała tematy związane z problemami społecznymi z jakimi spotykają się mieszkańcy gminy, określeniu przyczyn i skali problemów oraz wskazaniu działań jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia i zminimalizowania ich skutków. W sumie do analizy przedłożono 62 wypełnionych anonimowo ankiet – 53 kobiet, 9 mężczyzn.

Wykres nr 6 Podział procentowy uczestników ankiety ze względu na wiek

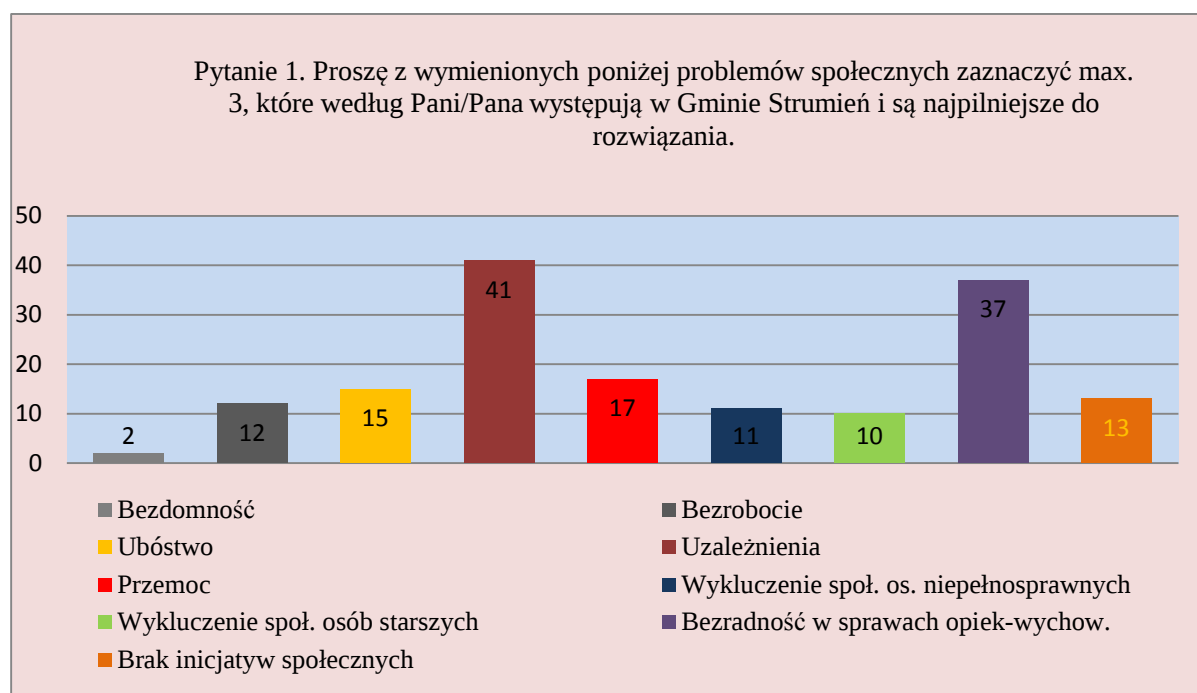

Wykres nr 7 Podział procentowy ankietowanych ze względu na wykształcenie

W pierwszym pytaniu zapytano badanych o występujące problemy społeczne, które są najpilniejsze do rozwiązania w Gminie Strumień. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres:

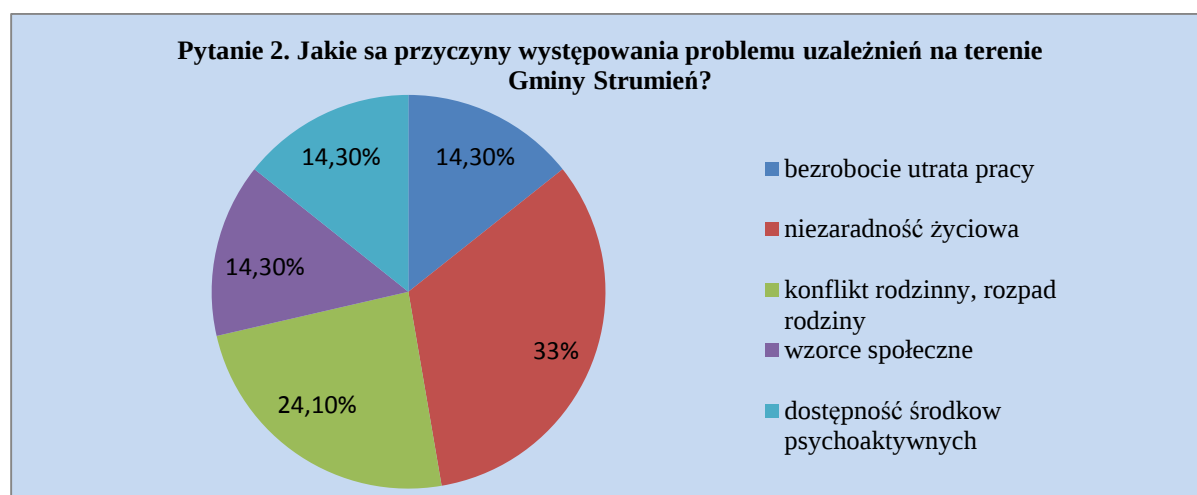
Wykres nr 8 Problemy najczęściej dotykające mieszkańców Gminy Strumień

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że według badanych największym problemem występującym na terenie Gminy Strumień są uzależnienia, następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a w trzeciej kolejności przemoc w rodzinie.

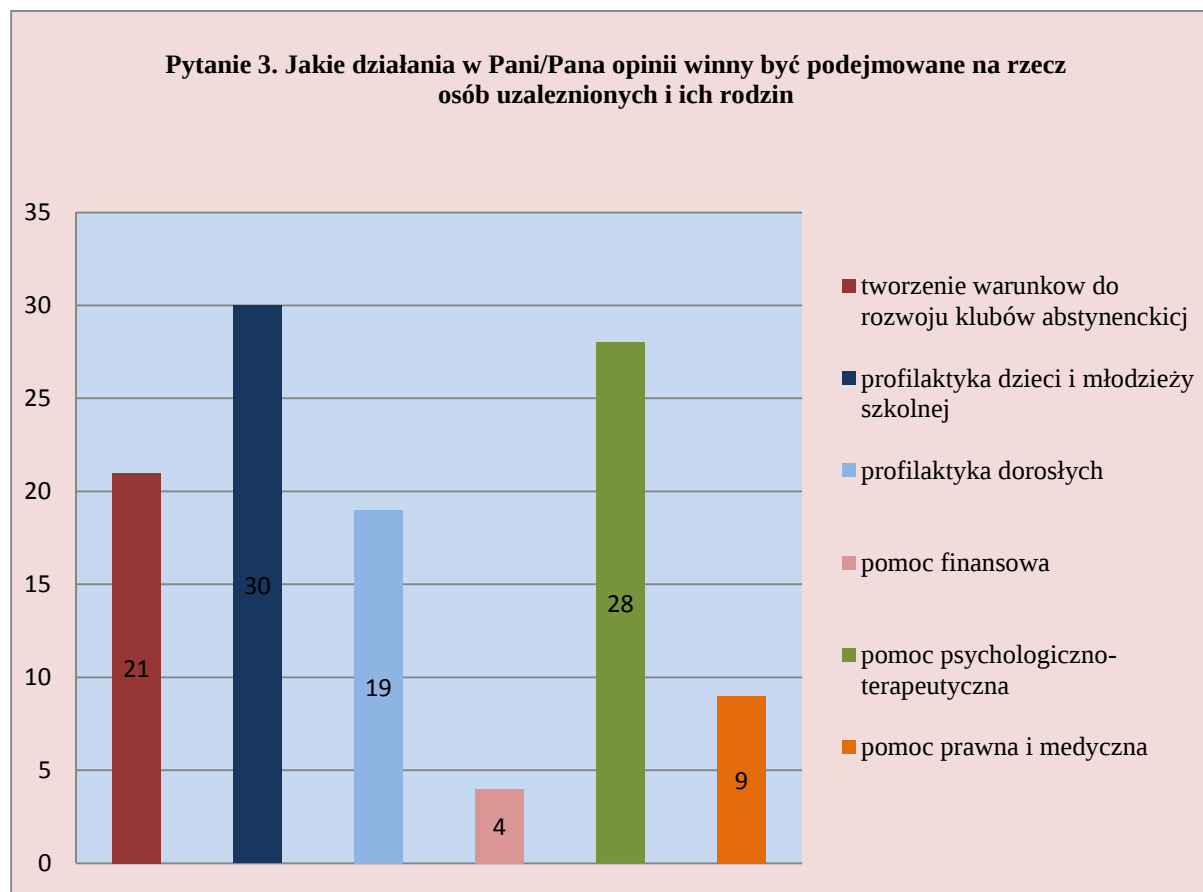
W drugim pytaniu odpowiedzi udzielono na temat przyczyn występowania problemu uzależnień. Najwięcej badanych stwierdziło, że przyczyną jest niezaradność życiowa oraz konflikty rodzinne i rozpad rodziny. Ankietowani wskazali jako równorzędne wpływ wzorców społecznych, bezrobocie i dostępność środków psychoaktywnych.

Wykres nr 9 Przyczyny występowania uzależnień na terenie Gminy Strumień według ankietowanych

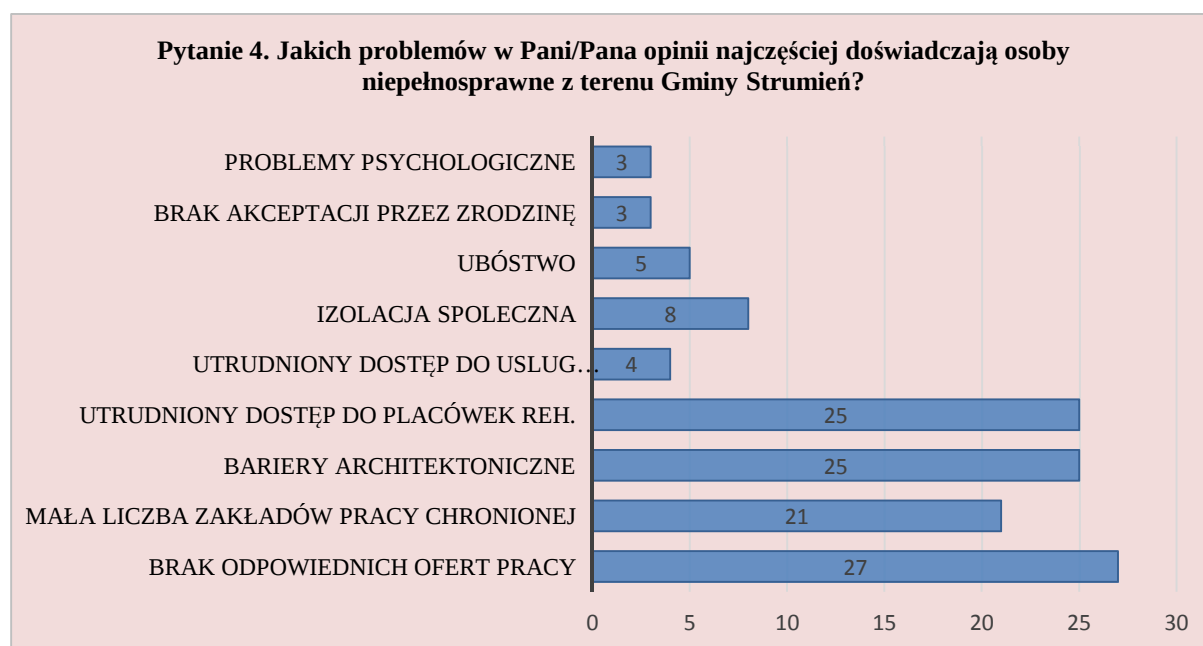
W pytaniu 3 badające osoby odpowiadały na temat działań jakie powinny być podjęte na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała, że ich zdaniem powinno się poszerzyć profilaktykę wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez szerszą ofertę zagospodarowania czasu wolnego. W drugiej kolejności należy zapewnić pomoc psychologiczno-terapeutyczną, na trzecim miejscu pojawiło się działanie tworzenia warunków do rozwoju klubów abstynenckich grup wsparcia.

Wykres nr 10 Działania jakie należy podjąć na rzecz osób uzależnionych według ankietowanych

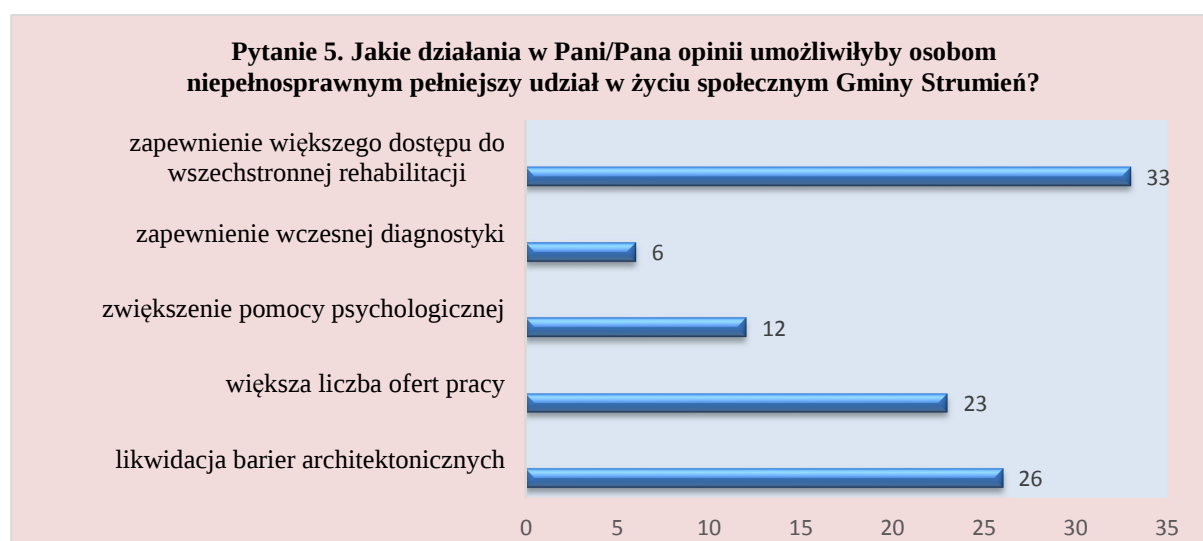
Pytanie 4 dotyczyło opinii respondentów na temat problemów jakie doświadczają osoby niepełnosprawne, co pozwoliło określić jaki jest największy problem tych osób z terenu Gminy Strumień. Na podstawie udzielonych odpowiedzi stwierdza się, że jednym z najczęstszych problemów jest brak odpowiednich ofert pracy, następnie bariery architektoniczne i utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Rozkład udzielanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres:

Wykres nr 11 Problemy osób niepełnosprawnych według ankietowanych

Pytanie 5 to przedstawienie opinii mieszkańców o działaniach i oczekiwaniach, umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym gminy Strumień. Podsumowując odpowiedzi, najważniejszym działaniem na rzecz osób niepełnosprawnych w Gminie Strumień jest zwiększenie dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną w następnej kolejności likwidację barier architektonicznych i zwiększenie ofert pracy.

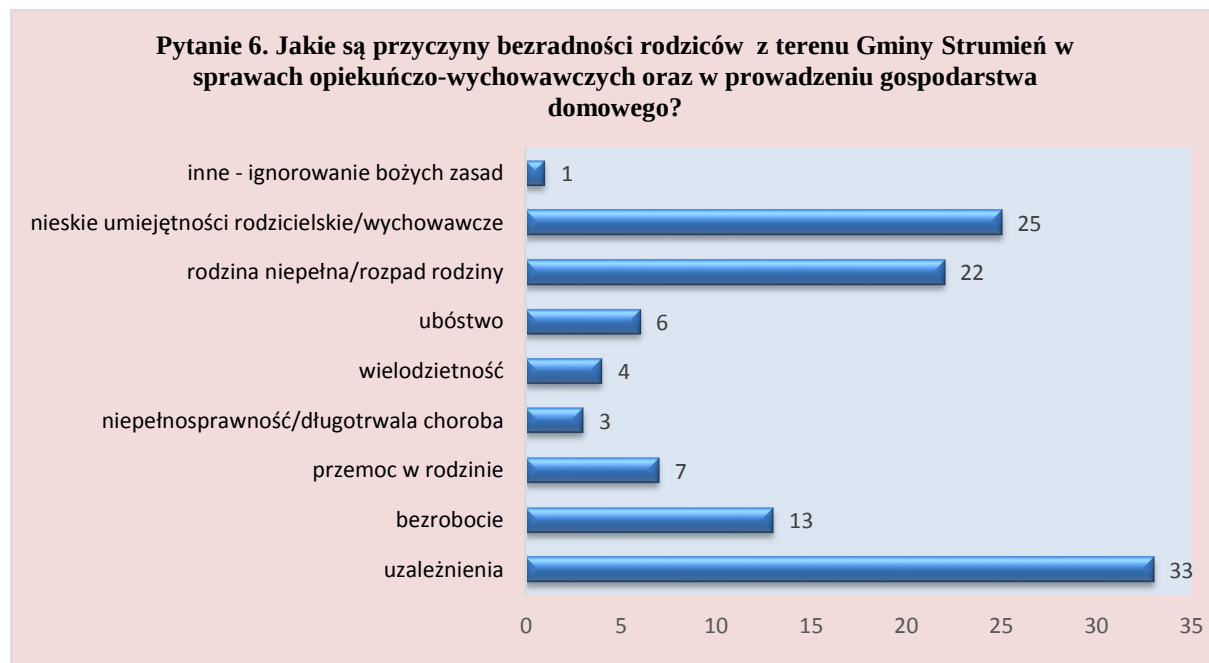
Wykres nr 12 Działania wspierające osoby niepełnosprawne według ankietowanych

W pytaniu 6 ankietowani wypowiedzieli się jakie są przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego z terenu Gminy Strumień. Odpowiedź na to pytanie miała zasugerować

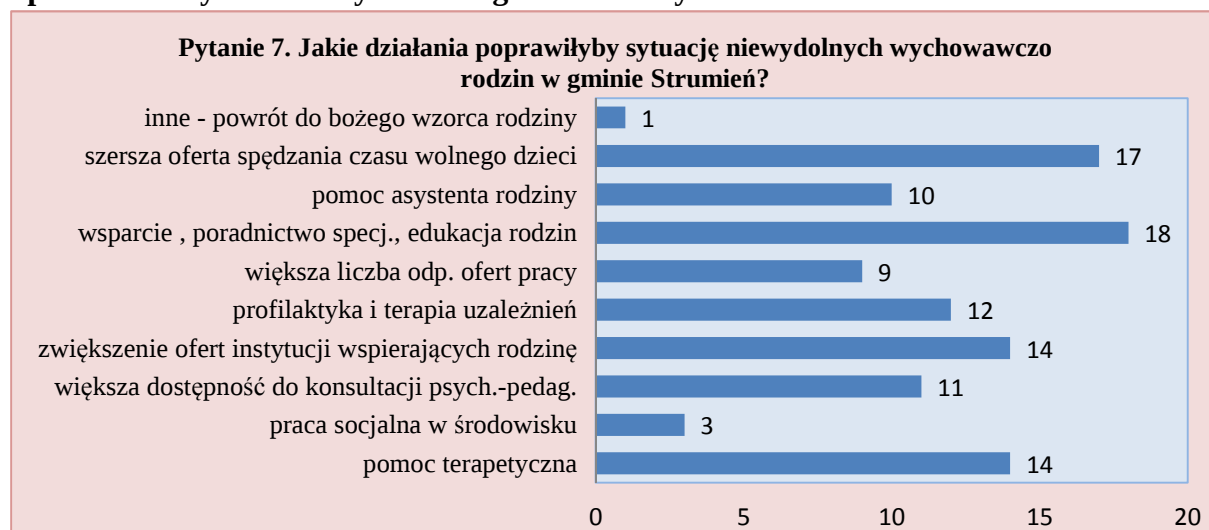
jakie jest zadanie ankietowanych na ten temat. Za główną przyczynę bezradności uznano uzależnienia oraz niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze.

Wykres nr 13 Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych według ankietowanych

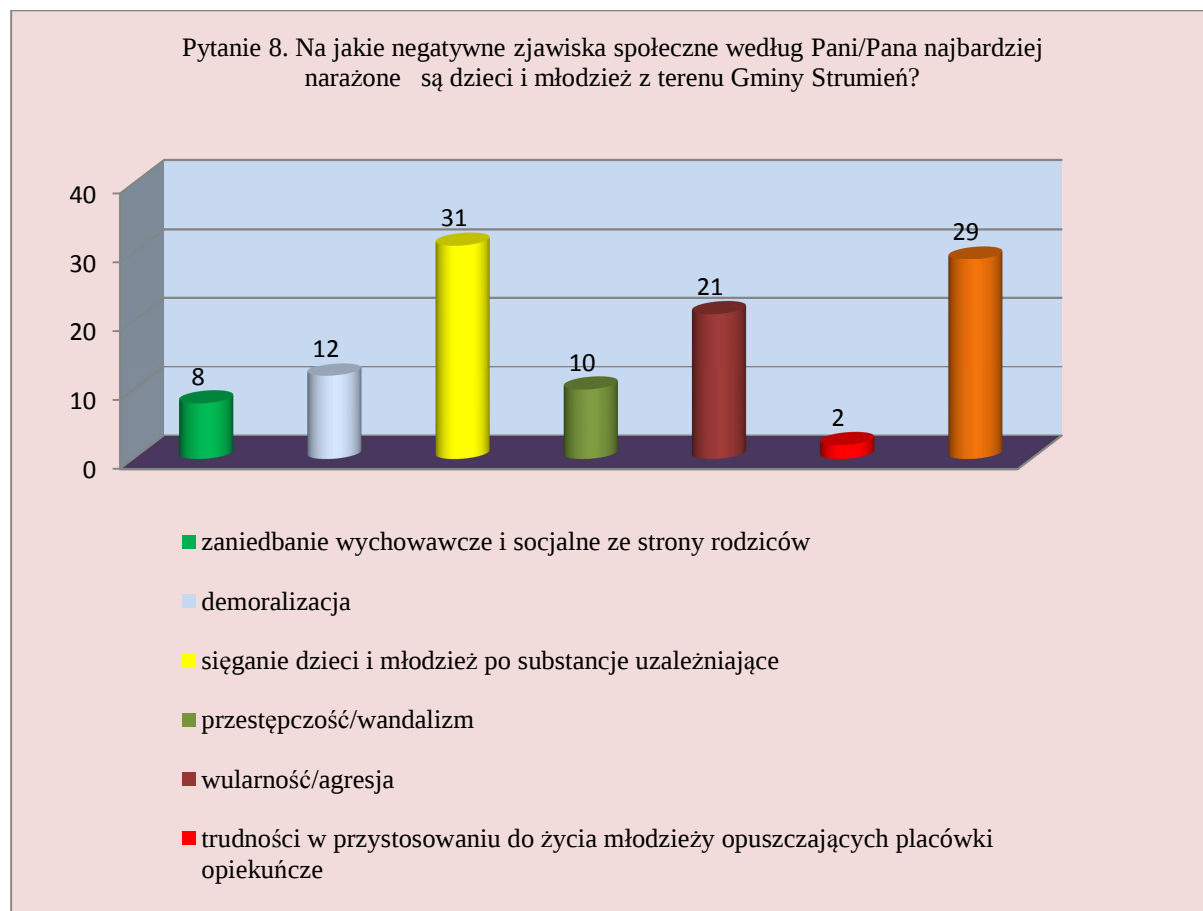
Następne pytanie 7 odnosiło się do działań jakie według opinii respondentów poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Respondenci wskazywali, że poprzez wsparcie, poradnictwo specjalistyczne i edukację rodzin można poprawić sytuację tych rodzin. Prawie na równi z tym działaniem jest inne działanie mianowicie stworzenie szerszej oferty konstruktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Wykres nr 14 Działania wspierające poprawę sytuacji rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych według ankietowanych

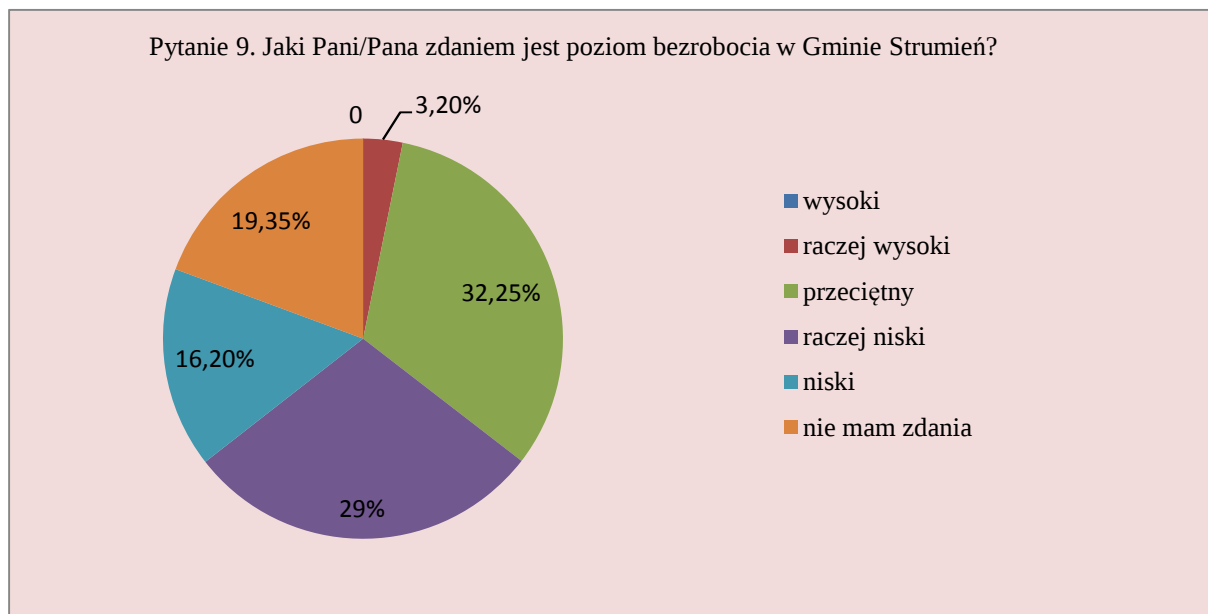
Pytanie 8 skierowane do badanych miało na celu określenie negatywnych zjawisk społecznych na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z terenu Gminy Strumień. Uzyskane odpowiedzi mogą mieć znaczenie w jakiej kolejności należałoby zwrócić uwagę i zapobiec ewentualnemu propagowaniu owych zachowań. Najczęściej wymienianymi zjawiskami, które negatywnie wpływają na dzieci i młodzież jest sięganie dzieci i młodzieży po substancje uzależniające (alkohol, narkotyki, dopalacze) oraz uzależnienie od Internetu.

Wykres nr 15 Zagrożenia dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Strumień według ankietowanych

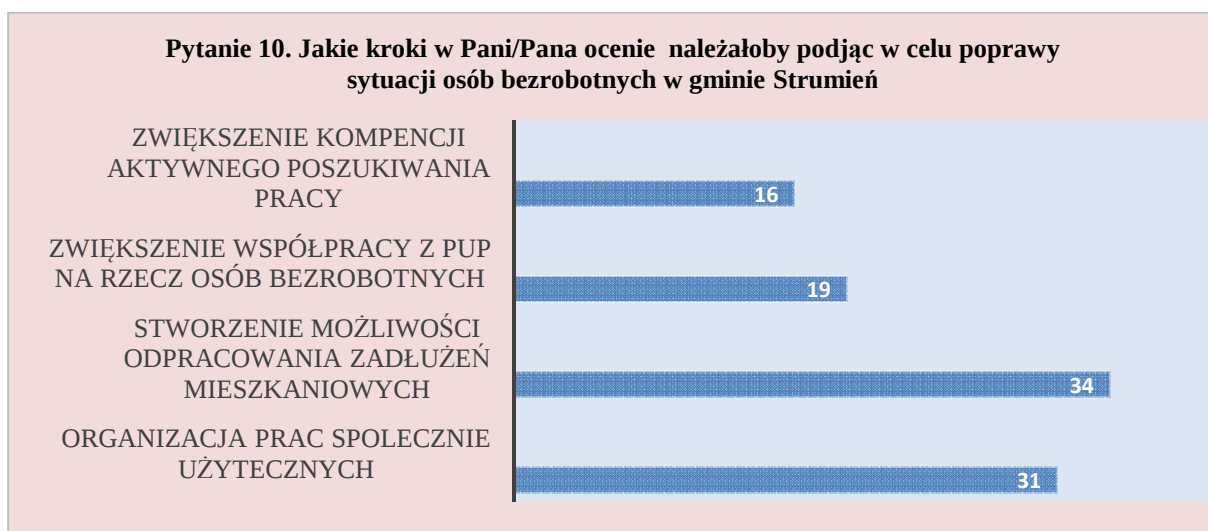
Kolejne **pytanie nr 9** dotyczyło problemu bezrobocia, a dokładnie określenia przez badanych poziomu bezrobocia jaki występuje na terenie Gminy Strumień. W opinii badanych mieszkańców gminy poziom bezrobocia kształtuje się na poziomie przeciętnym.

Wykres nr 16 Opinia ankietowanych o poziomie bezrobocia w Gminie Strumień

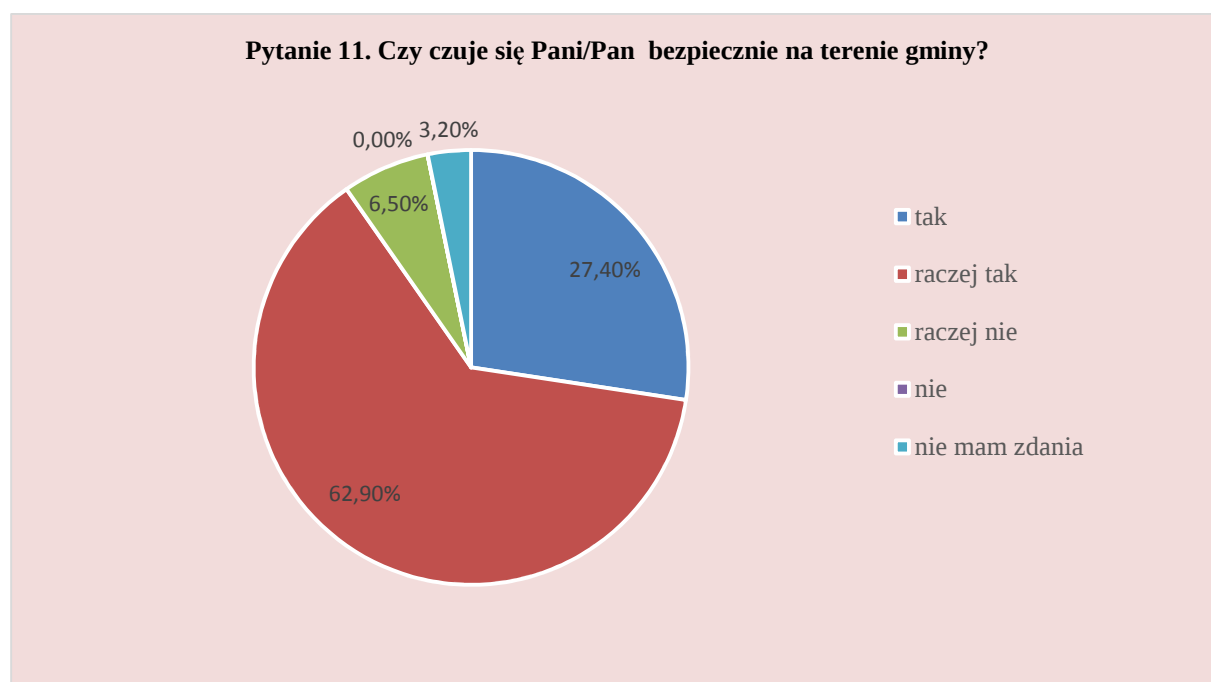
Pytanie 10 również odnosiło się do kwestii bezrobocia. Badani zostali poproszeni o wskazanie jakie kroki należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w Gminie Strumień, jaka forma pomocy byłaby najlepsza. Z pośród czterech proponowanych form pomocy ankietowani opowiedzieli się za stworzeniem możliwości odpracowania zadłużeń mieszkaniowych a także organizację prac społecznie użytecznych i staży zawodowych.

Wykres nr 17 Działania według ankietowanych poprawiające sytuację osób bezrobotnych na terenie Gminy Strumień

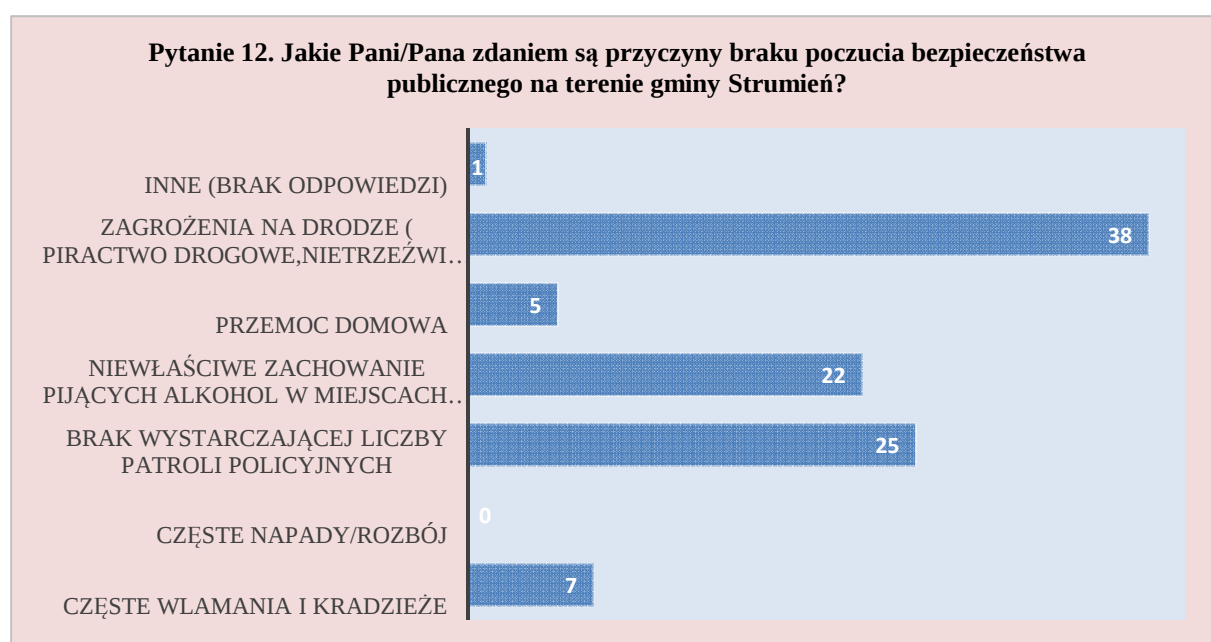
Pytanie 11 poruszało sprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w Gminie Strumień. Badani mieli odpowiedzieć czy czują się bezpieczni. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że większość czuje się raczej bezpieczna.

Wykres nr 18 Poczucie bezpieczeństwa w Gminie Strumień według ankietowanych

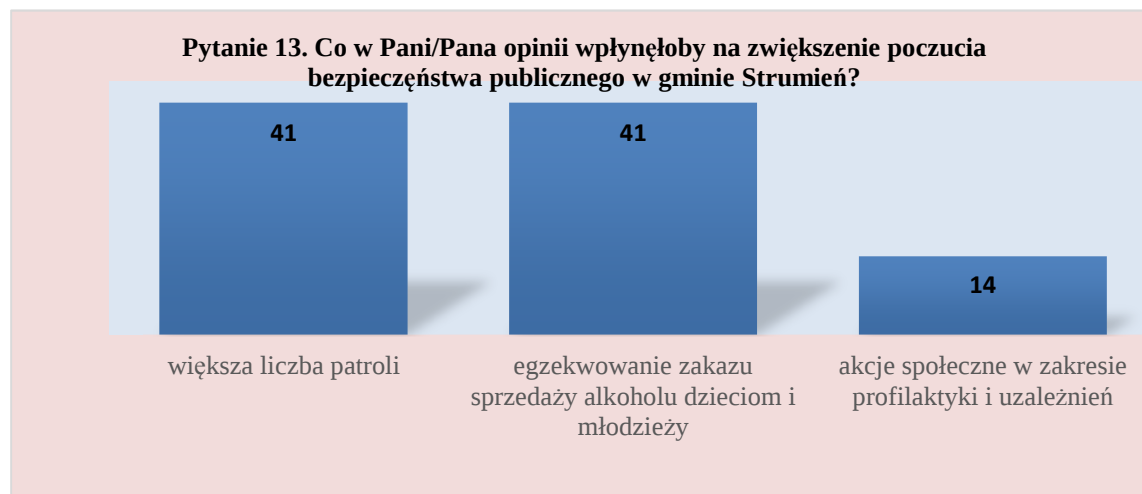
Następne pytanie 12 w dalszym ciągu poruszało sprawę bezpieczeństwa mieszkańców, tym razem zapytano jakie jest zdanie na temat przyczyn braku poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Strumień. W odpowiedziach najczęściej zaznaczane było zagrożenie na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy), a także brak wystarczającej liczby patroli policyjnych.

Wykres nr 19 Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa według ankietowanych

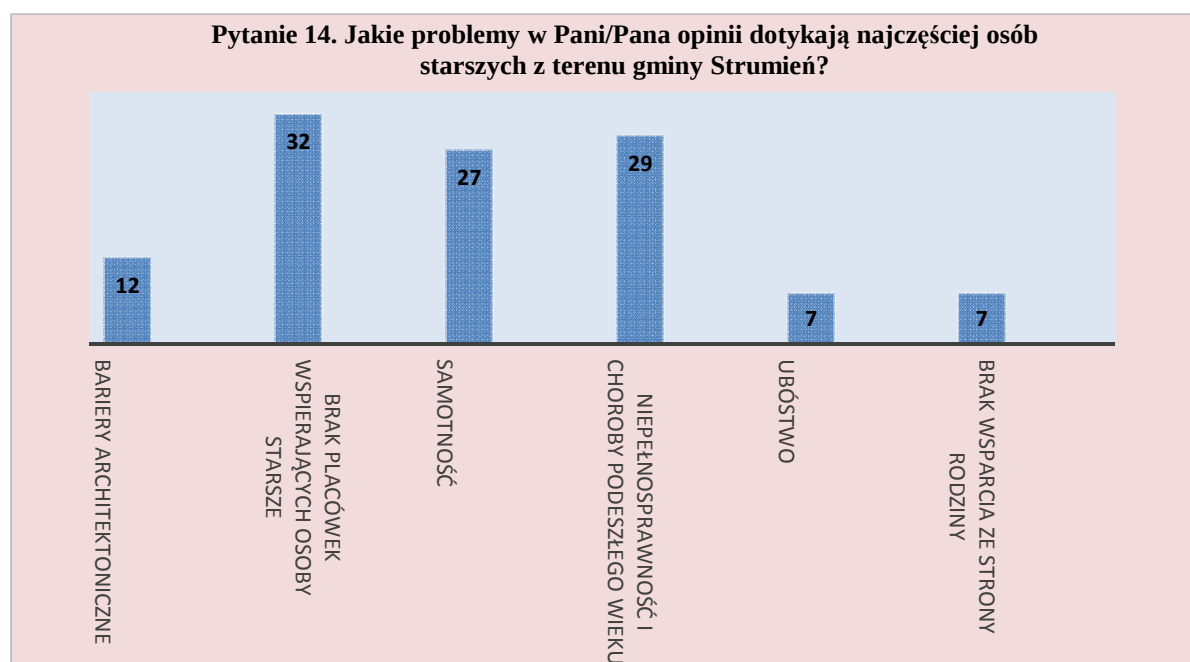
W pytaniu 13 respondenci wyrażali swoją opinię na temat co wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie Strumień. Podsumowując odpowiedzi, można ustalić, że w opinii badanych aby mieszkańcy czuli się bezpiecznie należy w takim samym stopniu zwiększyć liczbę patroli policyjnych jak egzekwować zakaz sprzedaży alkoholu dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym.

Wykres nr 20 Czynniki wpływające na wzrost poczucia bezpieczeństwa w Gminie

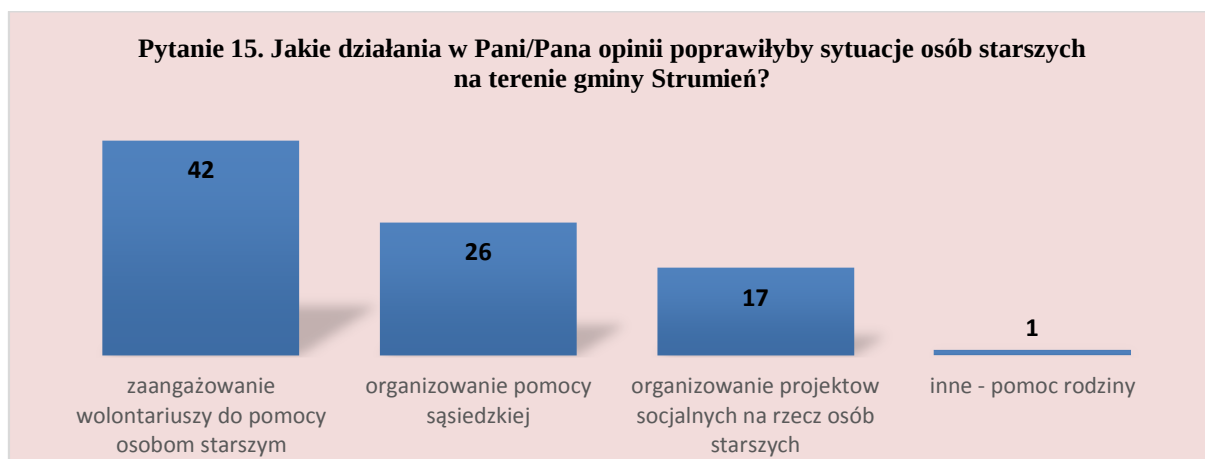
W pytaniu 14 ankietowanych poproszono opinię na temat problemów jakie najczęściej dotyczą osoby starsze w Gminie Strumień. Odpowiedzi pomogą ustalić co należałoby zrobić aby zmniejszyć zagrożenia, które dotyczą osoby starsze. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi za główny problem uznano brak placówek wspierających osoby starsze, a także problemem jest niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego.

Wykres nr 21 Najczęstsze problemy osób starszych według ankietowanych

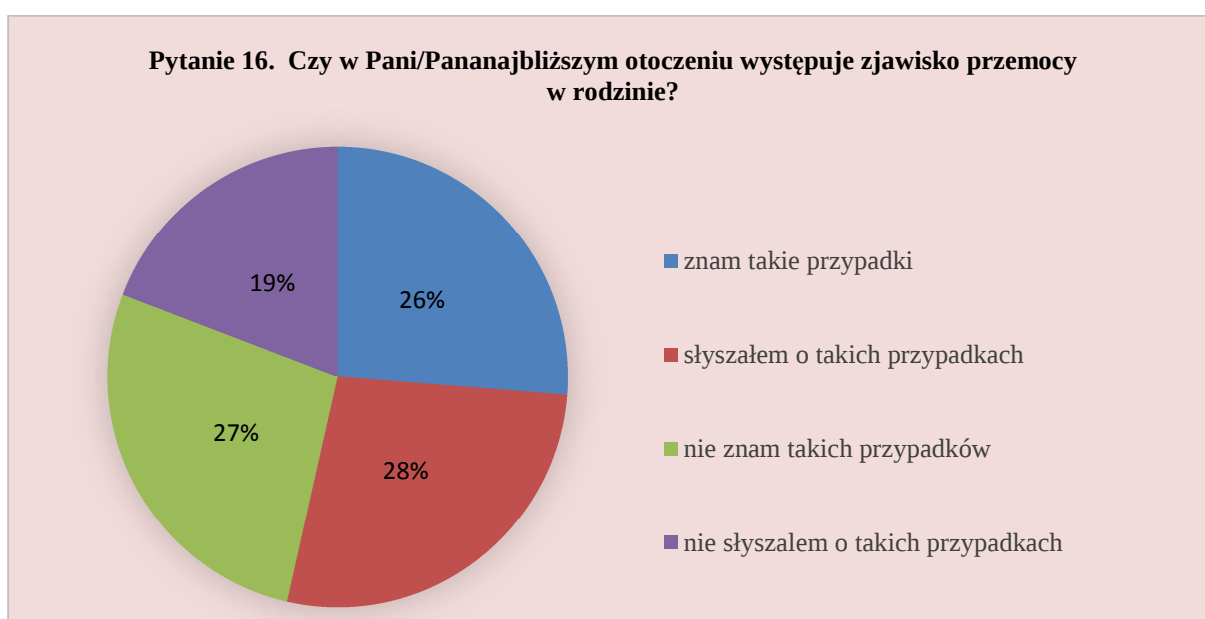
Następne **pytanie 15** dało odpowiedź na temat jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych na terenie Gminy Strumień. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło zaangażowania wolontariuszy do pomocy osobom starszym a na drugim pojawiło się działanie zorganizowania pomocy sąsiedzkiej, a w następnej kolejności wskazano na organizowanie projektów socjalnych na rzecz osób starszych.

Wykres nr 22 Działania poprawiające sytuacje osób starszych według ankietowanych

W **pytaniu 16** poruszana została kolejna ważna kwestia, a mianowicie zjawisko przemocy w rodzinie. Ankietowanych zapytano czy takie sytuacje mają miejsce w ich najbliższym otoczeniu. W równej Części ankietowani odpowiedzieli, że słyszeli o takich przypadkach i nie znają takich przypadków, jednak wiele osób zna takie przypadki.

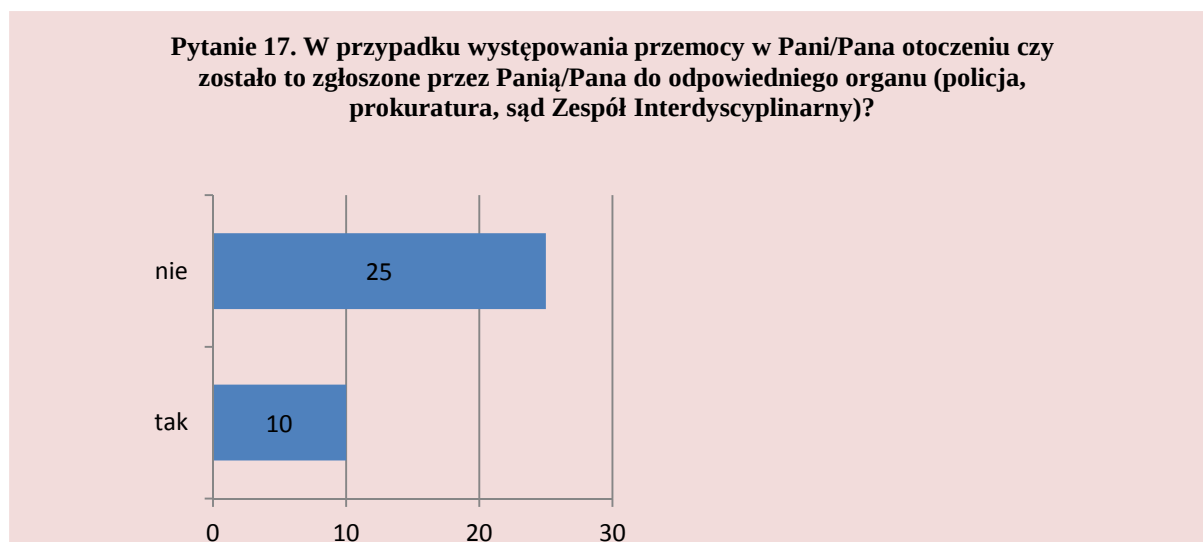
Wykres nr 23 Występowanie przemocy w najbliższym otoczeniu ankietowanych

W **pytaniu 17** zadano dodatkowe pytanie dla osób, które udzieliły odpowiedzi, że znają lub słyszeli o zjawisku przemocy w ich otoczeniu, czy zgłosili tę informację

do odpowiedniego organu – policji, sądu, prokuratora lub Zespołu Interdyscyplinarnego. Jeśli takie zjawisko nie zostało zgłoszone, ankietowani zostali poproszeni o wyjaśnienie dlaczego nie podjęli decyzji o zgłoszeniu sprawy przemocy w rodzinie. Te wyjaśnienia mogą pomóc poznaniu przyczyn, dla których świadkowie przemocy nie zgłaszają tego faktu instytucjom odpowiadającym za prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty”.

Wykres nr 24 Podejmowanie działań według ankietowanych w celu zgłaszania przemocy

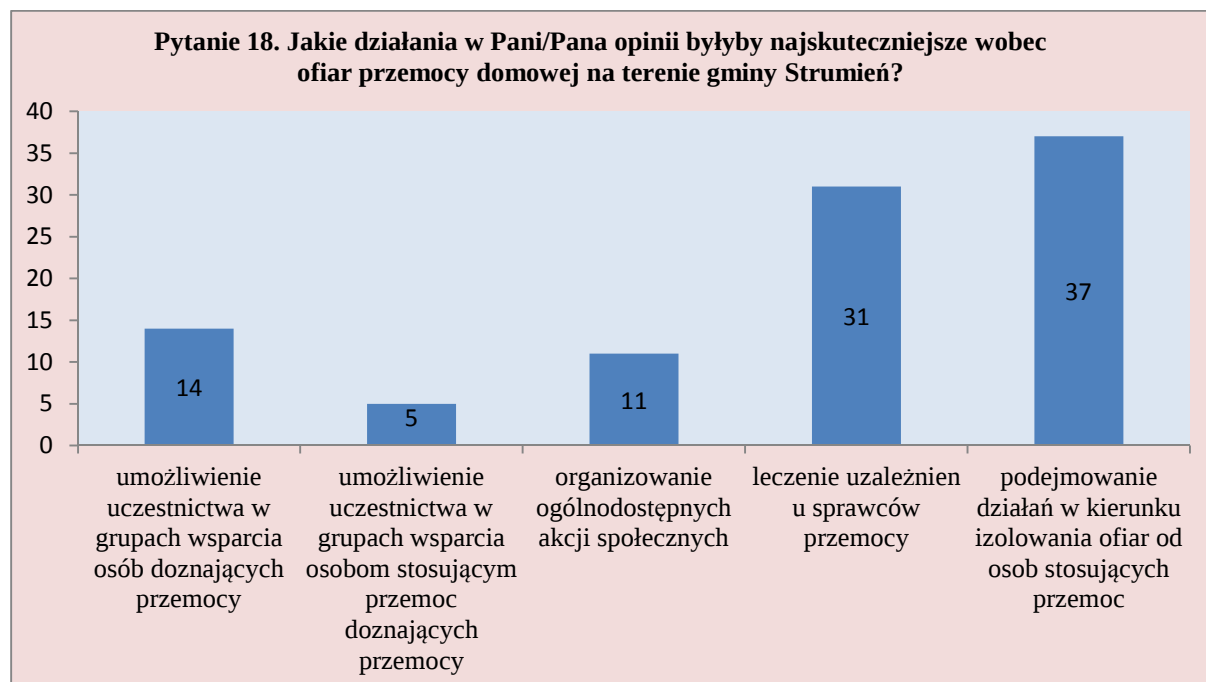

Poniżej odpowiedzi ankietowanych jakie były powody nie zgłoszenia zjawiska przemocy w rodzinie:

- ◆ bałam się, że będzie jeszcze gorzej,
- ◆ nie miałam potwierdzonych informacji,
- ◆ nie byłam świadkiem,
- ◆ Zgłoszono przez inną osobę,
- ◆ bo nie chcę problemów,
- ◆ bo nie byłam pewna,
- ◆ bo rodzina twierdzi, że sami rozwiążą problem,
- ◆ nie jest to pewna informacja.

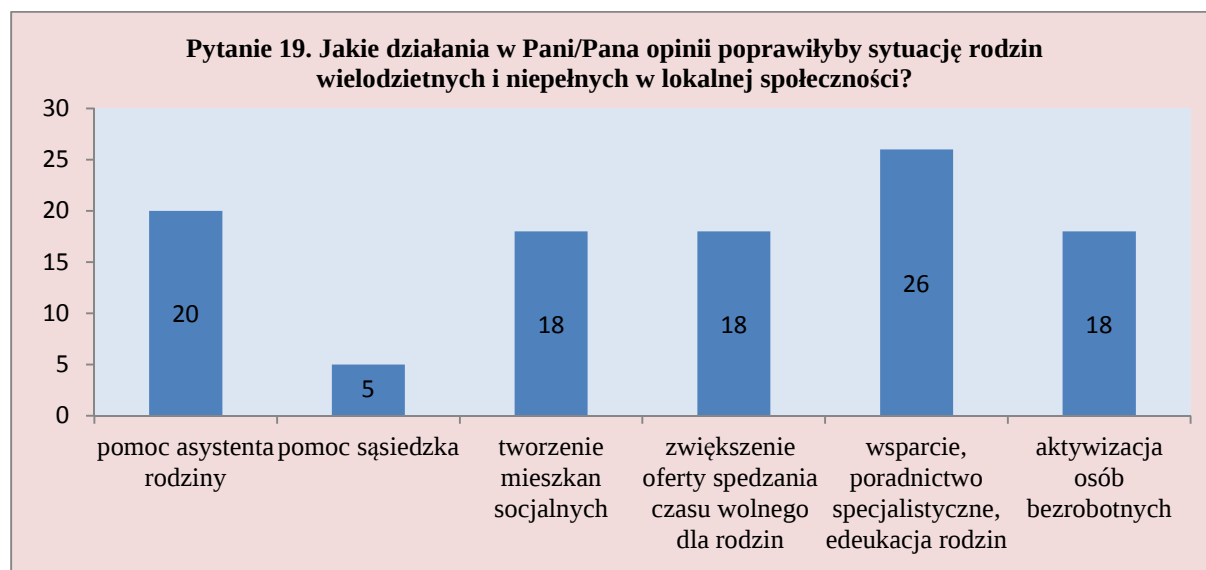
W pytaniu 18 w dalszym ciągu tematem zainteresowania była przemoc w rodzinie, zapytani mieli odpowiedzieć jakie byłyby najskuteczniejsze działania wobec ofiar przemocy w rodzinie. Zdaniem respondentów by skutecznie pomóc w tej kwestii należy podejmować działania w kierunku izolowania ofiar przemocy od osób stosujących przemoc, w drugiej kolejności opowiedzieli za leczeniem uzależnień sprawców przemocy.

Wykres nr 25 Opinia ankietowanych o skuteczności działań wobec ofiar przemocy w rodzinie

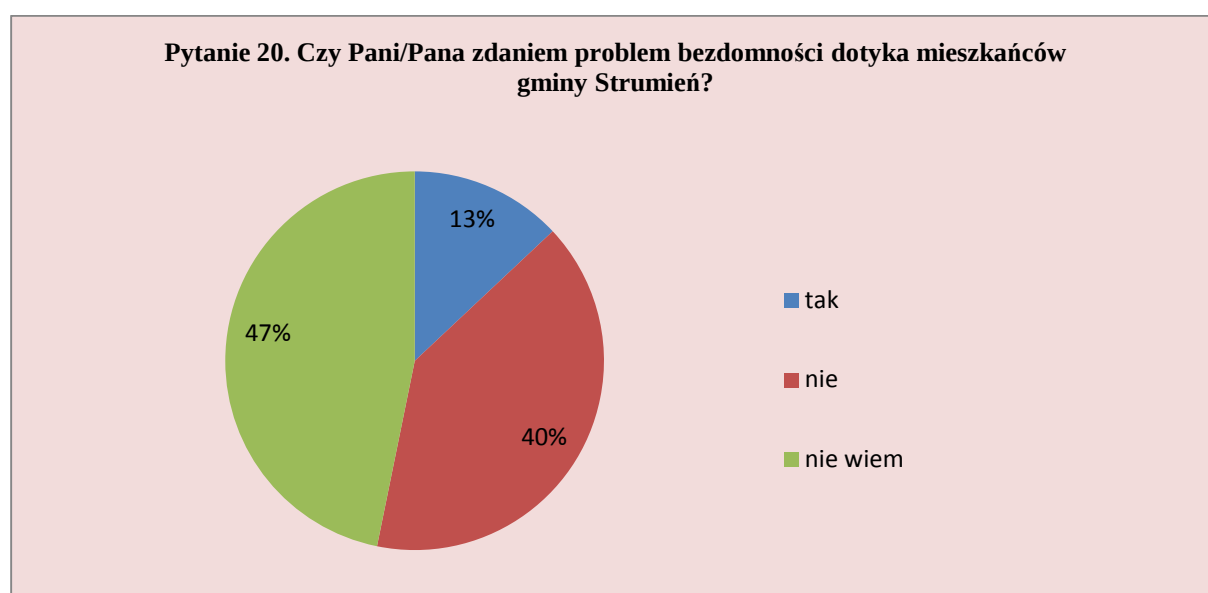
Pytanie 19 odnosiło się do sprawy rodzin wielodzietnych i niepełnych z terenu Gminy Strumień, konkretnie jakie działania poprawiłyby ich sytuację. Biorąc pod uwagę wszystkie odpowiedzi najwięcej ankietowani opowiadali się za udzielaniem wsparcia, poradnictwa specjalistycznego i edukacji rodzin wielodzietnych i niepełnych.

Wykres nr 26 Działania mające na celu poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych z terenu Gminy Strumień według ankietowanych

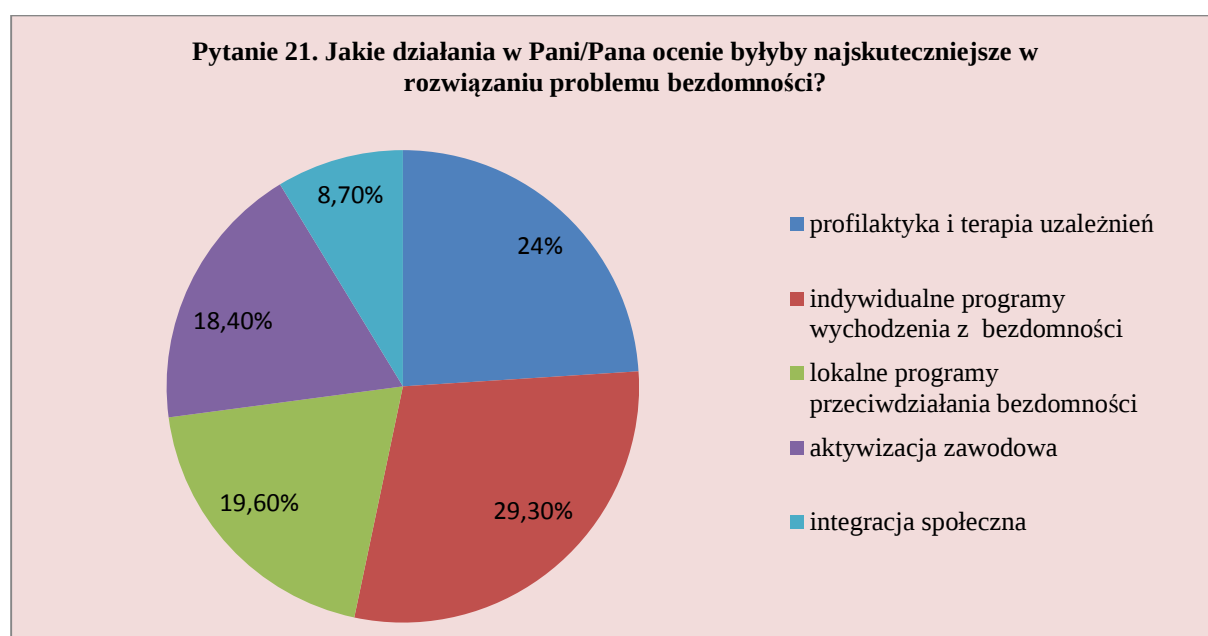

W kolejnych pytaniach 20 i 21 została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię czy problem bezdomności istnieje w Gminie Strumień oraz jakie byłyby najskuteczniejsze działania w rozwiązaniu tego problemu. W odpowiedzi większość ankietowanych stwierdza, że nie wie czy ten problem występuje natomiast niewielka różnica jest przy odpowiedzi, że nie ma. Jeśli chodzi o odpowiedź na temat działań podejmowanych w celu rozwiązania problemu bezdomności ankietowani zdecydowanie opowiedzieli się prowadzeniem indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności a także profilaktyką i terapią uzależnień.

Wykres nr 27 Występowanie bezdomności w Gminie Strumień według ankietowanych

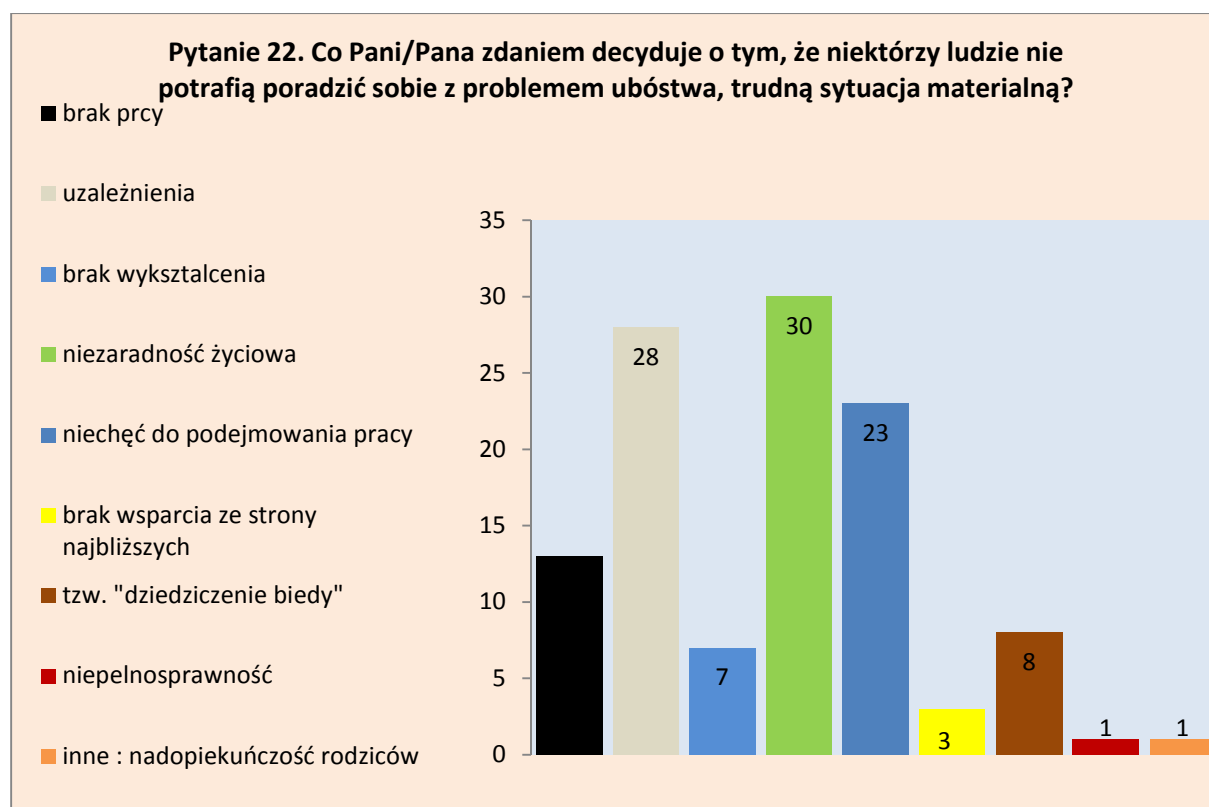

Wykres nr 28 Skuteczność działań rozwiązujących problem bezdomności według ankietowanych

Pytanie 22 zarazem ostatnie ma dać odpowiedź co decyduje o tym, że niektórzy nie potrafią sobie poradzić z problemem ubóstwa, trudną sytuacją materialną. Zadaniem ankietowanych było określenie przyczyn występowania takiej sytuacji, w której osoby się znalazły. W opinii ankietowanych głównymi przyczynami decydującymi o nieradzeniu sobie w pokonaniu problemu ubóstwa są: niezaradność życiowa, uzależnienia, niechęć do podejmowania pracy.

Wykres nr 29. Przyczyny ubóstwa według ankietowanych

ANALIZA PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

1. Analizując opinię respondentów na kwestie poruszone w ankiecie wskazują za najistotniejszy na terenie gminy Strumień problem uzależnień, a za drugi w kolejności problem bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Ankietowani dostrzegają także występowanie przemocy w rodzinach.

2. Przyczynami występowania uzależnień na terenie Gminy są przede wszystkim niezaradność życiowa oraz konflikty i rozpad rodziny. Rozwiązania problemu należy szukać w prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez szerszą ofertę zagospodarowania czasu wolnego, zapewnieniu pomocy psychologiczno-terapeutycznej, a także działaniach sprzyjających tworzeniu warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia.

3. Bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych spowodowana jest m.in. uzależnieniami, niskim poziomem kompetencji rodzicielskich

i wychowawczych, rozpadem rodziny, funkcjonująca rodzina niepełna, bezrobocie. Rozwiązanie wskazanego problemu powinno być w szczególności poprzez wsparcie, poradnictwo specjalistyczne i edukację rodzin, stworzenie szerszej oferty konstruktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, zwiększenie ofert instytucji wspierających.

4. Mieszkańcy w różnym stopniu mieli kontakt ze zjawiskiem przemocy w rodzinie z czego znaczna większość nie zgłaszała wskazanego faktu do właściwych organów zajmujących się docelowo wskazaną problematyką. Ankietowani w większości nie podejmują działań mających na celu zaalarmowanie o występowaniu przemocy, której są świadkami. Obawiają się, że podjęcie przez nich działań może pogorszyć sytuację ofiary przemocy, bądź nie są pewni własnych podejrzeń i obawiają się problemów z tego tytułu. Badani liczą również na podjęcie działań przez inne osoby. W tym zakresie należałoby podnieść świadomość społeczną oraz informować gdzie i w jakich sytuacjach należy zgłaszać swoje podejrzenia oraz w jakich miejscach można takie sytuacje zgłaszać.

Respondenci w celu zwiększenia skuteczności działań na rzecz ofiar przemocy domowej oczekują podejmowania działań w kierunku izolowania ofiar przemocy od osób stosujących przemoc, leczeniem uzależnień sprawców przemocy, stworzenia możliwości uczestnictwa w grupach wsparcia osobom doznającym przemocy domowej oraz organizowania ogólnodostępnych akcji społecznych.

5. Brak umiejętności radzenia sobie z ubóstwem i trudną sytuacją materialną wynika w znacznej mierze z niezaradności życiowej i uzależnienia oraz niechęci do podjęcia zatrudnienia.

6. Mieszkańcy Gminy w większości przypadków identyfikują poziom bezrobocia w Gminie jako przeciętny, a formą działań w kierunku poprawy sytuacji rodzin dotkniętych problemem bezrobocia jest organizacja prac społecznie użytecznych oraz stworzenie możliwości odpracowania zadłużenia czynszowego

7. Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy borykają się każdego dnia z wieloma problemami wśród których znajdują się: brak odpowiednich ofert pracy, bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do placówek zapewniających rehabilitację, niewielka liczba zakładów pracy dysponujących stanowiskami przystosowanymi dla osób niepełnosprawnych. Zmian wskazanego stanu rzeczy mieszkańcy upatrują przede wszystkim w potrzebie zwiększenia dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną w następnej kolejności likwidację barier architektonicznych, zwiększenia ofert pracy oraz ofert pomocy psychologicznej.

8. Osobom starszym z terenu Gminy wg respondentów najbardziej doskwiera brak placówek wspierających osoby starsze, problem tkwi również w niepełnosprawności i wynikających z podeszłego wieku różnych chorób a także samotności. Poprawy tej sytuacji mieszkańcy upatrują w zaangażowaniu wolontariuszy do pomocy osobom starszym jak również w organizowaniu pomocy sąsiedzkiej i projektów socjalnych.

9. Poprawa sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych może nastąpić poprzez udzielanie wsparcia, poradnictwa specjalistycznego i edukację, pomoc asystenta rodziny, aktywizację bezrobotnych członków rodzin wielodzietnych i niepełnych, tworzenie mieszkań socjalnych.

10. Zagadnienie dotyczące wpływu negatywnych zjawisk na jakie są narażone dzieci i młodzież w Gminie Strumień najczęściej wymieniano sięganie dzieci i młodzieży

po substancje uzależniające (alkohol, narkotyki, dopalacze), uzależnienie od Internetu, wulgarność/agresja a także przestępczość i wandalizm. Uzyskane odpowiedzi mogą mieć znaczenie w jakiej kolejności należałoby zwrócić uwagę i zapobiec ewentualnemu propagowaniu owych zachowań.

11. Większość mieszkańców czuje się raczej bezpiecznie na terenie Gminy. Brak poczucia bezpieczeństwa spowodowany jest w głównej mierze zagrożeniami stwarzanymi w ruchu drogowym (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy), brak wystarczającej liczby patroli policyjnych a także niewłaściwe zachowania osób spożywających alkohol w miejscach publicznych. Poprawę wskazanego stanu rzeczy należy upatrywać w egzekwowaniu zakazu sprzedaży alkoholu dzieciom i młodzieży oraz osobom nietrzeźwym, po zwiększenie liczby patroli policyjnych włącznie, a także organizowaniu akcji profilaktycznych.

12. Większość mieszkańców Gminy Strumień nie dostrzega zjawiska bezdomności na jej obszarze. Skutecznym rozwiązaniem wskazanego problemu według ankietowanych może być realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, profilaktyka i terapia uzależnień i lokalnych programów wychodzenia z bezdomności integrację społeczną włącznie.

7. MISJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STRUMIEŃ NA LATA 2019-2026

Misja to określenie działań podejmowanych przez władze lokalne, samorząd, instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe. Działania te zmierzają do optymalnego rozwoju gminy. Stworzenie odpowiednich warunków i poziomu życia mieszkańcom Gminy to kluczowe zadanie władz. Poprawa warunków życia społeczności lokalnej polegać ma nie tylko na pomocy materialnej, ale przede wszystkim w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty misją strategii w Gminie Strumień jest:

Stworzenie równych szans rozwoju jednostki i grup w realizacji ich życiowych celów, stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia w sferze zawodowej, ekonomicznej i społecznej oraz przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Diagnoza i analiza sytuacji w Gminie Strumień wraz z przeprowadzonymi badaniami ankietowymi, pozwoliły na wyodrębnienie następujących obszarów działania.

Obszary działania:

I. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego.

II. Rozwój aktywnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

III. Rozwój aktywnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i osób w wieku poprodukcyjnym.

IV. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.

V. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

8. CELE I PLAN DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH W GMINIE STRUMIEŃ NA LATA 2019-2026

Na podstawie misji zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań z uwzględnieniem realizatorów poszczególnych zapisów i źródła ich finansowania.

<i>Cel strategiczny nr 1</i>	<i>Utrzymanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców nie posiadających dochodów własnych, lub posiadających dochody nie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.</i>
<i>Cele operacyjne</i>	1. Wspieranie osób wymagających aktywizacji zawodowej w tym osób niespełniających kryteria osoby bezrobotnej. 2. Redukowanie zjawiska ubóstwa i przeciwdziałanie jego skutkom.
<i>Kierunki działań do celów operacyjnych nr 1 i 2</i>	1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej. 2. Aktywizacja osób pozostających bez pracy, nie spełniających warunków określonych w definicji osoby bezrobotnej, zawartej w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przy zastosowaniu narzędzia kontraktu socjalnego. 3. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ubogimi obejmującej np. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych. 4. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia

	bezrobocia i biedy, np. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym. 5. Udzielanie pomocy finansowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego oraz w formie stypendiów szkolnych dla dzieci. 6. Przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych dla rodzin mających problemy z opłacaniem czynszu. 7. Podejmowanie zgodnie z potrzebami działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, zapewnianie schronienia (podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy). 8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych - krajowych i zagranicznych. 9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.
Czas realizacji	Lata 2019-2026.
Realizatorzy	Urząd Miejski w Strumieniu, MOPS Strumień, placówki oświatowe i kulturalne.
Partnerzy w realizacji celu	Powiatowy Urząd Pracy, OHP, placówki zapewniające schronienie poza gminą, lokalni przedsiębiorcy, kościół, społeczność lokalna.
Ramy finansowe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne - krajowe i zagraniczne.
Prognoza zmian	- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie, - zwiększenie szans na rynku pracy, - usamodzielnienie części klientów pomocy społecznej, - poprawa sytuacji ekonomicznej osób zagrożonych ubóstwem, - polepszenie sytuacji osób zagrożonych problemem bezdomności, - rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny nr 2	Rozwój aktywnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
Cele operacyjne	1. Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu jej funkcji i zaspokajaniu różnorodnych potrzeb jej członków, przeciwdziałanie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego.
Kierunki działań do celów operacyjnych nr 1 i 2	1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności wymagającymi ochrony macierzyństwa, m.in. mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności zwiększenie wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz umiejętnego gospodarowania budżetem domowym, m.in. przez pracowników MOPS-u. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci dostępu do poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego). 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 6. Zapewnienie infrastruktury umożliwiającej mieszkańcom gminy spędzanie czasu wolnego, m.in. rozwijanie obiektów i terenów kulturalnych, turystycznych i sportowo-rekreacyjnych. 7. Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających przy MGOK-u. 8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów socjalnych.

	9. Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych tj. szczególnie uzdolnionych - utworzenie gminnego programu stypendialnego dla dzieci i młodzieży. 10. Prowadzenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym.
Czas realizacji	Lata 2019-2026.
Realizatorzy	MOPS Strumień, placówki oświatowe i kulturalne gminy, Urząd Miejski w Strumieniu, MKRPA w Strumieniu, miejscowi pracodawcy, jednostki sportowo-rekreacyjne Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Komisariat Policji.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna w Cieszynie.
Ramy finansowe	Budżet Gminy, MOPS, MKRPA, sponsorzy indywidualni i instytucjonalni.
Prognoza zmian	- spadek liczby rodzin wymagających ochrony z tytułu macierzyństwa i wielodzietności, - spadek liczby rodzin mających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, - poszerzenie wiedzy na temat właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, - zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów mających problemy w nauce, - zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na stypendia gminne, - zwiększenie możliwości wsparcia uzdolnionej młodzieży, - zwiększenie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
Cel strategiczny nr 3	Rozwój aktywnego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i osób w wieku poprodukcyjnym.
Cele operacyjne	1. Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom w wieku senioralnym, chorym i niepełnosprawnym. 2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz seniorów. 3. Likwidacja barier.
Kierunki działań do celów nr 1 i 2	1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Realizowanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę

	higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. Realizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Podejmowanie działań w kierunku uruchomienia wolontariatu dla seniorów i osób niepełnosprawnych. 5. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych powyżej 60 lat i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz organizacji pozarządowych. 7. Podjęcie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych w kierunku utworzenia w Gminie Klubu Seniora. 8. Podjęcie działań w celu przystąpienia do projektu „Karta Seniora”, która umożliwia osobom starszym skorzystanie ze specjalnych usług, ulg. 9. Opracowanie i wdrożenie na terenie gminy mechanizmu ratunkowego – „Koperty Życia”. 10. Podniesienie świadomości seniorów w zakresie bezpieczeństwa w tym: działania na rzecz zapobiegania przemocy względem osób starszych, propagowanie wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa w handlu, korzystania z praw ochrony konsumenta.
Kierunki działań do celu operacyjnego nr 3	1. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 2. Podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych m.in. zakładami pracy chronionej, podmiotami świadczącymi

	usługi rehabilitacyjne, ośrodkami wsparcia a także z Kościołem.
Czas realizacji	Lata 2019-2026.
Realizatorzy	Urząd Miejski w Strumieniu, MOPS w Strumieniu, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe i kulturalne.
Partnerzy w realizacji	PKPS, Związek Emerytów i Rencistów, PCPR Cieszyn, PFRON, związki wyznaniowe z terenu gminy, miejscowi pracodawcy, Regionalne Centrum Wolontariatu w Katowicach, organizacje kościelne.
Ramy finansowania	Budżet samorządowy, fundusze zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	- wyższy standard świadczonych usług, - większy zakres świadczeń dla seniorów i osób niepełnosprawnych, - poprawa jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększony udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
Cel strategiczny nr 4	Rozwój systemu wsparcia w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniom, i przemocy w rodzinie i poczucia bezpieczeństwa.
Cele operacyjne	1. Profilaktyka w zakresie uzależnień oraz motywowanie do zaprzestania zachowań ryzykownych. 2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Kierunki działań do celów operacyjnych nr 1 i 2	1. Realizacja rocznych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. 2. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 3. Przystępowanie do ogólnopolskich kampanii dot. uzależnień. 4. Szkolenia i warsztaty służące podnoszeniu kompetencji kadr pomocowych w tym członków Zespołu Interdyscyplinarnego. 5. Wspieranie działań mających na celu utworzenie w gminie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie.

	6. Realizowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. 8. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie. 9. Prowadzenie działań wspierających wychodzenie z nałogu, kontynuacja działania punktu konsultacyjnego oraz pracy socjalnej.
Czas realizacji	Lata 2019-2026.
Realizatorzy	Urząd Miejski w Strumieniu, MOPS w Strumieniu, MKRPA, MZI, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Ośrodek Wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
Partnerzy w realizacji	Komisariat Policji, Kuratorzy sądowi, placówki leczenia uzależnień, placówki ochrony zdrowia, grupy samopomocowe AA.
Ramy finansowania	Budżet samorządowy, środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne.
Prognoza zmian	- większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, - lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, - zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, - zwiększenie zakresu działań wspierających wychodzenie z nałogu, - osoby potrzebujące mają zapewniony dostęp do udziału w grupach wsparcia i innych formach pomocy,
Cel strategiczny nr 5	Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.
Cele operacyjne	1. Stworzenie optymalnych warunków świadczenia usług mieszkańcom – klientom pomocy społecznej. 2. Promocja działań podejmowanych przez MOPS. 3. Wspieranie i rozwijanie sektora obywatelskiego.
Kierunki działań do celu	1. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej i innych służb pomocowych poprzez szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.

operacyjnego nr 1	2. Poprawa obsługi klienta poprzez zmianę warunków lokalowych (siedziba MOPS nie odpowiada funkcji jaką on spełnia w społeczności lokalnej, uniemożliwia indywidualną pracę z klientem, prowadzenia efektywnej pracy socjalnej). 3. Rozszerzenie oferty usług w nowej siedzibie poprzez uruchomienie wolontariatu.
Kierunki działań do celu operacyjnego nr 2	1. Zapewnienie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych – wydanie katalogu usług z obszaru problemów społecznych (zakres działań MOPS, terapia alkoholowa, przemoc w rodzinie, opieka na osobami starszymi, pomoc dzieciom, praca socjalna). 2. Podejmowanie działań promocyjnych mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej. 3. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
Kierunki działań do celu operacyjnego nr 3	1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym. 2. Wspieranie organizacyjne, prawne powstających i istniejących organizacji pozarządowych, udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz promocja ich działalności. 3. Korzystanie z banku dobrych praktyk, współpraca z samorządami i organizacjami ościennych miejscowości.
Czas realizacji	Lata 2019-2026.
Realizatorzy	Urząd Miejski w Strumieniu, MOPS w Strumieniu, PCPR.
Partnerzy do realizacji	Organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, lokalni pracodawcy, podmioty gospodarcze.
Ramy finansowania	Budżet własny, środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne.
Prognoza zmian	- większe kompetencje kadry pomocy społecznej, - wyższa jakość świadczonych usług, - zwiększenie oferty usług realizowanych przez MOPS, - rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz społecznością lokalną, - współpraca partnerska wykraczająca poza teren Gminy Strumień.

9. REALIZACJA, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strumień na lata 2019-2026 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Strumieniu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Monitoring zapisów i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Strategia to dokument, który ma charakter otwarty, dlatego też możliwa jest jej ciągła aktualizacja, udoskonalanie oraz modyfikacja sposobów i kierunków realizacji założonych celów. Uwzględnia programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji lub będą przyjęte w terminie późniejszym.

Informacja na temat realizacji strategii i osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana nie rzadziej niż co trzy lata w formie raportu monitoringowego, który będzie zawierał ocenę wdrożonych zapisów strategicznych, propozycję rozwiązań programów celowych oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb podjęcie działań korygujących.

W celu skutecznego i sprawnego opracowania raportu monitoringu, Burmistrz może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących i współdziałających w jej realizacji w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny wdrożenia niniejszej strategii zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

Cel strategiczny nr 1:

- 1) liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia;
- 2) liczba kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi oraz nieaktywnymi zawodowo;
- 3) liczba rodzin objęta wsparciem finansowym z systemu pomocy społecznej;
- 4) liczba rodzin objętych wsparciem z systemu świadczeń rodzinnych;
- 5) liczba rodzin objętych działaniami edukacyjnymi;
- 6) liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych;

- 7) liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie;
- 8) liczba inicjatyw podejmowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia osobom w trudnej sytuacji.

Cel strategiczny nr 2:

- 1) liczba rodzin objętych pracą socjalną;
- 2) liczba asystentów rodziny i rodzin objętych przez nich wsparciem;
- 3) liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym;
- 4) liczba uczniów objętych stypendiami socjalnymi;
- 5) liczba uczniów objętych specjalnym programem stypendialnym;
- 6) liczba programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- 7) liczba dzieci i młodzieży korzystających ze zróżnicowanych form spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny nr 3:

- 1) liczba osób niepełnosprawnych i starszych objętych pracą socjalną;
- 2) liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi;
- 3) liczba wolontariuszy i osób objętych przez nich wsparciem;
- 4) liczba zorganizowanych imprez środowiskowych dla seniorów;
- 5) liczba osób korzystających z ofert aktywnego spędzania czasu wolnego kierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych;
- 6) liczba osób korzystających z klubu seniora;
- 7) liczba osób objętych pomocą w formie Karty Seniora;
- 8) liczba programów prewencyjnych dla osób starszych w zakresie bezpieczeństwa;
- 9) liczba osób niepełnosprawnych korzystających z ośrodków wsparcia poza gminą;
- 10) liczba osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy PFRON – likwidacja barier, dostęp do rehabilitacji, zapewnienie odpowiedniego zatrudnienia.

Cel strategiczny nr 4:

- 1) liczba szkoleń dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie i uzależnieniom;
- 2) liczba osób biorących udział w grupach wsparcia;
- 3) liczba osób, które znalazły schronienie w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy;
- 4) liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego;
- 5) liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych;
- 6) ilość ogólnopolskich kampanii dot. uzależnień, które zostały włączone do systemu wsparcia.

Cel strategiczny nr 5:

- 1) liczba pracowników pomocy społecznej, którzy podnieśli kwalifikacje zawodowe;
- 2) liczba działań promocyjnych;
- 3) liczba i rodzaj nowych usług świadczonych przez MOPS;
- 4) wysokość nakładu katalog usług z obszaru problemów społecznych w Gminie Strumień;
- 5) liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez Gminę;

- 6) m² powierzchni użytkowej przeznaczonej na funkcjonowanie MOPS;
- 7) ilość zadań zrealizowanych przy współpracy z samorządami oraz organizacjami ościennych miejscowości.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania, może być on zmodyfikowany poprzez poszerzenie o nowe wskaźniki, które będą w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych celów zawartych w niniejszym dokumencie, przeznaczane będą corocznie na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Możliwe jest pozyskanie na działania środków zewnętrznych zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Strategię przygotowali:

Koziół Danuta, Krzysztof Nowakowski – pracownicy socjalni MOPS Strumień.

SPIS TABEL, WYKRESÓW I SCHEMATÓW

TABELE:

Tabela Nr 1 Liczba ludności Gminy w latach 2015-2017	9
Tabela Nr 2 Ruch naturalny ludności w latach 2015-2017	10
Tabela Nr 3 Struktura ludności Gminy Strumień według wieku produkcyjnego	10
Tabela Nr 4 Wykaz szkół, oddziałów wraz z liczbą uczniów	12
Tabela Nr 5 Wykaz przedszkoli wraz z liczbą dzieci i oddziałów	13
Tabela Nr 6 Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2015-2017	15
Tabela Nr 7 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne w Gminie Strumień w okresie 2015-2017	17
Tabela Nr 8 Podmioty lecznicze realizujące podstawową opiekę zdrowotną na terenie Gminy Strumień	18
Tabela Nr 9 Przestępczość w Gminie Strumień	21
Tabela Nr 10 Nowe podmioty gospodarki narodowej w okresie 2015-2017	23
Tabela Nr 11 Wykaz placówek kulturalnych	24
Tabela Nr 12 Wykaz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Strumień	25
Tabela Nr 13 Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa w latach 2015-2017	27
Tabela Nr 14 Sytuacja na rynku pracy w Gminie Strumień w okresie 2015-2017	29
Tabela Nr 15 Liczba osób bezrobotnych z Gminy Strumień w podziale ze względu na wykształcenie w okresie 2015-2017	29
Tabela Nr 16 Liczba osób bezrobotnych w podziale ze względu na wiek w Gminie Strumień	30
Tabela Nr 17 Rodziny korzystające z pomocy MOPS Strumień z powodu bezrobocia w okresie 2015-2017	32
Tabela Nr 18 Rodziny korzystające z pomocy MOPS Strumień z powodu niepełnosprawności w okresie 2015-2017	33
Tabela Nr 19 Rodziny korzystające z pomocy MOPS Strumień z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby w okresie 2015-2017	34
Tabela Nr 20 Świadczenia wypłacone dla osób z niepełnosprawnością w okresie 2015-2017	36
Tabela Nr 21 Rodziny objęte wsparciem MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego	38
Tabela Nr 22 Liczba wniosków, które wpłynęły do MKRPA w Strumieniu w okresie 2015-2017	39
Tabela Nr 23 Rodziny korzystające z pomocy MOPS w Strumieniu z powodu problemu alkoholowego w okresie 2015-2017	40
Tabela Nr 24 Działania MZI w Strumieniu i grup roboczych w okresie 2015-2017	41
Tabela Nr 25 Rodziny korzystające z pomocy MOPS w Strumieniu z powodu przemocy w rodzinie w okresie 2015-2017	42
Tabela Nr 26 Wykaz rodzin z dziećmi w Gminie Strumień w okresie 2015-2017	45
	90

Tabela Nr 27 Rodziny które korzystały z pomocy MOPS w Strumieniu w okresie 2015-2017 z powodu ochrony macierzyństwa	46
Tabela Nr 28 Rodziny które korzystały z pomocy MOPS w Strumieniu w okresie 2015-2017 z powodu wielodzietności	46
Tabela Nr 29 Rodziny zastępcze funkcjonujące w Gminie Strumień w okresie 2015-2017	50
Tabela Nr 30 Wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny MOPS Strumień	50
Tabela Nr 31 Wykaz dzieci objętych pieczęcią zastępczą z Gminy Strumień w okresie 2015-2017	50
Tabela Nr 32 Liczba rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą	52
Tabela Nr 33 Natężenie problemów społecznych na obszarze Gminy Strumień identyfikowane na podstawie liczby rodzin objętych wsparciem w latach 2015-2017	52
Tabela Nr 34 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MOPS w latach 2015-2017	57
Tabela Nr 35 Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie Strumień w latach 2016-2017	58

WYKRESY:

Wykres Nr 1 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Strumień w % w latach 2015-2017	11
Wykres Nr 2 Użytkowanie mieszkań w Gminie Strumień	16
Wykres Nr 3 Pracujący wg sektorów ekonomicznych w gminie Strumień	22
Wykres Nr 4 Liczba osób bezrobotnych w gminie na koniec 2017 r. wg wykształcenia	31
Wykres Nr 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie na koniec 2017 r. wg wieku	31
Wykres Nr 6 Podział procentowy uczestników ankiety ze względu na wiek	63
Wykres Nr 7 Podział procentowy ankietowanych ze względu na wykształcenie	63
Wykres Nr 8 Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców Gminy Strumień	64
Wykres Nr 9 Przyczyny występowania uzależnień na terenie Gminy Strumień według ankietowanych	64
Wykres Nr 10 Działania jakie należy podjąć na rzecz osób uzależnionych według ankietowanych	65
Wykres Nr 11 Problemy osób niepełnosprawnych według ankietowanych;	66
Wykres Nr 12 Działania wspierające osoby niepełnosprawne według Ankietowanych	66
Wykres Nr 13 Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych według ankietowanych	67

Wykres Nr 14 Działania wspierające poprawę sytuacji rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych według ankietowanych	67
Wykres Nr 15 Zagrożenia dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Strumień według ankietowanych	68
Wykres Nr 16 Opinia ankietowanych o poziomie bezrobocia w Gminie Strumień	69
Wykres Nr 17 Działania według ankietowanych poprawiające sytuację osób bezrobotnych na terenie Gminy Strumień	69
Wykres Nr 18 Poczucie bezpieczeństwa w Gminie Strumień według Ankietowanych	70
Wykres Nr 19 Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa według ankietowanych	70
Wykres Nr 20 Czynniki wpływające na wzrost poczucia bezpieczeństwa w Gminie	71
Wykres Nr 21 Najczęstsze problemy osób starszych według ankietowanych	71
Wykres Nr 22 Działania poprawiające sytuację osób starszych według Ankietowanych	72
Wykres Nr 23 Występowanie przemocy w najbliższym otoczeniu ankietowanych	72
Wykres Nr 24 Podejmowanie działań według ankietowanych w celu zgłaszania Przemocy	73
Wykres Nr 25 Opinia ankietowanych o skuteczności działań wobec ofiar przemocy w rodzinie	74
Wykres Nr 26 Działania mające na celu poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych z terenu Gminy Strumień według ankietowanych	74
Wykres Nr 27 Występowanie bezdomności w Gminie Strumień według Ankietowanych	75
Wykres Nr 28 Skuteczność działań rozwiązujących problem bezdomności według ankietowanych	75
Wykres Nr 29 Przyczyny ubóstwa według ankietowanych	76

SCHEMATY:

Schemat Nr 1: Formy pieczy zastępczej w Polsce	49
--	----